

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego Stanisław Czapiewski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 349

Wydanie P

Poznań, piątek dnia 31 lipca 1936

Rok 31

Poznań, 30 lipca.

Znaczenie międzynarodowe wojny domowej w Hiszpanji

Wojna domowa na półwyspie pireńskim była w pierwszych dniach walk sprawą wyłącznie hiszpańską. Opinia, śledząca krwawe zmagania, podzieliła się na obozy: sympatyzujący z ruchem narodowym powstańców, lub opowiadający się na rzecz socjal-komunistycznego „frontu ludowego”. Bliżsi i dalsi sąsiedzi Hiszpanji zachowywali jednak ścisłą neutralność.

Sytuacja uległa zmianie w ostatnim tygodniu, w miarę przeciągania się wojny domowej. Mocarstwa europejskie zaczęły kolejno wysyłać na hiszpańskie wody terytorjalne jednostki floty wojennej. Uzasadniono to pragnieniem chronienia obywateli, przebywających w gościnie w Hiszpanji.

Do portów hiszpańskich zawinęły statki wojenne Anglii, Holandji, Włoch i Niemiec. Ci ostatni wysłali już ogółem sześć statków, mianowicie krążowniki „Köln”, „Deutschland” i „Admiral Scheer”, oraz drugą eskadrę torpedowców, składającą się z trzech jednostek. Z depesz wiadomo, że włoski krążownik „Montecuculi” skierował nawet lufy dział na Barcelonę, chcąc granatami pomścić zniszczenie domu faszystów w stolicy Katalonji. Bombardowaniu miasta zapobiegł rozważny Anglik, admirał Horton.

W powietrzu wisi więc niebezpieczeństwo rozżarzenia ogniska konfliktu wewnątrz - hiszpańskiego na szerszy, bo międzynarodowy.

Paliwa, sprzyjającego podsygnięciu płomienia hiszpańskiego, oczywiście nie brak. Staje się niem przedewszystkiem sprawa dostarczania materiału wojennego dla stron walczących w Hiszpanji: samolotów, samochodów, artylerji polowej, kulomiotów, karabinów, wszelkiej amunicji i płynnego paliwa dla motorów.

Do Francji zwrócił się rząd madrycki po wspomniane materiały wojenne, przysyłając drogą powietrzną do Paryża złoto dla zapłacenia transakcji. Socjalistyczny rząd p. Bluma, skłonny początkowo do zaopatrywania madryckiego rządu „frontu ludowego” w broń, musiał odstąpić od swojego zamierzenia pod naciskiem narodowej i umiarkowanej opinii. W porę zwrócono uwagę, że zlekceważenie zasady ścisłej neutralności w odniesieniu do domowych wydarzeń hiszpańskich, może narazić Francję na konflikt z Hiszpanją. Z chwilowego zamieszania we Francji, z publiczną dyskusją pro i contra dostawom wojennym, skorzystano we Włoszech i Niemczech i zaczęto zaopatrywać powstańców w samoloty i broń. „Junkersy” i włoskie „Caproni”, w większych ilościach, powiększyły armadę powietrzną gen. Franco.

Powstańcy są pewni zwycięstwa

Zapewnienie gen. Franco i gen. Mola — Zagadkowe dokumenty — Berlin i Rzym pomagają powstańcom? — Wielka Brytania im również sprzyja

Warszawa (Tel. wł.) Korespondent paryski „Kurjera Warszawskiego” podaje za agencją Radio następujące oświadczenie gen. Mola:

„Upadek stolicy jest już tylko kwestją czasu. Będzie on oznaczał koniec rządów frontu ludowego w Hiszpanji. Utworzymy wówczas państwo silnie uzbrojone. Jasną jest rzeczą, że będziemy współpracowali tylko z narodami, rządzonymi przez elementy równie zdrowe, jak nasze. Celem naszym jest utworzenie wielkiej dyktatury wojskowej pod znakiem republiki; walczymy o zwycięstwo tradycyjnego nacjonalizmu hiszpańskiego przeciwko duchowi międzynarodowemu Moskwy”.

Gen. Franco oświadczył m. in. przedstawicielowi „News Chronicle”:

„Nie może być mowy o kompromisie ani o rozejmie, będę walczył aż do zajęcia stolicy i uratowania Hiszpanji od niebezpieczeństwa marksistowskiego.”

„Europa czuć winna, aby Hiszpanja nie stała się drugim państwem komunistycznym na kontynencie. Pozycja strategiczna Hiszpanji umożliwiłaby propagandę czerwoną w Marokku, Algierze, Tunisie, a nawet w Ameryce. Żadne państwo europejskie nie może dopuścić do tego, aby Hiszpanja dostała się pod panowanie komunistów”.

Tanger. (PAT.) Gen. Franco oświadczył korespondentowi Reutersa:

„Sprawa już nie jest obecnie hiszpańska, ale międzynarodowa. Wielka Brytania, Niemcy i Włochy powinny z sympatją spoglądać na nasze zamiary. Osobiście jestem całkowicie niezainteresowany. Jeżeli powstanie przyczyni się do zgniecenia komunizmu, będę zadowolony.”

Franco dał wyraz swemu optymizmowi i oświadczył, że powstańcy nie odczuwają braku pieniędzy.

Czynne świadczenia sympatyj włosko - niemieckich dla powstańców nie wynikają wyłącznie z ideologicznego pokrewieństwa i wspólności frontu antymarksistowskiego, lecz są dyktowane interesem politycznym.

Czego spodziewają się Włosi, popierając czynnie gen. Franco? Zależy im więc na zgnieceniu ogniska komunizmu, zagrażającego Europie od strony zachodniej. Niemniej mają na oku drugi wzgląd: pragną wznowić z przyszłą narodową Hiszpanją stosunki, które umożliwiłyby im odzyskanie na wyspach Balearskich pozycji, utraconej w r. 1931, gdy w Hiszpanji doszła do władzy lewica. Włochy na mocy tajnego układu z r. 1926, za rządów dyktatorskich Prima de Riveri, uzyskały na Minorce, należącej do archipelagu wysp Balearskich, cenną bazę strategiczną. O odbudowie tej pozycji marzą zwycięskie Włochy, gdyż wzmacniłyby tem swe stanowisko w zachodniej części Morza Śródziemnego. Współpraca morska hiszpańsko-włoska szachowałaby w tej części Morza Śródziemnego kolaborację angielsko - francuską.

Włosi, popierając patriotyczną grupe gen. Franco, liczą również na to, że

Paryż. (ATE) Dziennik „Liberté” zamieszcza doniesienie agencji „Fournier”, według którego rząd madrycki zamierza przenieść swą siedzibę do Walencji.

Agencja donosi poza tem, że przy dwóch zabitych wyższych oficerach wojsk rządowych podczas walk w Guadarama znaleziono dokumenty, z których wynika, że kilka państw zagranicznych udziela czynnej pomocy obecnemu rządowi madryckiemu. Radjostacja w Sewilli ogłosiła, że powstańcy zamierzają przesłać rządowi wszystkich państw europejskich odbitki fotograficzne tych dokumentów, z prośbą o wyciągnięcie odpowiednich konsekwencji.

Wiadomość o przybyciu gen. Franco do Sewilli potwierdza się. Przyleciał w towarzystwie dwóch generałów.

W Galicji położenie kształtuje się pomyślnie dla wojsk powstańczych. Z Pontevedra donoszą, iż gen. Mola posuwa się naprzód. Oświadczył on, że należy uzbroić się w cierpliwość i podkreślił, że za kilka dni wojska rządowe nie będą mogły stawiać dalszego oporu.

„Liberté” donosi z Gibraltaru, że władze angielskie wzmacniają linje fortyfikacyjne. Budowane są specjalne zasieki z drutu kolczastego. Straż graniczna została wzmocniona. Zarządzenia te zostały powzięte w obawie skupienia się licznych grup komunistycznych na granicy Gibraltaru.

Warszawa. (Tel. wł.) Doniesienia, napływające ze stolic zachodnich, stwierdzają współzawodnictwo na terenie Hiszpanji z jednej strony Francji i Anglii, a z drugiej — Niemiec i Włoch.

Gen. Mola oświadczył przedstawicielom prasy zagranicznej, że zadaniem powstańców jest utworzenie dyktatury wojskowej pod znakiem republiki. Prasa francuska, komentując te wynurzenia, pisze, że są one bardzo

doszedłszy do władzy, podejmie starania o odzyskanie Gibraltaru, położonego na dawnej ziemi hiszpańskiej, a opanowanego przez Anglików z początkiem XVIII stulecia. Gdyby ten ambitny plan się powiódł, Morze Śródziemne, zaryglowane dotąd angielskimi zamkami: kanałem Suezkim i Gibraltarem, stanęłoby na zachodzie otworem.

Inne pobudki kierują Niemcami. Sympatyzują z powstańcami, bo ci walczą z mackami czerwonej Moskwy. W zanadru kryją jednak Niemcy nadzieję, że w razie zwycięstwa wojsk powstańczych hiszpańscy narodowcy conajmniej odwrócą się od Francji, rządzonej przez socjalistów, a może nawet zajmą wobec niej wrogą postawę. W myśl starej zasady dyplomatycznej, że sąsiad mojego sąsiada winien być moim przyjacielem, Niemcy dążą już teraz do zjednania sobie hiszpańskich nacjonalistów.

Niebezpieczeństwo tej gry zoczono już we Francji. Prasa narodowa podnosi uzasadnione alarmy, wskazując, że granica francusko - hiszpańska była od przeszło stu lat jedyną, na której Francja, strażując ciągle na wschodzie, nie musiała utrzymywać zbrojne-

bliskie rozmowami Hitlera i że wśród powstańców sympatje prohitlerowskie nie ulegają wątpliwości. Zresztą korespondent „Le Journal” donosi, że widział lądowanie w głównej kwaterze gen. Franco 20 „Junkersów”, t. j. samolotów niemieckich i 20 „Caproni”, włoskich aparatów bombowych.

Przypominają, że Włochy zawierały w r. 1926 tajny układ z Hiszpanją, wedle którego otrzymały na Balearach, a zwłaszcza na Minorce, bazę strategiczną. Posiadała ona dla nich duże znaczenie w zachodniej części morza Śródziemnego. W r. 1928 uzyskały współuczestnictwo w administracji Tangeru. Poczycje te jednak Włochy utraciły w r. 1931, kiedy w Hiszpanji doszli do władzy lewicowcy. (w)

Paryż. (ATE) Dzienniki donoszą, że na lotnisku w Bordeaux wylądowały 4 samoloty typu „Fokker”, należące do angielskiego towarzystwa „British Airways”. Dotychczas nie ustalono, czy celem lotu tych aparatów jest, jak twierdzą piloci angielscy, Lizbona, czy też któreś z miast hiszpańskich.

Początkowo sądzono, że powyższe samoloty miały być dostarczone rządowi madryckiemu, lecz obecnie przeważa zdanie, że lecą one do Burgos, celem oddania się do dyspozycji wodza powstańców gen. Mola. Należy nadmienić, że dyrekcja towarzystwa „British Airways” zaprzeczyła tym doniesieniom, lecz mimo to pogłoska utrzymuje się w dalszym ciągu.

Paryż. (PAT.) Radio Sewilla ogłosiło dziś w nocy komunikat, w którym zawiadamia, że wojska rządowe odparto na całej linii. Wszystkie miejscowości aż po Ayamonte (prowincja Huelva) są w rękach powstańców. Zagrożona jest komunikacja pomiędzy Madrytem a Walencją, co powstrzymuje dowóz żywności do stolicy z portów wschodnich.

go pogotowia. Zmęczenie francusko-hiszpańskich stosunków sąsiedzkich leży w interesie dyplomacji niemieckiej, która skwapliwie podchwyciła nadarzącą się okazję. Francja może więc zmniejszyć grożące jej niebezpieczeństwo od południa jedynie przez ścisłe przestrzeganie neutralności.

Poza powyższą intrygę Niemcy mają na oku sprawę Marokka hiszpańskiego oraz Tangeru, gdzie w obecnej sytuacji łatwo o jakiś międzynarodowy konflikt. Marokko jest od czasów słynnego „Pantersprungu” w r. 1911, kiedy niemiecki krążownik demonstrował plany kolonialne Wilhelma Ostatniego na wybrzeżach afrykańskich, stałym punktem obserwacji przez Berlin. Oceniają tam doskonale wielką wartość afrykańskiej posiadłości Hiszpanji i portów, skąd możnaby z powodzeniem kontrolować ruch w cieśninie gibraltarskiej.

Niemcy, przy swoich daleko sięgających planach, nie zasypiają obecnej sposobności do wyciągnięcia korzyści z hiszpańskiej wojny domowej.

Wojna ta ma już dzisiaj w wysokiej mierze znaczenie międzynarodowe.

Zagadkowe stanowisko Francji

Prasa narodowa wyraża wątpliwości, czy rząd „frontu ludowego” zachowuje rzeczywistość neutralność wobec wypadków w Hiszpanji

Paryż (eTl. wł.) Prasa nadal zajmuje się zagadkowym postępowaniem gabinetu Bluma w stosunku do Hiszpanji.

„Excelsior” podkreśla, że rząd francuski kategorycznie oświadczył się za bezwzględne utrzymanie neutralności wobec wypadków hiszpańskich. Władze francuskie nie posiadają jednak żadnych uprawnień, aby zabronić firmom prywatnym i eksporterom dostarczania na zasadzie układu handlowego z Hiszpanją jakichkolwiek artykułów przemysłowych, żywności, surowców, środków leczniczych itp.

Korespondent „Figaro” stwierdził na lotnisku w Montdesir, że wszystkie przeznaczony dla Hiszpanji „Potezy” są doskonale wyposażone. Każdy samolot ma ze sobą 350 litrów benzyny i 35 litrów paliwa. Poza tem wbudowano karabiny maszynowe oraz zaopatrzone aparaty w dużą ilość amunicji.

W związku z tem stwierdza d'Ormesson, że takie postępowanie rządu francuskiego jest niedopuszczalne. Nie można bowiem mieszać się do spraw państwa sąsiedniego. Hiszpanja nie może stać krajem, w którym zwalczać się będą krańcowo rozpetane ideologie. Przed 22 lata podobny niemal precedens spowodował straszną w swych skutkach wojnę, w której zginęło 10 milionów ludzi.

Monarchistyczna „Action Française” ostrzega przed skutkami mieszania się do nieswoich rzeczy i wyraża obawę, że obecne wypadki łatwo mogą pociągnąć za sobą wojnę. Pismo podkreśla jednak, że nowa wojna byłaby zmaganiem się ustrojów demo-

kratycznych z faszyzmem. Byłaby to straszną walka, którą bardzo chętnie widziałby nowy żydowski prorok Francji (premier Leon Blum).

Położenie Francji, która w ewentualnej nowej wojnie pozostałaby sama z nowym sojusznikiem Sowietami, byłoby niewątpliwie bardzo oplakane.

Konfiskaty majątków przeciwników rządu

Paryż. (Tel. wł.) Rząd madrycki ogłosił dziś komunikat, który stwierdza, że wojska panują nad położeniem w następujących miastach: Madrycie, Toledo, Ciuda Real, Cuenca Guadalajara, Albacete, Alicante, Walencja, Huelva, Caragona, Gerona, Lerida, San Sebastian, Santander i Bilbao.

Wszystkie okolice i tereny, na których toczą się operacje wojskowe, uznane zostały jako objęte wojną i podpadają pod zarządzenia wojskowe.

Prez. Azana podpisał wczoraj dekret, na mocy którego małynarka cywilna przejęła skonfiskowany majątek nieruchomy i ruchomy oraz wszystkie

papiery wartościowe towarzystwa „Compania Transmediterranea”. Większość akcji tego towarzystwa posiadał znany w Hiszpanji milioner Juan March, który uchodzi wśród lewicowców za głównego finansiste ruchu rewolucyjnego. Cały majątek Marcha również skonfiskowano.

Donoszą z Barcelony, że rząd kataloński zarządził konfiskatę majątku i słynnego zbioru obrazów przywódcy prawicy katalońskiej Cambo. Zbiór obrazów przejął rząd kataloński, który zamierza go sprzedać i zdobyte pieniądze użyć na walkę przeciwko faszyzmu.

Komunistyczne niebezpieczeństwo

Miasto Watykańskie. (KAP.) „Osservatore Romano”, omawiając wypadki hiszpańskie, przestrzega, że z przebiegu zażartej walki między rządem madryckim, a powstańcami coraz jaśniej i groźniej wylania się możliwość zwycięstwa trzeciego czynnika, mianowicie republiki komunistycznej. To, co się dzieje w Barcelonie, może się stać łatwo udziałem całej Hiszpanji. Niebezpieczeństwo to kryje się wszędzie, gdzie strasliwe zamieszanie przybliży chwilę wybuchu.

Ostatnie wybory i obecne powstanie wojskowe stwarzają warunki, w których zjawia się komunizm, głoszący, że zdezerorientowane, do upadku chy-

lące się społeczeństwo musi być zniszczone, aby na gruzach jego odbudować społeczeństwo z gruntu nowe, nie mające nic wspólnego z wiarą, zasadami, obyczajami i umysłowością dawnymi. Możliwość taka wylania się coraz wyraźniej z dymów pogorzeli i ruin cywilizacji hiszpańskiej.

Wypadki w Katalonji powinny pobudzić do zastanowienia tych wszystkich, którzy materialnie uzbrajają ten nihilizm społeczny, jak i tych, którzy umacniają go moralnem poparciem. Czyniąc to, grożą nietylko swym przeciwnikom, ale całemu społeczeństwu, całej cywilizacji i współżyciu ludzkiemu.

Niemcy fortyfikują Helgoland

London. (PAT.) Jeden z wybitnych posłów konserwatywnych, sir William Davison, skierował do min. Edena interpelację, w której zapytywał, czy rząd brytyjski zdaje sobie z tego sprawę, że wyspę Helgoland zwrócono Niemcom po wojnie pod warunkiem, iż w żadnym wypadku wyspa ta nie będzie ponownie umocniona. Interpelant zwrócił uwagę rządowi, że fortyfikacje, zniszczone przez W. Brytanję, są obecnie, wbrew powyższemu zobowiązaniu, odnawiane przez rząd Rzeszy w szybkim tempie. Na wyspie buduje się baza lotnicza, oraz port dla łodzi podwodnych. Poseł zapytywał, czy poczyniono z tego powodu rządowi niemieckiemu stosowne uwagi i co on na to odpowiedział.

Opowiedz min. Edena brzmiała: „Informowaliśmy się w tej sprawie i okazuje się, że wyspa Helgoland jest

istotnie fortyfikowana. Akcja Niemiec jest pod tym względem jednostronna. Gdyby rząd brytyjski miał się obecnie zająć wspomnianem zagadnieniem, jako sprawą odrębną, to musiałby sformułować jak najwyraźniejsze zastrzeżenie. Jak to jednak zaznaczyłem w toku poniedziałkowej debaty, podjęto rokowania. Mamy nadzieję, iż doprowadzą one do nowego wysiłku na drodze do uzyskania porozumienia europejskiego, w którym Niemcy odegrają swoją pełną rolę. Rząd brytyjski uważa przeto, że odrębnych spraw tego rodzaju, chociaż nie mogą one przejść niezauważone, nie należy wyciągać w obecnej chwili i w sposób, mogący oddziaływać niekorzystnie na wspomniane rokowania i ujemnie przesądzić o ogólnem porozumieniu, które, mamy wszyscy nadzieję, będzie osiągnięte.”

Skład komisji palestyńskiej

London. (PAT.) Min. kolonij ogłosił w izbie gmin skład królewskiej komisji, mającej zbadać położenie w Palestynie, zwłaszcza wydać ocenę co do działania mandatu i wydać orzeczenie na temat skarg Arabów i Żydów, oraz na temat ostatnich zaburzeń.

Komisja rozpocznie swoją działalność dopiero, gdy nastąpi w Palestynie całkowity porządek. Wyjazdu jej nie należy się przeto spodziewać wcześniej, niż w październiku.

Prezesem mianowano lorda Peena, wybitnego polityka konserwatywnego, który w poprzednich gabinetach zajmował stanowiska: min. komunikacji, min. robót publicznych, lorda strażnika tajnej pieczęci i dwukrotnie min. spraw Indji.

Lord Peen był również jednym z najczynniejszych członków delegacji brytyjskiej w „konferencji okrągłego stołu”, obradującej nad sprawą reformy konstytucji w Indjach. Liczy on lat 70. Postawienie na czele osobistości o takim poziomie dowodzi, jak wielką wagę rząd brytyjski przywiązuje do działalności tej komisji.

Dowodzi tego również zresztą osoba wiceprzewodniczącego, którym został sir Horace Rumbold, jeden z najwybitniejszych dyplomatów brytyjskich, b. ambasador w Niemczech, znany w Warszawie jako poseł w r. 1919 i 1920.

Poza tem w skład komisji wchodzi: sir Laurie Hammond, b. gubernator Assamu i wybitny administrator w Indjach; sir Morris Carter, gubernator Ugandy, b. główny sędzia w Tanganice i b. prezes Trybunału Administracyjnego dla wschodniej Afryki, jeden z najlepszych administratorów brytyjskich w Afryce i znany rzeczoznawca ustawodawstwa kolonialnego; sir Harold Morris b. prezydent sądu rozjemczego dla przemysłu brytyjskiego, specjalista od rozjemstwa i prof. Coupland, znakomity uczonec, profesor historii kolonialnej w Oxfordzie.

Atak na Danję?

London. („ECHO”). Nadeszły tu wiadomości, że najbliższe uderzenie Hitlera w traktat wersalski będzie wy-

mierzona przeciw Danji. Rząd niemiecki ma wystąpić z wnioskiem o zwrot tej części Szlezewigu, która traktatem wersalskim została przyłączona do Danji.

Po przeprowadzeniu tej sprawy mają Niemcy wystąpić z całą stanowczością o zwrot kolonii.

Zgoda Włoch

Paryż (ATE) W politycznych kołach paryskich potwierdzono wiadomość, że Włochy wezmą udział w konferencji państw lokarneńskich.

Włoski min. spraw zagranicznych hr. Ciano oświadczył ambasadorowi francuskiemu w Rzymie hr. de Chambrun, że Włochy przyjmują zaproszenie, wystosowane po konferencji trzech państw w Londynie.

Oberwanie chmury

Gorlice. (PAT.) W Skwirtnem i Kwiatoniu (pow. Gorlice) na Łemkowoszczyźnie nastąpiło oberwanie chmury.

Olbrzymie masy wody wystąpiły z brzegów, niszcząc pola uprawne. Nadto fale rzeki Zdyni uszkodziły tartaki. Z wodą popłynęło przeszło tysięcy metrów sześciennych drzewa i desek, znajdujących się koło tartaków. Poziom rzeki Ropy w czasie kilkogodzinnej powodzi podniósł się o 3 metry ponad stan normalny.

W czasie burzy uderzył piorun w stodołę Jana Kostiwy w Kwiatoniu, powodując pożar. Szkody, wyrządzone przez powódź, są znaczne.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 30. 7. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono jedynie za 5% poz. konwers. 45%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. ofiarowano 4% listy zast. złote w złocie po 44.—, natomiast płacono za 4% złotowe listy zast. 39 1/2 i w końcu obracano 4% listy zast. konwert. po 38 1/2.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 94.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwersyjna 45,50 P
4 1/2% listy zast. złote w złocie przestępłowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4 1/2% dol. listy zast. w zł — 8,9141 zł za 1 dol.) 44.— 0
4 1/2% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziemstwa Kredyt. 39,75 P
4% listy zast. konwert. ostemp. P. Z. K. 38 1/2 +

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 94.— P
Tendencja: spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań 30. 7. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg: SPANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 753 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto nowe, zdrowe, suche	12,50—12,75
Usposobienie spokojne	
Pszenica (Usposob. spokojne	18,75—19,00
Jęczmień jary nowy	14,75—15,50
Usposobienie spokojne	
M a k a	
żytnia wyciąg. 0-30% wł. w.	21,50—21,75
żytnia gat. I 0-50% wł. w.	21,00—21,25
żytnia gat. I 0-65% wł. w.	20,00—20,50
żytnia gat. II 50-65% wł. w.	14,75—15,75
żytnia posł. pon. 65% wł. w.	13,25—14,25
Usposobienie spokojne	
pszenica gat. I wyc. 0-20% wł. w.	31,50—33,25
pszenica gat. IA 0-45% wł. w.	30,75—31,25
pszenica gat. IB 0-55% wł. w.	29,75—30,25
pszenica gat. IC 0-60% wł. w.	29,25—29,75
pszenica gat. ID 0-65% wł. w.	28,25—28,75
pszenica gat. IIA 20-55% wł. w.	27,50—28,00
pszenica gat. IIB 20-65% wł. w.	27,00—27,50
pszenica gat. IID 45-65% wł. w.	24,50—25,00
pszenica gat. IIF 55-65% wł. w.	20,25—20,75
pszenica gat. IIG 60-65% wł. w.	18,75—19,25
pszenica gat. IIIA 60-70% wł. w.	16,75—17,25
pszenica gat. IIIB 70-75% wł. w.	14,75—15,25
Usposobienie spokojne	
Otreby żytnie stand.	9,00—9,50
Otreby pszenne grube stand.	9,00—9,50
Otreby pszenne średni. stand.	8,00—8,75
Otreby jęczmienne	9,50—10,75
Rzepak zimowy	29,50—30,50
Łubin niebieski	12,75—13,25
Łubin 60ty	15,75—16,25
Inkarnatka	25,00—30,00
Makuch lniany w tafiach	15,25—15,50
Makuch rzepak. w tafiach	12,75—13,00
Słoma pszenica luzem	1,40—1,65
„ pszenica prasowana	1,90—2,15
„ żytnia luzem	1,50—1,75
„ żytnia prasowana	2,25—2,50
„ owsiana luzem	1,75—2,00
„ owsiana prasowana	2,25—2,50
„ jęczmieńna luzem	1,40—1,65
„ jęczmieńna prasowana	1,90—2,15
Siano zwykłe luzem	4,25—4,75
„ zwykłe prasowane	4,75—5,25
„ nadnoteczkie luzem	5,25—5,75
„ nadnoteczkie prasowane	6,25—6,75
Ogólne usposobienie spokojne	
Ogólny obrót 2856,8 tonn. w tem żyta 1278 tonn. pszenicy 334,5 tonn. jęczmienia 305 tonn. owies 45 tonn.	

O reformę wyborczą

Paryż. (PAT.) Duże wrażenie w kuluarach izby deputowanych wywołała wiadomość na temat negatywnego ustosunkowania się grupy socjalistycznej S. F. O. O. do projektu rozpoczęcia natychmiastowej dyskusji nad sprawą reformy wyborczej.

Ta uchwała nie przesądza zasadniczego stanowiska socjalistów wobec reformy wyborczej, lecz ma tylko na celu podkreślenie, że dwa miesiące po wyborach parlament winien rozpatrzyć inne ważniejsze sprawy.

Ze względu na to, że próby reformy ordynacji wyborczej zmierzały do wprowadzenia systemu opartego na proporcjonalności, której zwolennikami są socjaliści i znaczna część ugrupowań prawicowych, obecna uchwała przesądza właściwie na pewien okres czasu los tej sprawy, gdyż nie znajdzie się w izbie odpowiednia większość dla przeprowadzenia tej reformy.

Pod znakiem olimpijady

Berlin. (PAT.) W auli uniwersytetu berlińskiego nastąpiło w środę uroczyste otwarcie obrad Międzynar. Kom. Olimpijskiego.

Zebranych powitał w imieniu kanclerza min. Hess. Następnie zabierali głos w imieniu miasta dr. Lippert, w imieniu komitetu olimpijskiego dr. Levald, wreszcie w imieniu sportu niemieckiego von Tschammer und Osten. Z kolei dłuższe przemówienie wygłosił o idei olimpijskiej prezydent Międzyn. Kom. Ol. hr. Baillet-Latour.

Wladomosci

— Hitler przesłał telegraficznie życzenia Mussoliniemu z okazji rocznicy jego urodzin.

*

— W Londynie zmarł pastor MacFeyden, który był tak podobny do Brianda, jak dwie krople wody. W 1922 r. pastor, będąc w Norymbdze, wstąpił do restauracji ze znajomym. Podobieństwo do Brianda spowodowało, iż przed restauracją zebrał się tłum ludzi, z którego padły niewyuznaczone groźby. Dopiero interwencja policjanta, któremu MacFeyden okazał legitymację, przyczyniła się do uspokojenia tłumu.

*

— Niem. Biuro Inf. donosi, że ambasador hiszpański w Berlinie Francesco Agramonte y Cortijo złożył dymisję.

*

— Premier Baldwin zaprzeczył w izbie gmin wiadomości, jakoby rząd brytyjski otrzymał do rozpatrzenia jakiś plan, zmierzający do przekazania pewnych posiadłości afrykańskich Niemcom.

Kłopoty rolników w Prusach Wschodnich

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Olsztyn, 28 lipca
Zdaje się, że żadne żniwa nie przysporzyły rolnictwu w Prusach Wschodnich tyle kłopotów, co tegoroczne. Rolnik wschodnio-pruski, podobnie jak ów biblijny gospodarz, werbujący pracowników do winnicy, szuka dziś całymi dniami żniwiarzy, ale najczęściej daremnie. Robotnik, zajęty przy robotach publicznych, a ponadto zaopatrzony w jakieś tam „stypendja“ hitlerowskie, nie uznaje dziś rolnika jako pracodawcy. Nawet siły żeńskie, tak bardzo potrzebne w czasie żniw, unikają pracy w polu. Rolnik nie może dostać nawet służącej. Pewien rolnik z powiatu olsztyńskiego, zapytany przez piszącego o wynik szukania służącej, skarżył się w ten sposób: „Przebiegłem całą Warmję i Mazury, lecz nie znalazłem nawet kulawej dziewczyny“.

To też nie dziwnego, że żniwa tegoroczne rozpoczęły się pod znakiem samowystarczalności. Rolnik pracuje, jak wół, razem ze swoją rodziną. Mąż kosi, żona wiąże, dzieci ustawiają mendele. Najlepiej jeszcze wiedzie się rolnikom, posiadającym liczne rodziny; zaś ci, co nie są w takim położeniu, przeklinają system jednego dziecka. Szczególnie źle idzie majątkarzom. Werbując do pracy Polaków, nie wstydzi się tym razem rozmawiać z nimi po polsku. Ale i to nie skutkowało. Zaś ich synów spotyka najrozmaitsze docinki i szyderstwa: „Panicze, będziecie w tym roku sami żniwować!“

Władze zalecają majątkarzom ludzi, odbywających „Arbeitsdienst“. Chodzi tu głównie o studentów, wysłanych na obozy dla zapoznania się z pracą w polu. Ale praca w polu jest celem drugorzędym. Właściwym zadaniem studentów jest agitacja. Studenci mają więc nauczyć żyć po hitlerowsku. I nie tylko żyć, ale i modlić się po hitlerowsku. Wieś, do dzisiaj stuprocentowo katolicka, poznała się na tem apostołstwie już w ubiegłych latach. Dlatego właściciele ziemscy stronią od tych ludzi, tem bardziej, że ich praca nie jest warta szeląga.

Były czasy, kiedy żniwa w Prusach Wschodnich były zabawką. Majątkarze w czasie żniw dysponowali dużą ilością robotników sezonowych, pracujących wyjątkowo tanio i umiejętnie. O

wartości pracy robotników sezonowych, pochodzących z Polski, głównie zaś z powiatów nadgranicznych Mazowsza, utarło się takie przysłowie: „Polak za trojak, a Niemiec za trzy i jeszcze na Polaka patrzy“.

Majątkarzom dziś przypominają się owe lepsze czasy. Chwalą robotnika polskiego, podkreślając jego minimalne wymagania i rzetelność w pracy. Od czasu do czasu też pojawiają się w prasie niemieckiej, nawet polskojęzycznej, artykuły na temat potrzeby robotnika sezonowego. Nawet junkrzy pruscy, tak niegdyś nienawidzący Polskę i Polaków, twierdzą dziś, że bez polskiego robotnika sezonowego obejść się nie mogą. Zwracają czynnikiem miarodajnym uwagę na niebezpieczeń-

stwo, jakie wyniknąć może wskutek zastój prac żniwnych. Czynniki miarodajne mają tylko jedną odpowiedź: „Przyjmijcie na żniwa „Arbeitsdienstowców“. Tego zaś junkrzy wschodniopruscy nie uczynią, ponieważ są zaciętymi wrogami hitleryzmu i zorganizowanych przez hitlerizm obozów „Arbeitsdienst“.

Najlepiej wiedzie się Polakom. Posiadają niewielkie gospodarstwa, a liczne rodziny. Zdołają oni domowymi siłami wykończyć prace żniwne w normalnym czasie. Zbiory w polskich okolicach Prus Wschodnich zapowiadają się nieźle. Mimo to rolnik polski nie zdoła uregulować zaległych podatków i zobowiązań dochodami z tegorocznych żniw. SECUNDUS.

O prawa polityczne Polski do Gdańska

W tygodniku „Myśl Narodowa“ Stanisław Kozicki kreśli następujące uwagi:

W chwili obecnej chodzi o to, by nie pozwolić na dalsze pomnażanie wpływów i pozycji niemieckiej w Gdańsku.

Niemcy chcą skorzystać z tego, że zbankrutowana Liga genewska rozsypuje się pod naporem sił dziejowych i rzeczywistości politycznej w Europie. Chcieliby oni przyspieszyć likwidację Ligi w jej wilsonowskiej postaci i równocześnie wyzwolić Gdańsk z pod jej

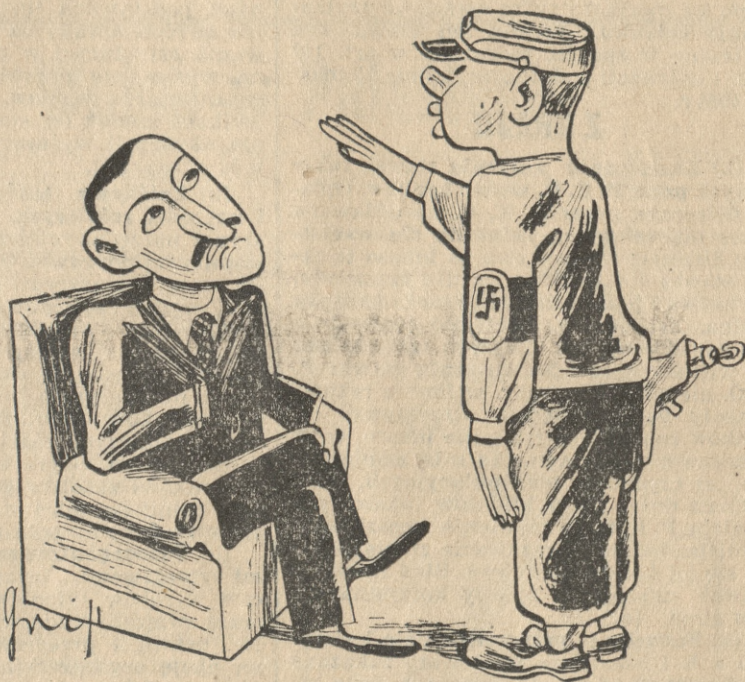
muszą, jeśli tylko polityka polska będzie śmiała i stanowcza.

Jesteśmy zwolennikami unormowania stosunków polsko - niemieckich. Sądzę, że nawet różne jeszcze rzeczy można zrobić w tym zakresie. Lecz tylko pod pewnymi warunkami, z których nie można zrobić najmniejszego ustępstwa.

Jeśli Niemcy dali inicjatywę do unormowania stosunków z Polską, to zostali do tego zmuszeni przez konieczność. Powtórzę raz jeszcze, co już tyle razy napisałem, że zarówno położenie

„Suwerenny“ ton Gdańska

Panie, Papeel Pan prezydent Greiser kazał panu powiedzieć żeby pan do niego przyszedł, bo ma coś ważnego do powiedzenia, a sam przyjąć nie może, bo nie ma czasu.

opieki. Warunki porozumienia z Polską mają gotowe — politycznie połączyć Gdańsk z Rzeszą, a Polsce zapewnić dotychczasową, a może nawet rozszerzoną pozycję gospodarczą u ujścia Wisły.

Otóż — trzeba to powiedzieć z naciskiem — ta właśnie teza jest dla Polski nie do przyjęcia.

Kto tak rozumie rolę Gdańska w dziejach Polski, jego znaczenie współczesne i jego wpływ na przyszłość państwa polskiego, jak my to rozumiemy, ten musi twardo, uparcie stać przy zasadzie, że w Gdańsku posiada Polska nie tylko interesy gospodarcze, lecz i polityczne.

Tak! Polityczne! Kto tego nie rozumie i nie uznaje, kto by wzamian za zabezpieczenie interesów gospodarczych chciał się wyrzec pozycji politycznej Polski w Gdańsku, ten nie rozumie zgoła nic z zagadnienia gdańskiego. Bo naprzód bez zagwarantowania interesów politycznych Polski w Gdańsku nie można myśleć nie tylko o zabezpieczeniu naszych interesów gospodarczych, lecz — co jest jeszcze ważniejsze — o utrzymaniu Pomorza przy Polsce.

Oto dlaczego nie może być żadnych niedomówień, ani żadnych ogólników, gdy chodzi o Gdańsk. Trzeba jasno, wyraźnie i stanowczo mówić i pisać, że chodzi o polityczne prawa Polski do Gdańska i o polityczne prawa Polski w Gdańsku, a nie tylko o pewną pozycję w porcie, lub też o ludność polską Gdańska zamieszkujejącą.

A te polityczne prawa Polski w Gdańsku muszą być nie tylko utrzymane w obecnym stanie, lecz rozszerzone.

Tutaj może ktoś powiedzieć: na to nigdy się nie zgodzą Niemcy! My zaś odpowiemy — zgodzą się i zgodzić się

wewnętrzne, jak konjunktura europejska zmuszają Niemcy do zachowania dobrych stosunków z Polską. Ich rękę wyciągniętej odtrącać nie należy, lecz — co Niemcy doskonale rozumieją — mieć swoje jasne i niewzruszone warunki. Wśród nich rzecz jasna bodaj najważniejszą są prawa polityczne Polski w Gdańsku i w stosunku do Gdańska.

Sytuacja jest taka, że dzisiaj wystarcza stanowczość Polski i jej niewzruszona wola. Jeśli Polska powie: nie, to będą Niemcy musieli pogodzić się z tem stanowiskiem. Wiecznie jednak ta dogodna sytuacja trwać nie będzie i dlatego poza wolą Rzplitej w u-si stanąć siła, siła zjednoczonej duchowo Polski i siła zbrojna narodu polskiego.

Wypełnienie naszej misji dziejowej nad Bałtykiem (warunkiem tego posiadania przez Polskę praw politycznych w Gdańsku) wymaga tedy: jasnego rozumienia zagadnienia gdańskiego; stanowczej woli działania w kierunku przez myśl polityczną wskazanym, przebudowy wewnętrznej Polski i posiadania przez nią armii, mogącej się zmierzyć z armją niemiecką.

I jeszcze jedno na zakończenie: takie zagadnienia zasadnicze, jak Gdańsk, nie znoszą i nie dopuszczają kompromisów. Najmniejszy kompromis może zawierać w sobie zarodek przyszłej klęski. Dlatego to należy się trzymać w stosunku do Gdańska zasady: resisterse ab initio (opierać się od samego początku). Tylko posuszeństwo tej zasadzie może uchronić, od popełnienia błędów. A rzeczy tak stoją, że najmniejszy błąd, popełniony w zakresie sprawy gdańskiej, może się stać niebezpiecznym i fatalnym dla państwa polskiego sprowadzić następstwa.

UWAGI

Podczas gdy w Hiszpanji masami krew się leje i narazie jeszcze przewidzieć nie można końca strasznej hekatombi ludzkiej, — zamieszki palestyńskie chyliły się ku końcowi i ogłoszony został oficjalny biuletyn strat w ludziach. Oto cyfry za okres od 19 kwietnia do 15 lipca:

Zabitych osób cywilnych ogółem: 128. Z tego przypada na Mahometan 86, Chrześcijan 4, Żydów — 38. Poza tem zabito: 4 osoby z brytyjskich sił zbrojnych, 1 policjanta angielskiego i 2 policjantów mahometanów.

W tymże okresie ciężko rannych było: 144 Mahometan, 21 Chrześcijan i 79 Żydów. Lekko rannych: 336 Mahometan, 16 Chrześcijan i 96 Żydów.

Tyle lista strat za okres prawie trzech miesięcy. Nie można czytać powyższego biuletynu bez wyrazu zdumienia. Jaki! Cyfra zabitych Żydów w ciągu paru miesięcy krwawych zamieszek nie przekracza — 38? Tyle wrzawy wszechświatowej rozpetano dokoła zajęć palestyńskich i tyle lamentów puszczono w świat z powodu „prześladowania“ narodu wybranego, — a cały rezultat strat żydowskich nie przekracza cyfry 38 zabitych?

Nie może być lepszego przykładu, co znaczy umiejętność wytwarzania rozgłosu i urabiania opinii! Nie nadarmo posiadają Żydzi w całej prasie świata swych przedstawicieli, którzy na dany znak robią wrzawę.

Odczekajmy, czy po skończonych rozruchach hiszpańskich, wielokrotnie krwawszych od rewolty palestyńskiej choćby ulamki tych lamentów oplakiwać będzie straty wśród ludności Hiszpanji.

W sprawie Gdańska pisze „Mały Dziennik“ między innymi:

„Wynikałoby z wynurzeń (agencji polskich), iż w Gdańsku wszystko przybiera obrót dla interesów Polski możliwy do przyjęcia. Niech tam sobie hitlerowski senat kłóci się z opozycją — nas to ani ziębi, ani grzeje...“

„A tymczasem wypadki w Gdańsku następują bez liczenia się z optymizmem „dobrze poinformowanych agencji“. Według doniesień z kilku źródeł na ulicach Gdańska ukazuje się coraz więcej oficerów i podoficerów niemieckich. W ub. poniedziałek podobno miało przybyć do Gdańska aż 100 umundurowanych członków armii niemieckiej. Mają to być instruktorzy, którzy będą ćwiczyć szturmowców hitlerowskich i tworzyć z nich pułki piechoty. Gdańszczanie zaś, przeznaczeni do artylerji, będą szkoleni wojskowo w Malborgu...“

„Gdańsk więc tworzy jakąś armję własną, pozostającą w najbliższym kontakcie z armją niemiecką, armją obcego mocarstwa. Czy i to jest sprawą wewnętrzną wolnego miasta? Na podobne pytanie musi paść odpowiedź jasna i niedwuznaczna. Gdańsk bowiem nie jest niepodległym suwerennym państwem i dla nas nie może być rzeczą obojętną, kto w nim rządzi i kto werbuje tam żołnierzy. Na nas bowiem spada nie tylko obrona dyplomatyczna interesów wolnego miasta, ale i obowiązek obrony zbrojnej jego terytorjum.“

„Dobrze byłoby też wiedzieć, jakie wrażenie wywołuje u nas w odpowiednich kołach tajny memoriał niemieckiej partji narodowo-socjalistycznej, przeznaczony dla czynników kierowniczych tej partji, ogłoszony obecnie w „Manchester Guardian“. W memoriale tym jest bowiem mowa o bliskim już przyłączeniu Gdańska do Rzeszy, o udzieleniu Polsce jakichś „gwarancji“ i o stopniowym, dalszym likwidowaniu traktatu wersalskiego.“

Należy odczekać

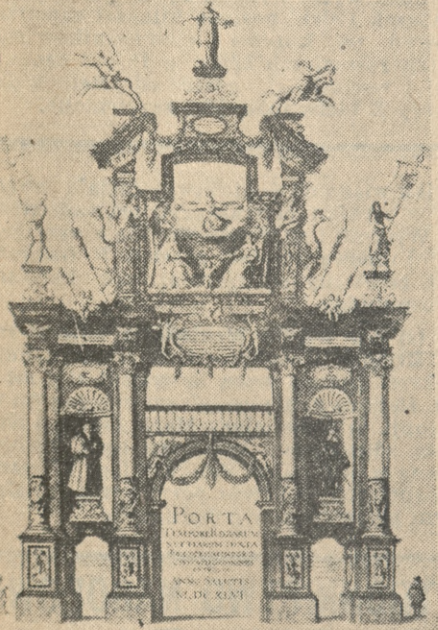
„Ilustr. Kurjer Codz.“ donosi z Warszawy, że „wdowa po śp. generale Orlicz-Dreszerze ma otrzymać zaopatrzenie, przysługujące żonom wojskowych, którzy zginęli w czasie pełnienia obowiązku“, i że odpowiedni wniosek został jakoby skierowany do ministerstwa skarbu.

Nie bierzemy odpowiedzialności za prawdziwość tego doniesienia, gdyż zaraz po tragicznym zgonie śp. gen. Dreszera donoszono, że leciał on samolotem „na powitanie żony, wracającej z Ameryki na statku „Piłsudski“. Mówią też, że wdowa po zmarłym generale jest jakoby Amerykanką, i to osobą zamożną. Należy więc odczekać, czy doniesienie „I. K. C.“ odpowiada rzeczywistości.

Łączność Gdańska z Polską na przestrzeni dziejów

Gdańszczanie dobrowolnym zasilkiem raz po raz wspomagali Polskę jagiellońską w jej wojennych potrzebach. Zygmuntovi Augustowi np. ofiarowali dobrowolnie trzy beczki złota na wojnę z Moskwą.

W pierwszej wojnie szwedzkiej (1626—29) gdańszczanie oparli się mężnie potęgze Gustawa Adolfa. Za ścisłe dochowanie wiary zaprzysiężonej Rzeczypospolitej, zasłużyli sobie na wielkie uznanie i podziękę od kró-

Brama Triumfalna, którą w roku 1646 wzniesili gdańszczanie na powitanie króla Władysława IV.

la Zygmunta. W trzech z rzędu konstytucjach sejmowych (1627, 1628 i 1629) oddano pochwałę niewzruszonej wierności Gdańska dla korony polskiej.

Podobną wierność wykazał Gdańsk w następnej wojnie szwedzkiej (1655—1660) i ani na chwilę nie zachwiał się przed sztuką obłąknicy Karola Gustawa. Wieść o powrocie Jana Kazimierza gdańszczanie uczcili wiewatami z armat na wałach i z muszkietów na rynku.

DZIAŁ GOSPODARCZY

U progu nowej kampanii zbożowej

Wprawdzie życie uczy, że stawianie horoskopów koniunkturalnych w odniesieniu do nowej kampanii zbożowej w okresie trwania żniw jest niebezpieczne, niemniej jednak można już teraz ustalić pewne fakty niesporne; niewątpliwie wpłyną one kształtując na przebieg kampanii, u której progu się znajdujemy. Jeśli więc przewidywania nasze owiane będą pewnym optymizmem, to — zdaje się — będzie on oparty na podstawach rzeczowych.

A więc przede wszystkim ogólne warunki koniunktury rolniczej są w tej chwili stosunkowo korzystne. Szczególnie korzystna jest okoliczność, iż rolnictwu nie zagrażają żadne niespodzianki ze strony polityki gospodarczej, co miało miejsce rok temu, kiedy to polityka rolna wkraczała na nowe tory (zawieszenie interwencji, zniesienie superpremi, obniżenie poziomu premii itd.); natomiast w r. bież. rolnictwo korzysta będzie z doświadczeń poczynionych podczas ubiegłej kampanii. Poza tem — jako na plus — należy wskazać na okoliczności takie, jak wstrzymanie egzekucyj podatkowych do jesieni, zwiększenie sum przeznaczonych na kredyty rejestrowy i zaliczkowy oraz na karencję sum przeznaczonych na kredyty rejestrowy i zaliczkowy oraz na karencję w zakresie spłaty długów rolniczych. Ogólne więc warunki bytowania rolnictwa w najbliższych miesiącach są korzystne.

Jeśli chodzi o sytuację na światowych rynkach zbożowych, stwierdzić należy, że kształtują się one dla naszego rolnictwa korzystnie, co — niestety! — jest równoznaczne z kształtowaniem się ujemnym dla zagranicznych producentów zboża. Susza, jaka nawiedziła Stany Zjednoczone i niektóre inne państwa zamorskie, przybrała stronami rozmiary katastrofalne; straty wyrządzone przez suszę w USA oceniane są na 535 miljn. dolarów! Zapasy pszenicy, które w ubiegłym roku ciążyły na rynku światowym masą 100 miljn. q, spadły w roku bież. do 58 miljn. q. Przypuszczać więc należy, że wobec suszy w państwach zamorskich, zapasy pszenicy ulegną szybkiemu spożyciu, co wpłynie zwiększając na cenę tego ziarna. Horoskopy co do ceny żyta są może nieco mniej korzystne, ale i tutaj położenie wydaje się przedstawiać korzystniej w r. b., niż w roku ubiegłym.

Przechodząc z kolei do rynku wewnętrznej, musimy stwierdzić, że obawy, jakimi rok temu napawała nas dysproporcja między rosnącym areałem żytnim a malejącymi możliwościami zbytu tego rodzaju zboża, w nadchodzącej kampanii nie przedstawiają się już tak groźnie. Wieś bowiem zdała chwalebnie egzamin z

umiejętności zgrabnego lokowania żyta; jak wiadomo, w ubiegłej kampanii nadmiar żyta został skonsumowany przez wieś, co zapobiegło większej destrukcji cen. Tutaj b. pomocną okazała się polityka hodowlana, umożliwiająca spasanie żyta.

Reasumując, stwierdzić możemy z zadowoleniem, że tendencje na rynku zbożowym kształtują się naogół korzystnie, zaś wahania noszą charakter przejściowy.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ulgi w podatku od nieruchomości.** Ukazał się okólnik min. skarbu, uchylający moc obowiązującą okólnika z dnia 21 grudnia 1933 r., uzupełnionego okólnikiem z dnia 25 kwietnia 1935 r., począwszy od roku podatkowego 1936. Okólnik wyjaśnia, że należności, powstałe z tytułu podatku od nieruchomości, mogą być umarzone w wypadkach, gospodarczo-uzasadnionych, lub zasługujących na specjalne uwzględnienie.

(p) **Ulgi dla budowl.** Min. skarbu wyjaśniło, że art. 1 ustawy o ulgach dla nowozwieszonych budowl, termin początkowy ulg podatkowych w podatku od nieruchomości określony jest jednolicie, a mianowicie: „od chwili chociażby tylko częściowego użytkowania nowozwieszonych budowl, jak również części nadbudowanych i przybudowanych, a zatem od terminu, od którego budowle te stają się przedmiotem podatkowym”. Nadto obowiązuje postanowienie, że podanie o ulgę w podatku od nieruchomości winno być wniesione w ciągu 60 dni, licząc od dnia, w którym rozpoczęło się chociażby tylko częściowe użytkowanie budynku. Termin ten winien być obliczany w sposób, wskazany w art. 140 par. 1 ordynacji podatkowej z dnia 15 marca 1934 r.

Z KRAJU

(k) **Konieczność zniesienia stawek inkasowych przez P. K. O. wobec banków.** Opłaty pobierane przez P. K. O. za oddawane przez nią usługi są jednolite dla wszystkich klientów. Stosuje ona za inkaso te same stawki dla banków, co dla przemysłu, kupiectwa i innej klienteli. Jest to polityka błędna. Zachodzi konieczność stosowania dla banków stawek niższych, ze względu na większy obrót. Na zniesieniu stawki P. K. O. nie poniesie straty, w formie rekompensaty bowiem będzie otrzymywał od banków znacznie zwiększone inkaso, co w konsekwencji pociągnie za sobą zmniejszenie jej czynności manipulacyjnych, gdyż zamiast dużej ilości klientów inkasowych miałaby P. K. O. do czynienia z poszczególnymi bankami. W rezultacie zmniejszyłyby się jej koszty handlowe. Stąd redukcja stawek inkasowych byłaby korzystna dla obu stron. (az)

(k) **Pozwolenia przywozu z datą 1 sierpnia r. b. i późniejszą na towary zakazane do przywozu od dn. 13 maja r. b. będą zapatrywane w klauzulę odnośnie drogi transportu, świadectw pochodzenia pośrednich, względnie bezpośrednich w sposób analogiczny jak pozostałe towary, w zależności od kierunku przywozu.**

(k) **Wywóz wyrobów koszykarskich.** W Monitorze Polskim ukazało się obwieszczenie min. przem. i handlu z dnia 17 lipca r. b., wydane w porozumieniu z ministrami: skarbu oraz rolnictwa i r. r. o wykazie instytucji, za których pośrednictwem będą wydawane zaświadczenia min. przem. i handlu na wolny od cła wywóz wyrobów koszykarskich oraz o trybie postępowania przy wydawaniu tych zaświadczeń. Zaświadczenia te wydawane będą za pośrednictwem izb przem. - handlowych tym eksporterom, którzy wykażą, że wywożony transport odpowiada warunkom, ustalonym przez czynniki publiczne dla danego sortymentu i danego rynku odbiorczy.

(k) **Potaniecie transportu do krajów Ameryki Środkowej.** Linja okrętowa United Fruit Company przeprowadziła w konferencji linii okrętowych do Indji Zachodnich uznanie Gdyni i Gdańska, jako portów zasadniczych (base ports) przy przewozie szeregu towarów do portów: Jamajka, Haiti, Kolumbia (porty atlantyckie), Cristobal, Panama, City, Puerto Limon, Honduras Hiszpański i Guatemala. Wobec tego, dla szeregu towarów, wysyłanych do wymienionych portów nie dolicza się dodatku w wysokości 10 sh. od jednostki frachtowej, dzięki czemu stawki te równe są stawkom, notowanym przez Hamburg, Rotterdam, Antwerpję i Londyn. Ulga ta dotyczy następujących towarów: worki, opakowania workowe, juta, groch i fasola w workach, siód, karbid, meble gięte z drzewa, syzki, chmiel, parafina w workach, dykta, blachy i płyty żelazne oraz stalowe luzem, w wiązkach. Jest to nowe udogodnienie dla eksporterów, którzy niewątpliwie uzyskają większe szanse rozwinięcia swego eksportu do krajów Ameryki Środkowej.

(k) **Imponujący wzrost wywozu masła z Polski.** Wywóz masła zagranicę w I. półroczu r. b. wykazuje kolosalny wzrost w stosunku do wywozu w tymże okresie

Chleb dla Polaków

W miejscowości nadmorskiej o 8.000 mieszkańców do wydzierżawienia sala na kino. Do założenia kina jest również ewent. wspólnik.

W Worochcie, miejscowości uzdrowskiej w Małopolsce wschodniej jest do objęcia jedyna piekarnia z rąk chrześcijańskich. Przy piekarni jest lokal na cukiernię. Reflektować może piekarz - cukiernik, dobry fachowiec z gotówką 3 — 5.000 zł, który wprowadziłby ulepszenia. Są 2 piece nie nowoczesne, skład na pół wagonu mąki, izba spoczynkowa dla robotników, chłodnia i duży sklep. Dzierżawa 2.000 zł rocznie.

W Krakowie są dwa sklepy do wynajęcia katolikom: 1) sklep spożywczy wielki, z urządzeniem, magazynem i piwnicą; czynsz miesięczny 100 zł; 2) mniejszy sklep z urządzeniem na galanterję, kosmetyki, przybory szkolne biurowe itp. także z piwnicą. Czynn 50 zł miesięcznie.

Dobrze prosperująca fabryka mebli giętych poszukuje wspólnika - Polaka z kapitałem 10.000 zł celem usunięcia Żyda.

W Łodzi jest do wydzierżawienia sklep i kilka przyległych pokoiów o dużych oknach wystawowych, przyległy budynek nadający się na warsztat masarski oraz piwnice. Nabycie nieruchomości nie wykluczone.

Kupiec Polak z Włodzimierza (pow. Sarny) poszukuje chrześcijańskich odbiorców grzybów i jagód.

Do przejęcia z rąk chrześcijańskich w miasteczku pow. Kościańskiego hotel - restauracja — z powodu podeszłego wieku właściciela. Możliwe też nabycie całej nieruchomości.

W Kaliszu jest do wydzierżawienia dobrze prosperujący skład win i wódek z handlem kolonialnym z powodu choroby właściciela. Dzierżawa łącznie z komornem 140 zł miesięcznie.

Do dobrze prosperującej fabryki papy, asfaltu itp. potrzebny jest wspólnik z branży budowlanej, któryby zechciał objąć zastępstwo.

W Jarosławiu (25.000 mieszk. miasto powiatowe) niema ani jednego handlu mebli i przyborów dla tapicerów.

W Piątku niedaleko Płocka zupełny brak polskiego składu bławatów i czapek. Uświadomienie społeczeństwa wielkie. Dla polskich kupców - chrześcijan egzystencja zapewniona.

W Nowym Sączu (30.000 mieszk.) potrzebny jest skład bławatów, skór i żelaza. Jest lokal 30 zł miesięcznie, oraz 2 pokoje z kuchnią 80 zł miesięcznie.

W Legionowie pod Warszawą jest do wynajęcia sklep o 2 oknach wystawowych, powierzchnia 28 m kw. oraz 2 pokoje z kuchnią za 1.200 zł rocznie. W Legionowie potrzebna jest drogeria, skład z żelazem i naczyńmi kuchennymi.

W Krakowie w Rynku jest lokal o dużych 4 oknach wystawowych do wynajęcia, najlepiej na wykwinną konfekcję damską ponieważ w Krakowie brak polskich firm w tej branży. Również jest lokal nadający się na reprezentację przemysłową lub inne biuro.

Informacyjny w sprawach powyższych udziela Związek Polski w Poznaniu, ulica Pocztowa 27 m. 1. Petentów zgłaszających się po informacje uprasza się o załączenie znaczków na odpowiedź.

Poza wyżej wymienionymi placówkami Związek Polski posiada kilkaset zapotrzebowań na kupców i rzemieślników polskich rozmaitych branż w Polsce centralnej i wschodniej, gdzie egzystencja dla dobrych fachowców jest zapewniona.

— jak wiadomo — niedawno została zawarta w wyniku pertraktacji, prowadzonych w Wiedniu i w Warszawie. Ze strony polskiej umowę podpisał poseł R. P. Gawroński, ze strony austriackiej zaś kanclerz Schuschnigg.

(z) **Lir włoski pieniądzem obiegowym w Etopji.** „Gazeta Officiale” publikuje dekret, którego mocą lir włoski stał się z dn. 15 lipca r. b. pieniądzem obiegowym w Etopji. Srebrne talary Marji Teresy i moneta zdawkowa i bronzowa będą wymieniane w oddziałach Banku Włoch i kasach skarbowych po kursie, periodycznie ustalonym przez dekrety gubernatora.

STRONNICTWO NARODOWE

Koło Stare Miasto
zebranie odbędzie się w piątek, 31 maj. w salce p. Wróblewicz Chwaliszewo nr. 68. Początek o godz. 8-ej.

Koło Łazarz Jeżyce
Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 3 sierpnia na sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65. Początek o godz. 20-tej.

Koło Jeżyce
Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 4 sierpnia w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65. Początek o 20-tej

Krótkie informacje gospodarcze

— Od dnia 12 do 22 września b. r. odbędzie w Łodzi druga z rzędu wojewódzka wystawa ogrodnicza. Wystawę organizuje wojewódzki związek ogrodników w Łodzi. Komitet wystawy urzęduje w lokalu izby rolniczej w Łodzi.

— Małopolska Wschodnia na swym terenie posiada pewne mało znane rzemiosło, stanowiące drugą po koszykarstwie gałąź eksportową. Jest to specjalna gałąź kuźnierstwa, mianowicie wyrób t. zw. blamów z kawałków oraz z główek i łapek karakulowych. Najdrobniejsze nawet odpadki ze skórek futrzanych zszywa się w misterny sposób z uwzględnieniem kierunku, w jakim biegnie włos futra i tworzy się ogromne platy, imitujące do złudzenia jednolite skórki futrzane. Rzemiosło to reprezentowane jest przez około 30 wytwórców, którzy mają swą siedzibę we Lwowie. Żółtkwi i w Rawie Ruskiej. Surowiec (skrawki skórek) sprowadza się z Austrii, Stanów Zjedn., Anglii i Niemiec. Eksport blamów kieruje się do tych samych krajów.

— Według otrzymanych wiadomości, wprowadzone przez samorząd gospodarczy tytułem próby na rynek japoński niektóre konserwy polskie z latwością zdobyły rynek japoński, gdyż konserwy te są doskonale preparowane i dobrze znoszą daleki transport.

— W ciągu pierwszych 6-u miesięcy r. b. Dania sprowadziła z Polski towarów za 10,8 milj. kor. (13 milj. kor. w pierwszym półroczu r. ub.), eksportowała zaś do Polski za 3,6 milj. kor. (3,8 milj. kor.)

— W Szwecji bawiła ostatnio delegacja polskich samorządów gospodarczych celem zbadania możliwości zbytu nowych artykułów polskich. W rezultacie polska delegacja otrzymała próbną zamówienia na plusze, szproty w oliwie, dywany, konie żywe, surowce do organopreparatów, lalki z materiału i t. p.

— Obróty handlu zagranicznego Norwegii osiągnęły w czerwcu r. b. i w I półroczu 1936 r. rekordową wysokość nienotowaną od r. 1930. W pierwszym półroczu 1936 r. import osiągnął wartość 430 milj. koron, a eksport 312 milj. koron.

— Sowieckie towarzystwo „Turkstroj” otrzymało od rządu tureckiego polecenie urządzenia drugiego kombinatu tekstylnego w Turcji w miejscowości Nassili. Pierwsza fabryka tekstylii wybudowana przez Sowiety, znajduje się w miejscowości Kaisari.

— Dochody Rzeszy niemieckiej wynosiły w czerwcu r. b. 999,5 milj. RM wobec 764,7 milj. RM w czerwcu r. ub.

— W terminie od 21 do 26 sierpnia r. b. odbędzie się w Berlinie kongres Kontynentalnego Związku Reklamowego z udziałem przedstawicieli około 15 państw, w tem i Polski. W związku z kongresem odbędzie się wystawa p. t. „Reklama Niemiecka”.

Kontredans i wyścig

Zeszłoroczny czerwiec przyniósł nam dopust Boży pod postacią nowej ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu. Na istotny przepis tej ordynacji, którym jest t. zw. „ucho igielne”, czyli zgromadzenie okręgowe, mianujące kandydatów na „przedstawicieli” społeczeństwa, wszyscy ludzie w Polsce mają już dostatecznie wyrobiony pogląd. Nie warto już powracać do tej koncepcji, przypisywanej przez p. Sławka b. premierowi i profesorowi prehistorji, p. Kozłowskiemu. Jaki pan, taki kram.

Chcemy dzisiaj zająć się innym, aktualnym na innym polu, przepisem ordynacji pp. Sławka, Kozłowskiego i Podoskiego, a mianowicie długością okresu wyborczego. W poprzedniej ordynacji wynosił on 90 dni, obecnie został skrócony o 1/3, do 60 dni.

Motywowano tę operację chęcią uniknięcia nadmiernego rozpolitykowania ludności. Wykazywano nie bez teoretycznej słuszności, że wybory rozbudzają namiętność polityczną, że zakłócają normalny bieg życia państwowego, a zatem okres przedwyborczy nie powinien trwać za długo.

Wedle stawu grobla. Przygotowanie do wyborów powinno trwać tak długo — i nie dłużej —, aby ludność mogła należycie wykonać wszystkie przepisy ordynacji i zorientować się wśród zgłoszonych kandydatów. Gdzie społeczeństwo jest politycznie uświadomione i zna przepisy wyborcze, a

Przy początkach gruźlicy tworzące się zaparcie daje się usunąć przez stosowanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa**. Zalecana przez lek. Tg 1352

Można dość łatwo domyślić się powodów rozszerzania terminów przy wyborach miejskich. Praktyka łódzka niedługo te powody ujawni.

Czy „sanacja” zyska w Łodzi na przedłużeniu okresu wyborczego, to jest bardzo wątpliwe. Wybory to nie

kontredans, ale wyścig. Wygrają go długodystansowcy polityczni. Mamy nadzieję, że okażą się nimi narodowcy łódzcy.

O Poznańczyków w niedalekiej przyszłości też się nie boimy.

M. K.

Z rewolucji hiszpańskiej

Oto jeden z licznych momentów walk ulicznych w miastach Hiszpanji. Powstańcy, ostrzeliwujący rządowy samochód pancerny.

Wojna w Palestynie

Początek, rozwój i przebieg wojny arabsko-żydowskiej w Palestynie znany jest z licznych i szczegółowych omówień. Strajk Arabów, połączony z antyżydowskim ruchem zbrojnym, rozszerzonym również na angielskie władze mandatowe, ma już za sobą pierwszą setkę dni. Mimo licznych ofiar materialnych i w ludziach Arabowie nie zdradzają skłonności do ustąpienia Żydom. Upór arabski zaczyna odnosić skutki w Londynie, gdzie rozważa się możliwość uwzględnienia arabskich żądań i czasowego zakazania imigracji żydowskiej do Palestyny.

Złość światowego żydostwa kieruje się teraz nie tylko przeciwko Arabom, lecz również przeciwko Anglikom.

Żydom represje angielskie w stosunku do arabskich tubylców wydają się ciągle zbyt łagodne. Niektóre pisma dają nawet do zrozumienia, że Anglicy tylko markują represje, w gruncie rzeczy zaś oszczędzają Arabów.

Twierdzenie to stawia m. in. korespondent „Nowego Dziennika”, który we wszystkim, co robi Wysoki Komisarz Wielkiej Brytanji, Wauchope, upatruje machinację antyżydowską. Osadził on Arabów w obozie koncentracyjnym. Ale obóz ten, to „wyuczasy”. Żydzi mają pretensje nawet do Wysokiego Komisarza za to, że zbudował „adjostację” w Jerozolimie:

„Otwiera się stacja radiowa i daruje się wsiom, gdzie gazeta nie dociera, aparaty, odbiorniki pierwszorzędnej klasy. I teraz może każdy fellach słyszeć, że „strzela się na policje, do okien posterunków policyjnych, rzuca się bomby na wojsko i że o ile wiadomo, nie było strat w ludziach”. Ludność przyzwyczajona do innego reżimu za czasów tureckich z natury rzeczy widziała w tem poprostu zachęte.”

Insynuacje żydowskie idą tak daleko, że w mianowaniu Wauchope'a ge-

neralem upatrują oni przewidywanie przez Londyn rozruchów.

„Widocznie wiadano, że przybędzie do kraju dużo wojska i dowódca takiej

SIR ARTHUR WAUCHOPE
Wysoki Komisarz W. Brytanji
w Palestynie

jednostki wojskowej musi być conajmniej generałem.

„Zresztą nie jest do pomysłenia, że nie można uspokoić kraju tak małego, gdzie jest tyle wojska i ująć 300 terrorystów, od których cierpią tak Żydzi jak i Arabowie.”

Fakt, że za Żydów krwawią i giną żołnierze angielscy, którzy tankami niszczą całe dzielnice arabskie w różnych miastach palestyńskich tytułem odwetu za przechowywanie Arabów-powstańców — nie wystarcza żydostwu. Żydzi chcieliby mieć codziennie wielką masakrę Arabów, chcieliby widzieć — jak za czasów Estery lub Lenina — zupełne wytępienie swych wrogów.

Czy można się dziwić, że przy takim usposobieniu Żydów, porozumienie w Palestynie jest tak trudne.

i Wigurze. Przed czterema laty na Challengu Żwirko pokonał Posta i zdobył palmę pierwszeństwa.

Jeżeli teraz podniosłaby się flaga polska na maszcie olimpijskim, byłby to nasz duży sukces. Pono zadatki są, chodzi o to, czy będzie i przysłowiowy łut szczęścia...

*

Sprawozdania, nadchodzące z olimpiady tanecznej, brzmią dla nas pomyślnie. Pono dotychczasowe wystawy polskie wyszły obronną ręką. Parnell ze swoim zespołem, który miał już wielki sukces w Paryżu, podbił publiczność. A potem Ziuta Buczyńska.

Przed wyjazdem Parnell produkował się w ojerze. Pierwotnie zapowie-

dziano tylko dwa wieczory, ale powodzenie miało tak wielkie, że urządzono cztery i sala była przepelniona. Najsilniejszym czynnikiem, który podbił publiczność, była żywiołowość temperamentu. Takie „wesele łowickie” czy też transpozycja taneczna pieśni ludowej „Umarł Maciek, umarł i leży na desce” — były w Warszawie witane owacyjnie. Musiały one również podbić i obcych, o ile tylko udostępniło zrozumienie naszego folkloru.

*

Wydarzenia w Hiszpanji są śledzone w stolicy z niesłabnącym zainteresowaniem. Bardzo dobrze rozumiemy rozgrywkę pomiędzy dwoma systemami, toczącą się na nieszczęsnym półwyspie. Brakuje nam odczucia bezpośredniości tych wydarzeń. Warszawa jest zdaleko od Barcelony czy San Sebastian. A pogranicze hiszpańskie znamy tylko dzięki naszym okrętom, które do nich zawijały.

W fatalnym położeniu znajduje się poselstwo hiszpańskie. W gruncie rzeczy pozbawione jest bezpośredniego połączenia, ale nigdy nie znajduje się w takiej pozycji, jak inne placówki, które muszą się wypowiedzieć za tą czy inną stronę.

Tego dylematu na szczęście nie potrzebują rozwiązywać, chociaż pracownicy poselstwa posiadają inne kłopoty. Np. obowiązuje u nich rozporządzenie, zabraniające posiadać więcej, niż 700 pesetów w kasie. Wypada mniej więcej 500 zł. Było to żośnie w czasach normalnych. Lecz teraz? Pierwszy nadchodzi, a kto pensje wypłaci?...

Do tego przybywa kłopot osobisty. Chargé d'affaires wysłał niedawno swoją małżonkę z dwiema córeczkami do Hiszpanji na wakacje. Tak się zdarzyło, że akurat w tym dniu, kiedy wybuchło powstanie, miały przekroczyć granicę pod San Sebastian. Kamień w wodę, żadnych wieści o rodzinie, która, wnosząc z doniesień oficjalnych, musiała się znaleźć w ogniu walki.

Tylko jest jedno. Wszystkie doniesienia zagraniczne o rewolucji i walkach domowych są nieco przekoloryzowane. Piszący te słowa miał smutną sposobność przeżycia dwu wojen domowych i z praktyki wie, jak wygląda rzeczywistość, a jak ją przedstawiali opowieści najbardziej i najlepiej poinformowanych. Ale licho nie śpi i często nawiedza tych, którzy nieraz są najmniej winni, a najmniej się tego spodziewają.

WARSZAWIANIN

Listy polecające od starostwa

„Czas” z 29 lipca zamieszcza urywki interesującej korespondencji z Małopolski. M. in. czytamy tam co następuje:

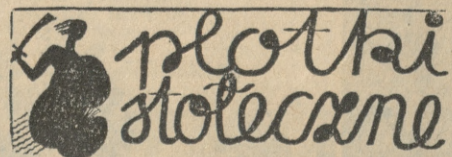
„Wielu agitatorów operuje za widoczną protekcją władz. Jeden z dworów wszedł wprost w pertraktacje z takim osobnikiem, który za wysokim okupem, wypłaconym do ręki odstąpił od zamiaru wywołania strajku rolnego. Przy okazji pokazał listy polecające pochodzące z samego starostwa.”

Wiadomość brzmi fantastycznie, nawet jak na nasze stosunki. Podajemy ją na odpowiedzialność organu konserwatystów.

HISZPAŃSKI BOLSZEVIK

Oto — jeden z typów — z tak zwanej milicji „ludowej”, a raczej bolszewickiej w Hiszpanji.

30 lipca

Wyjechała do Berlina nasza drużyna olimpijska. Przeszło 150 osób. Znawcy wyrażają opinię, że możemy liczyć na sukcesy, wiążąc je z nazwiskami Walasiewiczówny, Wajsówny, Vereya, Nojiego, Kucharskiego i in. Daj Boże!

Warto przypomnieć, że po raz pierwszy w Berlinie rozbrzmiały fanfary hymnem polskim dzięki Żwirce

władze, powołane do przeprowadzenia wyborów, sumiennie przestrzegają prawa, tam okres wyborczy może trwać dość krótko. W danym wypadku przeciwko skróceniu przemawiała nowość ordynacji, zawierającej skomplikowane, trudne w krótkich terminach do wykonania zabiegi.

Przeciwnicy ordynacji dowodzili w Sejmie, że jej twórcy dlatego ograniczają okres wyborczy, aby uniemożliwić ludności przeprowadzenie przez „ucho igielne” nie tych kandydatów, którzy będą naznaczeni „z góry”.

W czerwcu b. r. ukazało się — jak wiadomo — rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, zmieniające regulamin wyborczy do rad miejskich. Dotychczas okres wyborczy w miastach do 10 tysięcy ludności trwał 30 dni, a w miastach o większej liczbie ludności 40 dni. Obecnie utworzono cztery kategorie miast i utrzymano dawny termin tylko dla pierwszej (do 10 tysięcy), a dla trzech innych znacznie ten termin rozszerzono. Będzie on trwał: w miastach, liczących 10 do 50 tysięcy ludzi — 45 dni; w trzeciej grupie, od 50 do 150 tysięcy — 62 dni; a w miastach ponad 150 tysięcy ludności — 91 dni.

Tak się złożyło — chyba to nie przypadek? —, że rozporządzenie to ukazało się niemal w przededniu rozpisanania wyborów w Łodzi, a na parę miesięcy przed końcem rządów komarskich w Poznaniu. W obu tych miastach okres wyborczy zamiast dotychczasowych 40 dni będzie trwał pełne trzy miesiące.

Porównajmy teraz ordynację sejmową i miejską. W sejmowej skrócono terminy i cały okres rzekomo w tym celu, aby nie dopuścić do zbyt silnego rozkołysania się namiętności politycznych. W miastach zaś, gdzie według zapatrywań obozu „sanacyjnego” wybory powinny być „apolityczne”, podwaja się z okładem dotychczasowy okres wyborczy, a zatem przeznaczają się więcej czasu na walki polityczne.

Dla zorientowania się co do przyszłości gospodarki w całym państwie przeznaczono ludności 60 dni, na wytknięcie dróg gospodarki w poszczególnych miastach mają ich obywatele 90 dni czasu.

Ordynacja miejska jest zrozumialsza i łatwiejsza, aniżeli sejmowa. Łodzianie i Poznańczyki prędzej się mogą zorientować w wyborach pod względem prawnym i politycznym, aniżeli Huculi lub Poleszacy.

Więc na co ten kontredans? Dlaczego w ciągu jednego roku wydaje się sprzeczne ze sobą przepisy wyborcze? Dlaczego okres wyborczy w samorządzie ma być większy, aniżeli przy wyborach sejmowych?

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Piątek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Ignacego Lojoli
Sobota
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Piotra ap. w Okowach
Zdobysława
Rolisława

Słońca: wschód 4.10, zachód 19.46
Długość dnia 15 godz. 36 minut
Księżyc: wschód 18.01, zachód 0.49
Faza: 3 dzień przed pełnią.

Lipiec

31

Piątek

Ważne numery telefonów:
Pogotowia ratunkowe: 66-66 i 55-55.
Straż ogniowa 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Taksówki: Postój przy ulicy Grunwaldzkiej 77-72, przy Rynku Jeź. 77-08, przy ul. Marsz. Focha (narożn. Niegołewskich) 77-82
Biuro Posłańców: 28-30
Pocztowe biuro zeczeń: 49-27
Dokładny czas: 55-66

Stan wody: + 0,06 mtr.

NOCNY DYŻUR APTEK

Sródmieście: Apt. pod Biskupem, pl. Wolności 13; Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75; Apt. przy pl. Sapieżyńskim, pl. Sapieżyński 1; Apt. przy Chwałszewie 76, Jeźyce: Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; Apt. pod Opatrnością, ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszica). Łazarz: Apt. przy parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47, Górczyn: Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158, Wilda: Apt. przy Bramie Wildeckiej, G. Wilda 3; Apt. Fortuna, G. Wilda 96. Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. Starołąka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 30 lipca 1926 r.

W pierwszych 6 tygodniach istnienia lombardu miejskiego ekspedowano 2.550 osób, którym wypłacono 110.000 złotych czyli cały kapitał zakładowy instytucji.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **W dziesiątą rocznicę zgonu Jana Kasprowicza.** Dla uczczenia dziesiątej rocznicy zgonu wielkiego poety i syna Wielkopolski, Jana Kasprowicza, odbędzie się w sobotę, dnia 1 sierpnia r. o godzinie 8.30 nabożeństwo żałobne w Kolegiale Poznańskiej. Towarzystwo Literackie imienia Jana Kasprowicza w Poznaniu, jako inicjator uroczystości, uprasza najszersze sfery obywatelstwa miasta Poznania o liczny udział.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Zarząd Okr. Pozn. Zw. Lekarzy Słowiańskich w Polsce** informuje zainteresowanych, że ponieważ w najbliższym czasie ma nastąpić zasadnicza zmiana przepisów paszportowych, wszelkie obecne projekty wycieczek mogą być nieaktualne. Po wyjaśnieniu i ustaleniu sytuacji, Zarząd Główny w Warszawie prześle dokładny komunikat, który natychmiast podamy do wiadomości wszystkim członkom Związku.

WYCIECZKI

— * **Pociąg popularny do Gdyni.** Zarząd okr. Ligi Morskiej i Kolonijalnej organizuje wycieczkę do Gdyni pociągiem popularnym. Wyjazd z Poznania w dniu 31 bm. o godz. 23 min. 20, w Gdyni 1-go sierpnia o godz. 5 min. 10. Wyjazd powrotny z Gdyni 2 sierpnia o godz. 24, przyjazd do Poznania dn. 3 sierpnia r. o godz. 6 rano. Cena biletu 9,60 zł. Cena karnetu uprawniającego do przejazdu na Hel z przewodnikiem, do zwiedzenia portu motorówką z przewodnikiem, jednego noclegu w Schronisku Emigracyjnym oraz jednorazowe zawieszenie autobusem do Schroniska wynosi 4,90 zł. Kupno karnetu nie jest obowiązkowe. By uzyskać 50-proc. zniżkę dojazdu, należy zakupić bilet z karnetem w Orbisie względnie w okręgu przy ul. Nowej 1. Po okazaniu biletu do Gdyni miejscowa kasa kolejowa wyda bilet ulgowy do Poznania. Za wysłanie biletu pismem poleconem dolicza się 50 gr.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Uroczystość naszych podchorążych.** Dnia 1 sierpnia r. o godz. 11.45 odbędzie się na dziedzińcu 57 pułku piech. w Poznaniu uroczyste zakończenie kursu dowódców plutonów 14 dyw. p., będącego organicznie dalszym ciągiem kształcenia podchorążych rezerwy piechoty.

Na sobotnią uroczystość poznańskich podchorążych złożą się: przegląd i przemówienie generała Włada, dowódcy 14 dyw. piechoty, który równocześnie odbierze defiladę od podchorążych, oraz wspólny obiad w kasynie oficerskiej 57 p. p. w Poznaniu.

Wieczorem o godz. 21,00 odbędzie się

W sprawach

PROPAGANDOWYCH i projektów reklamowych

prosimy komunikować się z

WYDZIAŁEM PROPAGANDY

Kurjera Poznańskiego, św. Marcin 70

I piętro od godziny 16—18

Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72.

Wybijacz szyb z Jeźyc izolowany

w domu pracy przymusowej na przeciąg jednego roku

Głośny ze swoich szaleńczych wyczynów na Jeźycach w dniu 18 b. m., 26-letni „zaklinacz węzów”, Józef Kowalski został dziś skazany przez sąd grodzki w Poznaniu na zamknięcie w domu pracy przymusowej na przeciąg

1 roku za włóczęgostwo.

Jak się dowiadujemy, policja prowadzi osobne dochodzenia w sprawie wybicia przez niego 11-stu szyb na Jeźycach, i w niedługim czasie spodziewać należy się rozprawy.

APOLLO

Seanse 5 — 7 — 9

OD JUTRA PIĄTKU, 31 bm.

NORMA SHEARER i ROBERT MONTGOMERY

W OSZAŁAMIAJĄCO PIĘKNYM NOWOCZESNYM FILMIE EROTYCZNYM „MIŁOSNE NIESPODZIANKI“

W nadprogramie: Tygodnik Pała oraz arcywesela komedia p. t. „Z DESZCZU POD RYNNĘ“

DZIŚ w czwartek, poraz ostatni — „RĘCE ZAWIŃIŁY“

nr 15422

zabawa taneczna w salach kasyna oficerskiego 57 p. p. w Poznaniu, przy ul. Bukowskiej.

— * **Jeszcze o wdowie, która czeka dwa lata na odpowiedź.** W związku z naszą notatką pod powyższym tytułem dowiadujemy się, że odwołanie p. M. G. wpłynęło do Zakładu Ubez. Prac. Umysł. w Poznaniu w dniu 5 października 1934 roku, a Wyższy Urząd Ubez. w Poznaniu otrzymał to odwołanie dopiero w dniu 5 marca 1935 r. W dniu 18 marca tegoż roku odbyła się ustna rozprawa, ale została odroczone, ponieważ brak było pewnych akt z Zakładu Ubez. Prac. Umysł. Akta te wpłynęły do Wyższego Urzędu Ubez. w dniu 22 czerwca r. i rozprawa w sprawie p. M. G. odbędzie się na najbliższej sesji — we wrześniu r. b. Poza tem poinformowano nas, że p. M. G. otrzymała już na rachunek odprawy kwotę około 4 tys. zł.

Troski mieszkańców Poznania

— * **Gdzie tu higiena?** Jak nam donoszą, mieszkańcy kamienicy nr. 5-6 przy ul. Piotrowo na Berdychowie, należącej do Żydówki Balbiny Rauffowej, znajdują się od pewnego czasu w okropnych warunkach higienicznych. Od dwóch tygodni w domu tym niema wody, bo zarząd miejski zamknął wodociąg. Lokatorzy muszą więc teraz chodzić po wodę aż na Tamę Berdychowską, a więc około 400 m. Wobec tego, że na miejscu brak kanalizacji, właścicielka domu zrobiła na podwórku zbiornik dla nieczystości. Od czasu, gdy nieczystości zamuliły dno i nie mogą obecnie wsiąkać w ziemię, zbiornik jest przepełniony, tak, że przelewa się z niego na podwórze. W czasie upałów wydaje on bardzo przykry woń, zatruwając powietrze mieszkańcom tego domu. Nakrycie zbiornika, nieogrodzonego w dodatku, już przegniło, co może grozić w każdej chwili nieszczęśliwym wypadkiem dla nieświadomych niebezpieczeństwa dzieci. Również, zwłaszcza podczas upałów, okropną woń wydaje gnojówka, znajdująca się na otwartym powietrzu. Naokoło niej roi się od much, co też jest plagą mieszkańców tego domu. Jeśli się jeszcze doda do tego fakt, że ze zlewów, z powodu odcięcia wody niesplókiwanych, okropnie czuć, to jasnym się stanie, że warunki mieszkańców domu przy ul. Piotrowo 5-6 są wysoce niehigieniczne. Niewątpliwie władze sanitarne będą musiały wejrzeć niezwłocznie w te nieporządki i położyć im kres. (sk)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Ukaranie gniebiciele drobiu.** — Wczoraj pisaliśmy o zatrzymaniu na pl. Sapieżyńskim żydowskiego transportu drobiu, jaki przybył ze Słupcy do Poznania w okropnych warunkach; dziś donosimy, że gniebiciele ptactwa, Mojsze Styfter ze Słupcy, ukarany został dziś przez wydział przemysłowy I instancji,

za uprawianie handlu bez zgłoszenia, 130-złotową grzywną względnie 13 dniami aresztu. Styfter, któremu nie uśmiechał się widać areszt, wyjął niezwłocznie 130 zł i zapłacił grzywnę.

Styftera czeka jeszcze druga sprawa, którą wytoczy nielitościwemu handlarzowi Insp. Tow. Opieki nad Zwierzętami.

— * **Przykładne ukaranie „pajęczarzy“.** Niezwykle surowa kara spotkała w sądzie grodzkim w Poznaniu dwóch złodzieja-ków, amatorów cudzej bielizny, Franciszka Jaskólskiego i Jana Karasiewicza, przebywających ostatnio w więzieniu. Karasiewicz był zatrudniony u Franciszki Narożnej, ul. Żydowska 9, w charakterze woźnicy. Poznał on Jaskólskiego, z którym się zaprzyjaźnił. 1 lipca r. Karasiewicz przyjął Jaskólskiego do siebie na nocleg. Nocy tej zabrali oni ze strychu bieliznę, należącą do Narożnej, wartości około 350 zł. Wraz z zdobyczą zmierzali oni w kierunku Warty, gdzie spotkał ich post. Wawrzyński. Karasiewicz zdołał zbiec i ukrywał się przez pewien czas. Jaskólski natomiast został aresztowany. Sąd po przeprowadzonej rozprawie wymierzył obydwom złodziejom kary po 2 lata więzienia. Kosz z bielizną został zabrany na posterunek P. P.; jak stwierdzono, bielizna ta nosi różne

Uwaga przy podejmowaniu pieniędzy

Nauka z wielkiej kradzieży kieszonkowej, której sprawców ujęto po kilku miesiącach

W ostatnich dniach ujawniono sprawców sensacyjnej kradzieży kieszonkowej, dokonanej w dniu 18 stycznia br. na szkodę znanego kupca poznańskiego i właściciela kolektury loteryjnej, p. Stefana Centowskiego.

Krytycznego dnia p. Centowski podjął w banku 2 tys. złotych. Gdy potem wychodził od fryzjera na Placu Wolności pieniądze skradziono mu w drzwiach. Wszczęty alarm i natychmiastowy pościg był bezskuteczny. Pieniądze przepadły. Jako podejrzanego ujęto wówczas znanego złodzieja kieszonkowego Franciszka Maciejewskiego (Grudzieniec 72) i kilku innych, ale zwolniono ich z braku dowodów.

Dopiero w ostatnich dniach sprawa doznała niespodziewanego wyjaśnienia. Żona aresztowanego wówczas Maciejewskiego, Dominika, opowiadała wśród znajomych, jak skradziono pieniądze p. Centowskiemu. To naprowadziło władze na właściwy trop.

Okazało się, że w danym wypadku działała szajka, złożona z pięciorga osób.

Krytycznego dnia Maciejewska ob-

Żyd iży Polaka

Srem (sn). Na zarządzenie prokuratora S. O. w Poznaniu miejscowy posterunek P. P. wszczął dochodzenia przeciwko Karolowi Landmannowi, handlarzowi koni i bydła, zam. w Śremie przy ul. Szkolnej 3, podejrzanemu o występki z art. 152 k. k. („Kto publicznie iży lub wyszydza Naród albo Państwo“). Gospodarz Franciszek Dudział z Nochowa udał się do L., aby upomnieć się o pieniądze za sprzedaną jałówki. Żyd zezłył go ohydnymi wyzwiskami w języku niemieckim: „du polnischer Hund, du polnische Schwein, du polnische Sau.“

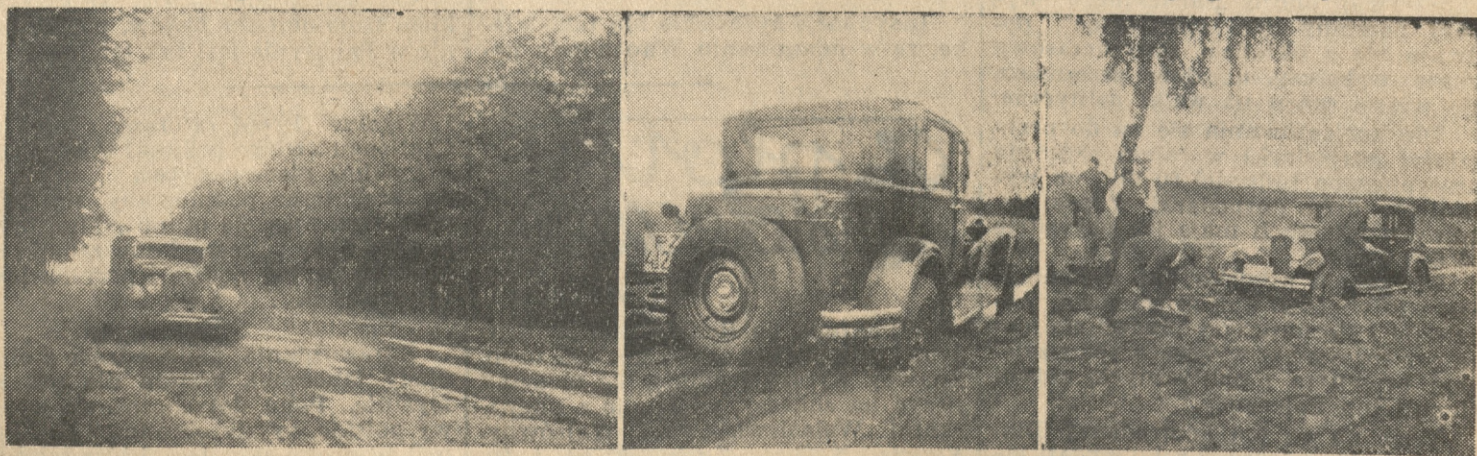
Wstyd, że z Żydem Landmannem handlują Polacy, a zwłaszcza zaś ziemiaństwo polskie!

monogramy. Wiele osób zgłasza się i poznaje swoją własność.

— * **Pobili się Kuleczkowie z Grzelkami.** Trzej Kuleczkowie, ojciec Antoni i jego dwaj synowie, 22-letni Czesław i 16-letni Zygmunt oraz dwaj Grzelkowie, Michał i jego syn, 16-letni Feliks, stanęli dziś przed sądem grodzkim w Poznaniu pod zarzutem wszczęcia bójk i używania w czasie jej trwania niebezpiecznych narzędzi. Zajęcie to miało miejsce w dniu 5 marca r. w Chartowie pow. poznańskiego. Co było powodem bójk, o tem nie możemy pisać, gdyż rozprawa ze względu na dwóch małoletnich oskarżonych toczyła się przy drzwiach zamkniętych. W każdym bądź razie musiały istnieć między dwoma rodzinami zastarzałe antagonizmy, kiedy w bójkę, w której obie strony odniosły ogólne obrażenia, używano tak niebezpiecznych narzędzi, jak nożów, młotków, węzów gumowych ze śrubą na końcu, oraz lasek. Sąd skazał Czesłwa i Antoniego Kuleczków oraz Michała Grzelkę na karę po 6 mies. więzienia, Zygmunta Kuleczkę i Feliksa Grzelkę na zamknięcie w zakładzie poprawczym. Sąd wszystkim oskarżonym wykonanie kary zawiesił na przeciąg lat trzech.

— * **Za obrazę posterunkowego.** Sąd grodzki w Poznaniu skazał Włodzimierza Ledóchowskiego z Będlewa na 1 miesiąc aresztu za obrazę posterunkowego, polegającą na tem, iż użył słów: „Przed bylejakim stojkowym nie będę się legitymował“.

Krzyżowa droga automobilistów w odległości 20 km od Bydgoszczy

Jeden z automobilistów poznańskich dostarczył nam reprodukowanych powyżej fotografii, które dosadnie obrazują aktualne warunki drogowe, panujące na istniejącym od roku (!) objeździe szosy koło Rynarzewa pod Bydgoszczą. Samochód utknął po osie w błocie i potrzebne były łopaty celem odkopania pojazdu. Kursujące na tym odcinku autobusy jeżdżą przez uprawne pola, bo chcą uniknąć topieli na urzędowym objeździe szosy.

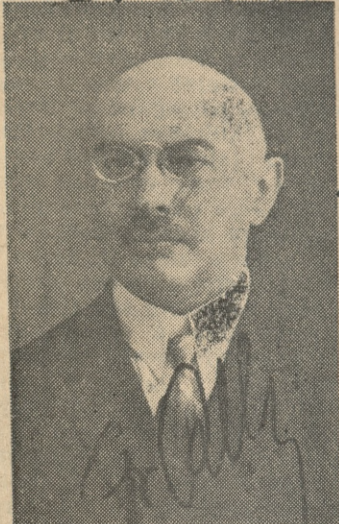

Zmiana na stanowisku prezesa sądu w Gnieźnie

Gniezno. (bg) Z dniem 29 b. m. przeniesiony został w stan spoczynku na własną prośbę prezes sądu okręgowego w Gnieźnie, p. Franciszek Reklajtys.

Prezesa sądu okręgowego w Gnieźnie obejmie wiceprezes sądu apelacyjnego w Poznaniu, p. Osten-Sacken.

Przeniesiony w stan spoczynku prezes p. Reklajtys jest rodem z Augustowa i do roku 1914 aplikował w Suwałkach.

P. FRANCISZEK REKLAJTYS

kach. W roku 1919 został sędzią śladczym, a następnie przez 8 lat był sędzią okręgowym w Suwałkach.

W roku 1929 był wiceprezesem sądu okręgowego w Grodnie, a od 1930 do listopada 1932 prezesem sądu okręgowego w Łomży. W listopadzie 1932 r. przeniesiony został na równorzędne stanowisko prezesa sądu okręgowego w Gnieźnie.

W ciągu blisko lat 4 swego urzędowania w Gnieźnie prezes p. Reklajtys dał się poznać jako pełen taktu przelozony w stosunku do sędziów, obiektywny wobec palestry i wyrozumiały w stosunku do podwładnych. P. Reklajtys przenosi się do Wilna, gdzie obejmie notarijat w wydziale hipotecznym przy sądzie okręgowym.

Z WIELKOPOLSKI

— **BOREK.** W ub. niedzielę odbyło się na rynku publiczne zebranie protestacyjne przeciwko zakusom gdańskim. Okoliczne przemówienie wygłosił p. Dykczak, burmistrz. Na zakończenie uchwalono rezolucję.

— Odbyła się tu zabawa letnia gniazda „Sokol” w ogrodzie p. Marczewskiego. Ćwiczenia były bardzo starannie wykonane. (bp)

— **CZARNKÓW.** Rozegrano mecz piłki nożnej pomiędzy I drużyną Czarnków i I drużyną „Notec” — Chodzież, 3:2 na korzyść Chodzieży.

— W tych dniach miejscowa straż graniczna wykryła plantację tytoniu na polach p. Januszewskiego i w Kamionce.

— Tegoroczne zbiory miodu w tut. powiecie okazały się bardzo wydajne. Bartnicy w obfitej ilości zbierają miód.

— W tut. powiecie organizuje się pociąg popularyjny na zjazd wojewódzki Str. Narodowego, który ma się odbyć 15 sierpnia w Poznaniu.

— Dzielnica Wielkopolska Tow. Gimn. „Sokol” w Poznaniu organizuje 15 i 16 sierpnia wycieczkę do Częstochowy pociągiem popularyjnym. Członkowie oraz sympatycy, którzy chcieliby korzystać z tej wycieczki powinni się zgłosić do dnia 2 sierpnia u skarbnika p. Sobolewskiego.

— Przed Wojtostwem w Czarnkowie skradziono rower p. J. Noji z Drawska.

— Podczas ładowania zboża spadł z wozu na twarde klepisko rolnik Jan Woźnica. Nie szczęśliwy złamał rękę w dwóch miejscach.

— W charakterze rady sieroć zatwierdzono p. Adama Berlika na obwód Śmiejszkowo. (cn)

— **DAMASŁAWEK.** Znana ze swych wyrobów mleczarskich i odznaczona mleczarnia w Damasławku, zostanie rozbudowana, aby sprostać zapotrzebowaniu.

— Zabawa włóciaków miała przebieg bardzo harmonijny. Bawiono się weselo do późnej nocy w ogrodzie p. Józwiakowskich. (bd.)

STAN POGODY W POZNANIU

30 lipca 1936

Temperatura 7 godz. + 15,5

Ciśnienie 7 godz. 754,6 mm. umiarkow.

Zachmurzenie 7 godz. pogodnie

Wiatr 7 godz. kierunek zach., szybkość 3 m/ssek.

Opad w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 0,5 mm. rodzaj opadu deszcz

Temperatura w dniu 29 lipca br. była najwyższa + 22,7 o godz. 15 najniższa + 16,6 o godz. 4

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy: Pogodnie naogół, w ciągu dnia nieznaczne zachmurzenie, umiarkowanie ciepło, w ciągu dnia miejscami tylko lokalnie przerywane deszcze, słabe wiatry zach.

Kpt. Peterek minął Poznań

Awionetka „RWD 13” z Warszawy miała do godz. 12 w pol. 3500 km lotu

Dziś, w czwartek, o godz. 11,30 na lotnisku w Ławicy zatrzymała się na przeciąg 20 minut — celem zaopatrzenia się w benzynę i zabrania papierów — polska awionetka RWD 13 z Aeroklubu Warszawskiego, biorąca udział w olimpijskim zlocie gwiazdzistym, do Berlina.

Awionetkę pilotują kpt. Peterek i por. Bogdan Wrzeszczak. Jako pasażer leci mec. Jerzy Tereszczenko.

Awionetka kpt. Peterka z chwilą wylądowania w Poznaniu miała za sobą 3500 km lotu nad Polską. Z Poznania poleciała do Drezna i według regulaminu złotowego wylądować ma dziś w Berlinie pomiędzy godz. 14 i 16.

Spodziewana w ciągu dzisiejszego przedpołudnia na lotnisku w Ławicy awionetka kpt. Meissnera z Krakowa do godz. 13-tej nie przyleciała. Awionetka kpt. Meissnera gdzieś utknęła.

Komuna w gdyńskiej łuszczarni ryżu

Gdynia. (Tel. wł.) Gdyńska łuszczarnia ryżu, której właścicielami są międzynarodowi Żydzi, posiada już ustaloną „renomę”. Łuszczarnia ryżu wstawiła się nadużyciami podatkowymi, za które musiała zapłacić wysokie kary pieniężne. Dziś musimy poruszyć inną sprawę.

Stało się wiadomem, że łuszczarnia ryżu jest ostoją komunistycznych agitatorów robotniczych. Jak nas informują, żydowscy kierownicy łuszczarni wywierają formalny nacisk robotników, aby wstępowali do komunizującego „Związku Transportowców”.

Ostatnią podwyżkę płac kierownicy łuszczarni uzasadniali tem wobec robotników, że następuje to na interwencje związku. Miała to być zachęta robotników do wstępowania w szeregi

związku. Obok tak demagogicznego „argumentu”, rządzący w łuszczarni Żydzi nie zapominają jeszcze i o innych. Szczególnie przychylnie są widziane i słyszane pomiędzy robotnikami rozmowy o „dobrych stosunkach” w Rosji Sowieckiej. Dla robotników, którzy wstępują do związku, chce nawet łuszczarnia założyć specjalną bibliotekę. Najważniejsze zaś to, że przeprowadzone w ostatnim czasie zwolnienie z pracy dotknęły tych robotników, którzy w dniu 1 maja do pracy się stawili.

Dochodzą nas jeszcze inne wiadomości o wręcz antypaństwowej agitacji wśród robotników łuszczarni. Oczekujemy, że poczynaniami zagranicznych Żydów z łuszczarni gdyńskiej zajmą się kompetentne czynniki. (p)

— **DUSZNIKI.** Odbył się tu staraniem zarządu miej. koła L. O. P. P. kurs inform. w czasie od 5 do 7 lipca br. pod kierownictwem instruktora rejonowego O. P. L. G. p. Poczekała z Szamotuł. W przeciągu 10 godzin, uczestnicy kursu w liczbie około 50 osób wysłuchali wykładów instruktora. (m)

— **GNIEZNO.** Dnia 9 sierpnia obchodzić Kółko rolnicze w Modliszewku. pow. Gniezno 60-ciolecie swego istnienia. Równocześnie odbędzie się uroczystość poświęcenia sztandaru. W uroczystości weźmie udział delegacja Kółek Rolniczych z całego powiatu gnieźnieńskiego. Zbiórka delegacji ze sztandarami nastąpi o godz. 14 przy szkole w Modliszewku. O godz. 14,30 uroczyste poświęcenie sztandaru w kościele parafii, dokona ks. prob. Cegielski. O godz. 15 odjazd furmankami do ogrodu prezesa kółka p. Jakóba Mikulę w Wielkich Świątkach. Tam uroczyste posiedzenie, poczem zabawa letnia. W razie niepogody uroczystość odbędzie się 16 sierpnia r. b.

— Pod zarzutem podpalenia u p. Lechtańskiej w Skrubaczewie. pow. Mogiła, aresztowano syna jej Zygmunta oraz zameżną córkę Joannę i męża jej Stan. Kozłowski. Po przesłuchaniu zostali oni odstawieni do więzienia. Pod zarzutem podpalenia aresztowano Wojciecha Baka i Stan. Baka. Posterunek P. P. w Trzemesznie ujął Jana Cieśliewicza z Ryszewka, poszukiwanego przez sądy, któremu wówczas udało się zbiec z więzienia.

— Samochód osobowy, jadący z Gniezna do Poznania, podczas mijania autobusu wypadł z niewiadomych przyczyn na przydrożne, grube drzewo. Wskutek gwałtownego zderzenia pasażerowie samochodu doznali poważnych obrażeń.

— Pod przewodn. prezesa p. Sycha odbyło się zebranie plenarne „Sokola”. Aktualny referat na temat stosunków polsko-gdańskich wygłosił redaktor Borowski. Poza tem omawiano sprawy zlotu okręgowego, który ma się odbyć w Ślupcy, dnia 2 sierpnia oraz udział członków gniazda w zlocie sokolim w Częstochowie w dniu 15. 8. r. b.

— **JAROCIN.** W ub. tygodniu skradli dotychczas nieznanymi sprawcy rowery na szkodę pp.: Aleksandra Dolaty, Kazimierza Borkowskiego z Jarocina i Heleny Kaczmarskiej z Parzawa.

— Rozpoczął 6-ciotygodniowy urlop wypoczynkowy p. burmistrz Rogalski. Zastępuje go wiceburmistrz p. Świerkowski.

— Zlot Sokolów Okręgu Jarocińskiego połączony z 45-tą rocznicą istnienia Tow. Gimn. Sokół w Pleszewie odbędzie się na boisku Ks. Piotra Skargi w Pleszewie w dniach 1 i 2 sierpnia rb.

— W ub. niedzielę odbył się wiec publiczny protestacyjny przeciw zakusom gdańskim. Po referacie odczytano rezolucję, którą zebrani przyjęli jednogłośnie.

— Zebranie Zw. emerytów państw. wdów i sierot odbędzie się dnia 4 sierpnia rb. w lokalu p. Hildebrandta, ul. Targowa, o godz. 16. Obecność wszystkich zainteresowanych konieczna.

— Tow. gimn. Sokół w Witaszycach obchodziło w ub. niedzielę 15-lecie swego istnienia. Pობудka rozpoczęła się i podniosła uroczystość. Po przyjęciu towarzyszy i delegatów nastąpił raport, a następnie wymarsz z orkiestrą na czele do kościoła. Uroczyste nabożeństwo odprawił miejscowy proboszcz, który też wygłosił okolicznościowe kazanie. Po nabożeństwie odbył się pochód i defilada, a następnie uroczystościowe zebranie, które zagal p. Reszel-ski. Sprawozdanie z 15-letniej działalności odczytał sekretarz. Po południu odbyły się: bieg na przelaz (3 000) i ćwiczenia wolne. Wieczorem odbyła się zabawa tanczerna.

— Z zamknięto droge powiatowa Jarocin — Borzeckizki, na odcinku Roszków — Nosków na

czas trwania przebudowy tego odcinka. Ruch kołowy i samochodowy z Jarocina na Nosków i odwrotnie odbywać się będzie drogami objazdowymi Golina — Potarzyca wzgl. Siedlemin — Potarzyca.

— **KOSTRZYŃ.** Przy ul. Dworcowej i Marsz. Piłsudskiego nastąpiło zderzenie samochodu osobowego, prowadzonego przez właściciela młyna parowego p. Szczepkiego z motocyklem. Obcy się jednak bez wypadku w ludziach.

— Gospodarz Reinhold Fritz w Glince Duchownej wyeksmitował rodzinę Wietury, składającą się z 10 osób. Rodzina i cały dobytek znajdują się od dłuższego czasu pod gołym niebem. Jedno dziecko zmarło. Czy niema na to rady?

— Dnia 13 września odbędzie się na boisku „Sokola” zawody rejonowe Ochotniczych Straży Pożarnych okręgu krotoszyńskiego.

— Harcerki z drużyny im. Anieli Tułodzieckiej udają się w tych dniach na dwutygodniowy pobyt do Wroneczyna. (dk)

— **KROTOSZYŃ.** Tow. Pań św. Wincenego i Pawła, urządziła w niedzielę dnia 9 sierpnia br. „Zabawę letnią” w ogrodzie p. Kofczaka „Zacisze” (Zamkowy Polwark).

— Zbiórka na F. O. M. wyniosła zł 471,53 a to: zbiórka uliczna w Krotoszyńcu z 71,29, po domach w Krotoszyńcu z 270,32, w urzędach w Krotoszyńcu z 35,98, w Kobylinie z 68,— w Pogorzeli z 13,12, w Zdunach z 12,82.

— W dniu 28. bm. w godzinach rannych uległ nieszczęśliwemu wypadkowi p. Rasiak, zamieszkały przy Małym Rynku 7. R. jadąc wozem z Zdun, zsiadł z będogo jeszcze w ruchu wozu tak nieszczęśliwie, że dostał się pod koła. Na skutek ciężkiego obrażenia, odwieziono p. Rasiaka do tut. szpitala miejskiego.

— W ub. niedzielę odbyły się na stadionie sportowym przy dworcu zawody piłki nożnej pomiędzy „W. K. S. 56 p. p.” a K. S. „Astra”, który zakończył się zwycięstwem „Astry” w stosunku 3:1.

— Zjechał do naszego miasta cyrk „Polonia”, który rozbił swe namioty w ogrodzie „Strzelnica”. Przedstawienia odbywają się bez względu na pogodę.

— Z pola p. Antoniego Dirski w Białkach skradziono większą ilość snopów pszenicy, wartości około 100 zł. Złodzieje zajechali wozem i oddalili się z łupem niepoznani. — Podobna kradzież popełniono u listonosza w Krotoszyńcu p. Sobierajskiego. Tutaj sprawcami okazali się Poprawa i Ostój z Krotoszyńca.

— P. Drodzińskiego Katarzynie z Krotoszyńca, skradziono zegarek męski i 2 słubne obrączki.

— Rolnikowi Szczuraszkowi Janowi z Osuszy skradziono z zamkniętego chlewu rower męski i uprząż na parę koni, łącznej wartości 100,— zł.

— Niewykryty dotychczas złodziej skradł rower na szkodę robotnika Walentego Furmana z Gościszewa.

— Sad okr. z Ostrowa na sesji wyjazdowej w Krotoszyńcu, rozpatrywał sprawę Anny Kästner z Drezna, oskarżonej o usiłowanie wywiezienia do Niemiec 1200 mk niemieckich, którą to kwotę oskarżona miała zaszyta w reklamie od płaszczka. Sad skazał ją na mocy art. 16 k. k. par. 1 dekretu dewizowego na 1 miesiąc aresztu, 100 zł grzywny oraz 5 zł kosztów sądowych. Wymienione pieniądze K. otrzymała po uiszczeniu kary oraz po uskutecznieniu opłaty dewizowej. Oskarżonej policzono areszt śledczy, wobec czego zwrócono jej wolność.

— Małżonkowie Stanisław i Marianna Nowaczy ze Smoczewa byli oskarżeni o zniewagę i czynny opór władzy. Na podstawie art. 129 i 132 skazano Mariannę Nowacką na łączną karę 6 tyg. aresztu, a Stanisława Nowackiego z art. 132 na miesiąc aresztu. Obojgu wykonanie kary zawieszono na 2 lata. (sh)

— **PAKOŚĆ.** Na szosie w Murkowicach pod Pakością niejaki Witold Zach, zderzył się ze zdejającym z przeciwej strony drugim rowerzystą, bratem Luczakiem Fabjanem z tu-tejszego klasztoru Zgromadzenia O. O. Oblatów. Wskutek zderzenia zannik odniósł poważne kontuzje, tak że musiał udać się pod opiekę lekarską. Zawinił Zach, który jechał nieprzeprawia stroną szosy. (p)

— **PYZDRY.** W ub. tygodniu w godzinach południowych wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika p. Adama Kozaneckiego z Grabowa Królewskiego. Ogień strawił stodołę i szopę o-

W okresie letnim orzeźwia

galaretka

Pg 60723-28,44-5

raz narzędzia rolnicze. Budynki były bardzo nisko ubezpieczone. (cs)

— *** SRODA.** Drużyna harcerki im. M. Konińskiej ze Srody bawi obozem w Murzaszchlu.

— K. S. M. z. „Tęcza” obchodzi 16 sierpnia br. 25-lecie istnienia, połączone ze zlotem okręgowym.

— Harcerze druż. im. H. Sienkiewicza urządzili obóz wędrowny w północnej Wielkopolsce i na Kujawach. Trasa wynosiła przeszło 400 km i trwała ok. 3 tygodni. Czterech harcerzy z tejże drużyny wjechało rowerami na dłuższą wycieczkę krajoznawczą.

— Linia autobusowa Sroda — Miłosław przedłużona została do Pyzdr.

— W Zaniemyślu zakończono kolonje dla 54 dziewcząt z Śląska polsk. i Niemiec, która mieszła się w miejscowej szkole. W tych dniach przybyła natomiast druga partja dzieci ze Śląska polsk. (ak)

— *** WRZEŚNIA.** Dnia 30 bm. o godz. 20,30 odbędzie się we Wrześni w sali „Sokola” wielkie zebranie wszystkich członków Stronnictwa Narodowego. Na porządku obrad: 1) referat, 2) ustalenie wyjazdu na wielki zjazd Str. Nar. okr. poznańskiego, pociągiem popularnym. (r. w.)

JARMARKI

— *** DOBRZYCA,** pow. Krotoszyn. Jarmark na konie, bydło i towary kramne odbędzie się w środe, dnia 5 sierpnia r. b.

— *** ODOLANÓW.** Dnia 5 sierpnia odbędzie się w Odolanowie jarmark na konie, bydło i świnię.

Gdynia, 29 lipca.

Stan pogody

Przy temperaturze 27 stopni, na całym wybrzeżu jest pogoda niepewna. W niektórych okolicach w ciągu srody padały deszcze. Ciepłota wody utrzymuje się na wysokości 20 st. C. Zachmurzenie nieba nie pozwalało spodziewać się słonecznej pogody.

Wycieczka wojskowa

Do Gdyni przybyła z Grudziądza wycieczka z centrum wyszkolenia kawalerji pod przewodnictwem pułk. Litewskiego.

Jadłodajnia na wystawie

Na wystawie przemysłu hotelarskiego, gastronomicznego i cukierniczego, która odbywać się będzie w sierpniu w Gdyni, poza pokazami odbędzie się również próbna konsumcja. Restauratory-wystawcy, będą mogli zwiedzającym wydawać potrawy, które są ich specjalnościami. Jakość podawanych potraw będzie kwalifikowana przez specjalną komisję.

Magazyn ziół leczniczych

W porcie gdyńskim uruchomiono nowy magazyn o specjalnym przeznaczeniu. Nowy magazyn stanął u zbiegu ulic Celnej i Rotterdamskiej i został zbudowany przez firmę R. Barcikowski S. A. w Poznaniu. Nowy magazyn jest dostosowany do przechowywania artykułów drogerijnych i ziół leczniczych krajowych.

Zydowski „Melodyst”

Lokal rozrywkowy „Melodyst” w Gdyni jest nadal własnością Żyda Melodysty. Przed trzema miesiącami Wołowski, b. kierownik lokali p. Józwiaka w Poznaniu, ogłaszał w pismach, że lokal kupił od Melodysty. Jak się obecnie okazuje, Wołowski zgodził się być tylko parawanem Żyda. Ponieważ Wołowski swoją osobą wprowadził w błąd wielu gości, także przyjezdnych, więc zaznaczamy, że w ostatnich dniach przyznał on sam, iż jest tylko kierownikiem lokalu. „Melodyst” jest więc nadal żydowskim lokalem.

Próbné jazdy okrętu

Okręt-cysterna p. n. „Paul Harneit”, wybudowany w stożni okrętowej „Schichau” w Gdańsku, odbywa obecnie jazdy próbné w Zatoce Gdańskiej”.

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożyli w dalszym ciągu: Na bezrobotnych m. Poznania: Stowarzyszenie Adwokatów w Poznaniu w miejsce wienca dla sp. adwokata Antoniego Gniatczyńskiego 30,—, razem z poprzednio pokwitowaniami 94 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 29 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszka w Poznaniu):

Owdow. dyrektor seminarjum nauczyc. w stan. spocz. Leon Dymek i nac. Marja Ceptowska; maszyn. Ignacy Berger i owdow. Marja Janiszewska, z d. Teichmann; rob. Marjan Szafranski i ekspedj. Władysława Pawlikówna; górnik Jan Tomczyk i ekspedj. Gertruda Bernsówna; górnik Jan Pązgra i pracown. Zofja Kowalska; księg. Bernard Wietrzyński i krawc. Stefania Janiszewska; kup. Jan Dronia i Gertruda Woźna; urzედn. miejski Jan Sieja i Józefa Dodalska; urzעדn. pryw. Hans Stier i urzעדn. pryw. Eugenja Pureschke.

Zgony:

W Urzędzie Stanu Cywilnego zgłoszono dnia 29 lipca r. b. następujące zgony: Elżbieta Burczyńska, 1 mies.; Edward Bamber, zegarmistrz, 39 kat.; Ludwik Stanisławski kamieniarz, 55 lat; Stanisław Pleczka, 3 mies, 21 dni; Lidja Kościelak 1 rok 4 mies, 11 dni; Leokadja Irena Eichstedt 17 dni; Lidja Barbara Dembińska 1 dzień; Stanisław Majchrzak 2 mies, 20 dni; Michał Duszynski robotnik, 38 lat.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z Polskiej Akademii Umiejętności. Prace Akademii rozwijają się w tempie, które stawia tę instytucję niewątpliwie na czele słowiańskich instytucji tego zakresu. Nawet trudności finansowe ustępują, dzięki widocznemu sprawnej administracji. Wewnątrz widać pracę na wydziałach i w komisjach. Świadczy o tym ostatni kwartalny biuletyn międzynarodowy. Obejmuje on komunikaty wydziału filologicznego o pracach Klemensiewicza, Sternbacha, Grabowskiego, w dziale historii sztuki o pracach Lauterbacha, Mańkowskiego, Bochnaka, Pagaczewskiego, Estreichera (juniora), Osieczkowskiej, komisji językowej o pracy Skiminy, wydziału historii i filozofii o pracach Vetulianego, Kieszkowskiego, Grodeckiego, komisji etnograficznej o pracach Kolassy, Dymnycza, Seweryna. (T. Gr.)

LITERATURA

„Ucłniona dziewczina”. Powieść pod powyższym tytułem (il. dr. J. P. Zajackowski, Rój, 1936) należy pośród utworów P. G. Wodehouse'a do grupy, którą można nazwać angloamerykańską. Autor wydobywa efekty komiczne ze styczności swych rodaków, i to przeważnie utytułowanych, z jankesami. Akcja ma dużo ograniczeń motywów komedijowych — n. p. dostanie się Amerykanina, zakochanego w córce lorda, do starej pańskiej siedziby jej rodziców w przebraniu służącego, wynajętego na wielkie przyjęcie. Ale są i lepsze pomysły — n. p. totalizator służby o to, za kogo wyjdzie panna domu, i intrygi, jakie na tem tle powstają, aby rzeczywiście wpłynąć na losy chlebobdawców. — Powieści Wodehouse'a są belletrystycznym odpowiednikiem farsy, zwłaszcza w przekładach, w których z natury rzeczy znikają słowne dowcipy autora, stanowiące główną atrakcję dla Anglików. Tłumaczenie jest dość słabe. (W. T.)

MUZYKA

Czy będzie opera we Lwowie? Zarząd miasta zawarł umowę z dr. W. Horzycą, który zobowiązał się, obejmując filharmonię lwowską, dać kilkanaście przedstawień operowych, w tem jedną premierę oraz kilka operetek. Niewiadomo, czy władze nadzorcze nie skreślą przeznaczoną na ten cel subwencję miejskiej.

Zlikwidowana legenda. Około wielkiego muzyka G. Pergolesiego powstała i przez długie lata istniała romantyczna legenda. Według niej Pergolesi był nauczycielem muzyki pięknej księżniczki Spinelli. Pomiędzy uczennicą i nauczycielem wywiązało się gorące uczucie. Rodzina księżniczki nie chciała, oczywiście, słyszeć o małżeństwie z biednym muzykiem. W rezultacie księżniczkę oddano do klasztoru, a zrozpaczony Pergolesi umarł na suchoty w 26 roku życia. Z okazji 200-lecia śmierci Pergolesiego uczeni zajęli się jego biografją. Okazało się, że w owych czasach nie żyła żadna księżniczka Spinelli, a w archiwach klasztorów neapolitańskich nie figuruje też jej nazwisko. A może w legendzie uległo to nazwisko zmianie? Szkoda, aby piękna romantyczna legenda miała rozwiązać się bez reszty.

JAK PRACOWAŁ TEATR WILEŃSKI

Z Wilna donoszą nam: Cicho i bez rozgłosu obchodził wileński teatr swój półtorawieczny jubileusz. Tylko książka p. A. Millera pt. „Teatr i muzyka na Litwie” oraz przedstawienie „Wesela Figara” Beaumarchaisa uczciły tę rocznicę. Stopiędziesiąty pierwszy sezon teatralny w Wilnie, w obu istniejących tu obecnie teatrach zaznaczył się dużym ożywieniem. Teatr na Pohulance pod dyrekcją M. Szpakiewicza wystawił w roku 1935/6 szereg nowości, jak „Szkoła podatków”, „Szesnastolatka”, „Kobieta, która kłamie”, „Cudowny stop”, oraz sporo dzieł klasycznego repertuaru, jak „Damy i huzary”, „Król Edyd”, „Grube ryby”, „Rewizor”, „Makbet”, „Mieszczanin szlachcicem”, „Świerszcz za kominem”. Uwzględniając twórczość miejscową jako pierwszy teatr w Polsce, wystawił sztukę Leczyckiego „Dzieje wolności”. Na sezon letni przeniósł się zespół do Teatru Letniego, grając tam wyłącznie lżejszy repertuar. W ciągu roku Teatr na Pohulance gościł zespół „Reduty”, niemiecki teatr z Wiednia oraz teatr Ateneum z Jaraczem.

Na nowy sezon w zespole Teatru na Pohulance zajdą niewielkie tylko zmiany. Odchodzi żona pp. Dejunowicz, Środka, Sciborowie i Zielńska, a przybywają pp. Niedźwiecka z Łodzi, Staszewski z Krakowa, Dzwonkowski z Bydgoszczy, oraz W. Szczawiński z „Lutni” wileńskiej.

Teatr „Lutnia” wystawia operetki i komedie muzyczne. Wystawiono tu m. in. „Domek trzech dziewcząt”, „Nitouche”, „Skowronek”, „Madame Dubarry”, „Rose Marie”, „Orfeusz w piekle”, „Zuza”, „Carewicz”, „Księżniczka Czardasza”, a więc zarówno nowości operetkowe, jak też klasyczne już z tego zakresu dzieła.

Omawiając działalność teatrów wileńskich wspomnieć trzeba, że Teatr na Pohulance prowadzi teatr szkolny, a „Lutnia” teatr dla dzieci, pod kierownictwem p. W. Stanisławskiej. Teatr objazdowy, prowadzony przez p. Zelwerowiczównę został w marcu zlikwidowany.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa w Gdyni. Donoszą z Gdyni: Otwarta tu została wystawa grupy gdynskich artystów plastyków. Obejmująca prace pp. Lityńskiej, Szyszko-Bohusza, Cywińskiego, Szyszkiowej, Raczyńskiego i ś. p. Emila Rückera. Na wystawie znajdują się też prace młodszej szkolnej, nadesłane na konkurs na najlepszy rysunek morza.

O POLAKACH, PRADZE I KARLOWYCH WARACH

Polski rekord w czeskiej literaturze naukowej — Ale jak dotrzeć do czytelnika? — Pożytek w rozrywce — Jak August Mocny swych gości wodą oblewał — Krasicki — Jak się czeski język i literatura na polskich budowały — Aktualne

Dzieło czeskie o 1200 stronnicach druku, napisane przez Polaka, to naprawdę nasz rekord w czeskiej literaturze naukowej, bodaj, że niemożliwy do prześcignięcia. Rekord ten osiągnął polski uczyony prof. Marjan Szykowski, znany z badań nad polsko-czeskimi stosunkami kulturalnymi. Jakże prowadzi od szeregu już lat w Pradze, gdzie jest profesorem literatury polskiej na uniwersytecie czeskim. Wydał mianowicie w odstępach 4-ech lat dwa duże tomy o polskim udziale w czeskim odrodzeniu.

Okazało się, niestety, iż stosunkowo łatwiej było napisać tak wielkie i kapitalne dzieło, niż znaleźć odpowiednią rzeszę czytelników. Napisane po czesku dzieła nie mają u nas amatorów. To też — jak zali się autor — „oba tomy zapadły jak ciężki kamień na dno stojącej wody polskiej obojętności”.

Ale autor nie opuścił rąk. Postanowił zmusić opornych czytelników do zaznajomienia się z opracowanym przez niego tematem. A temat to niebyłe jak, mogący wzmocnić nasze samopoczucie, jako wielkiego słowiańskiego narodu, bo dotyczy tych wszystkich kulturalnych zjawisk, które wyszły z Polski, a zapłodniły w początkach XIX-go wieku cały naród czeski u podstaw jego odrodzenia.

Najpierw wydał prof. Szykowski nakładem poznańskiego Towarzystwa Polsko-Czechosłowackiego polskie streszczenie (64 str.) swego czeskiego dzieła. Gdy i to wydało mu się niewystarczające, wpadł na nowy pomysł streszczenia i przerobienia dzieła na sposób jakby „turystyczny” czy „campingowy”. W nowym dziele wyciągnął autor linję wiodącą z Polski do Pragi aż do Karlsbadu i w ten sposób, dając zwięzłe i jasne streszczenie całego dzieła czeskiego, mógł je zrećnie okraszyć i ożywić anegdotą z pobytu naszych polskich gości w Karlsbadzie. Nowa, wytwornie przez Instytut Wydawniczy: Biblioteka Polska w Bydgoszczy wydana książka nosi tytuł: „Polskie peregrynacje do Pragi i Karlowych Warów, od Augusta Mocnego do Adama Mickiewicza” (str. 331).

Tę karlsbadzką przepłatankę opracował autor na podstawie miejscowego archiwum. Zaczął od karlsbadzkich wywczasów Augusta II Mocnego, który jeszcze jako saski kurfirzst przybył tam w r. 1696 i hojnie podejmował gości w wystawionych „na łące” dziś „alte Wieser” altanach, aby w pewnej chwili oblać ich wodą z ukrytych tuszów. W r. 1752 uwiecznił swój karlsbadzki pobyt wielkopoleń, starosta kolski Rafał Gurowski, wierszem polskim na drewnianej tablicy, która aż do r. 1892 była wmurowana ponad drzwiami starej Sali Czeskiej („Böhmischer Saal”), przebudowanej na znany hotel Puppa, a obecnie przechowywana jest w zbiorach muzealnych. Roi się od tych polskich gości, wśród których nie brak i Wielkopolan (arcyb. Ignacy Raczyński, Kwilec, Potworowscy i in.), na barwnych kartach tej karlsbadzkiej opowieści, obejmującej zgorą półtorawieczny okres. W r. 1829 w hotelu „zum weissen Pfeil” mieszkał Mickiewicz, i jak kiedyś w r. 1795 Ignacy Krasicki pijał wodę z tego samego „szprudlu”, „Mühlbrunnu” i „Neubrunnu”.

Jak już wyżej zaznaczyłem, cała ta barwna na archiwalnych źródłach oparta opowieść karlsbadzka jest tylko zewnętrzna ozdoba misternie przeplatanej głównej motywu książki, a stworzoną dla przynęty czytelnika.

Ten główny motyw stanowią dzieje odrodzenia narodu czeskiego, zapo-

*) Marjan Szykowski: Polska ucast w ceském obrození. T. I. Praha 1931. str. 508; T. II. Praha 1935. str. 679.

Nowy zeszyt „Kroniki m. Poznania”

Prasę drukarską opuścił zeszyt drugi cennego i zasłużonego dla dzielnicy wielkopolskiej i jej stolicy wydawnictwa, „Kroniki miasta Poznania”. Jak zwykle i tym razem zeszyt obejmuje szereg wartościowych rozpraw, odnoszących się do różnorodnych zagadnień. Na wstępie zamieszczono pracę dr. Andrzeja Wojtkowskiego, „Edward

Raczyński jako historyk”. Autor na podstawie korespondencji pomiędzy Raczyńskim a Łukaszczykiem wskazuje na bliską współpracę obydwu tych ludzi i ich wzajemne oddziaływanie. Z wywodów dr. Wojtkowskiego widzimy dobitnie, jak Raczyński usilnie forsował w pisanych przez siebie, jakoteż i wydawanych pracach teorie monarchistyczne. Z owej korespondencji, w świetle której kreśli dr. Wojtkowski sylwetę Raczyńskiego, dowiadujemy się również o tem, iż faktycznym wydawcą pamiętników Paska był Łukaszczyk, któremu jednak Raczyński narzucał niejednokrotnie swą wolę. Jak widzimy, wiele cennych informacji zawiera owa odnaleziona przez dr. Wojtkowskiego korespondencja, to też cieszymy się wiadomością, że dr. Wojtkowski przystępuje do jej publikacji. Jako drugą rozprawę ogłoszono pracę dr. Terleckiego p. t. „Druga synteza twórcza Ryszarda Berwińskiego: poezje z roku 1814”. Jak nas informuje przypisek, jest to ostatnia rozprawa o działalności Berwińskiego, których poprzednio cztery pod rząd zamieszczono na łamach „Kroniki”. Z uznaniem więc należy podkreślić decyzję redakcji, że dalsze rozprawy nie będą już drukowane w tem czasopiśmie, ale wspólnie z już ogłoszonymi wyjdą jako osobna książka, stanowiąca piątą tom „Biblioteki Kroniki miasta Poznania”.

Dział „Zapisek” przynosi artykuł mgr. Janusza Dybowskiego, zapoznający czytelników z postacią poety, patrioty i społecznego działacza a opiekuna biednych, Wawrzyńca Benzelskjörny-Engeströma, na podstawie jego niewydanych pamiętników i poezji. Poza tem dr. Wojtkowski umieścił notatkę o stosunku nadburmistrza Poznania, Wilmsa, do kwestji wyłączenia, prostując, i zmienił on swe poprzednie negatywne stanowisko z 1908 r., głosując za wyłączeniem w latach 1912 i 1913. Ciekawy jest również dział bieżący, w którym dr. Wietrzykowski pisze n. t.: „Jak rozbudował się Poznań w latach 1931 do 1935”. Kronika i informacje z ruchu wydawniczego zamykają zeszyt.

Wreszcie kilka słów pro domo sua. Na samym końcu zeszytu p. radca Zygmunt Zaleski zamieścił gorzkie uwagi pod adresem recenzenta Kroniki w „Dziale Kultury i Sztuki”. Obowiązek recenzenta nie należy do miłych, zwłaszcza, gdy zdarza się, iż nie może wszystkich pociągnąć redakcyjnych pochwalić. Trudno! Recenzent jest niejako po to, ażeby szukać dziury w całym. Obowiązkiem jego jest wychwytywać dobre, ale i słabe strony wydawnictw i sumiennie o tem informować czytelników.

W stosunku do „Kroniki” ciężko przychodziło mi robić krytyczne uwagi, bo zawsze pamiętam i jestem szczerze wdzięczny zarówno p. radcy Zaleskiemu, jak i p. dyr. dr. Wojtkowskiemu, iż przed 8 laty przyjęli moją pierwszą naukową rozprawę historyczną właśnie do owej „Kroniki”, pierwszy jako redaktor, drugi jako opiniodawca. „Kronikę” zawsze stawałem bardzo wysoko i zawsze podkreślałem jej wielkie dla dziejów Poznania znaczenie, ale właśnie z tego powodu nie można było pomijać milczeniem usterek, w tak poważnym i wartościowym piśmie. Głosi przecież stare, łacińskie przysłowie, iż drodzy są przyjaciele, drodzy rodzice, najdroższą jest jednak prawda. Gdy jeszcze współpracowałem z „Kroniką”, zawsze podziwiałem energję p. radcy Zaleskiego i umiejętność, z jaką umiał swe rozliczne czynności służbowe pogodzić z niewdzięczną pracą redaktorską, nie tylko w ocenie prac, ale przy różnych technicznych drobiazgach. Może to się w ostatnich czasach zmieniło, ale, mając w pamięci tamte stosunki, bez złej myśli zaznaczyłem, że dozór techniczny i przypilnowanie drobiazgów spadło wreszcie z bark redaktora na redakcyjnego sekretarza. Bo, trudno, nawet gdy się podaje zapiski z ruchu wydawniczego (co nazwalismy w poprzedniej recenzji swego rodzaju bibliografją), należy podawać miejsce i rok wydania, a przy odbitkach — z jakiego pochodzą czasopisma.

Dr. Janusz Staszewski

Dr. Feliks Pohorecki.

L w ó w.

Pisma nadesłane

„Wykaz literatury bieżącej o Śląsku”. Nr. 1. Opracowany przez Śląską Bibliotekę Publiczną im. J. Piłsudskiego. Pod redakcją J. Koraszewskiego. — Adr. Red. Katowice, Instytut Śląski.

Książki nadesłane

Ludwik Cwikliński: „Cesarz Julian Apostata i jego satyra Symposion” Poznań 1936. Wyd. Poln. Kola Pol. Tow. Filologicznego.

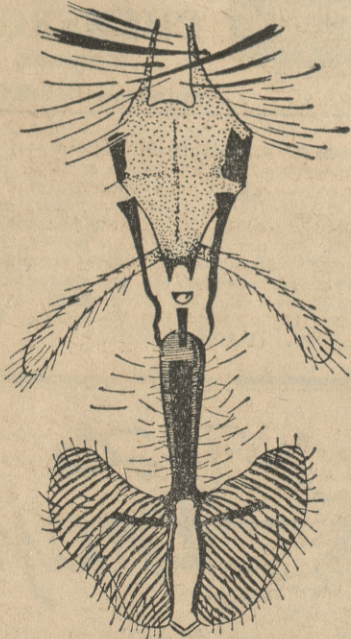

Czy muchy są dla nas niebezpieczne?

Niema chyba wśród zwierząt podobnie nahlanej i bezczelnej istoty, jak mucha. Nikt inny, jak ona, przerywa nam sen, zanieczyszcza nasz pokarm i, co najgorsze, roznosi zarodki przeróżnych chorób.

A jednak mało kto zajmuje się tym owadem, a nieraz nawet nie wie, ile mucha posiada nóg. Dlatego o niej i o jej rozwoju kilka słów.

Narządy pyszczkowe muchy powiększone 200 razy. U samej góry dolna warga z kanalikami ślinowemi.

Jej cykl rozwojowy jest bardzo prosty. Wiemy doskonale, że zima sprząta miliony much. Wszystkich jednak nie potrafi zniszczyć. Ocalają bowiem te, które przetrzymały w stajniach czy mieszkaniach. I właśnie t. zw. „muchy zimowe” są rodzicami przyszłego biljonowego pokolenia. A że tak jest, dowiemy się zaraz.

Samiczka składa kilka razy w roku po 150—200 podłużnych i gładkich jaj do śmietnisk, czy też ekskrementów. Z nich już w 24 godzinach wychodzą robaczki, beznożne larwy. W kilku dniach (8—14) pęka wieczko tej beczułki i na świat wychodzi już gotowa mucha.

Szybki rozwój tych dwuskrzydłych owadów mógłby wystawić biljonową armię w jednym tylko roku (jedna mucha może znieść 120.000.000 jaj), gdyby nie ich wrogowie, jak ptaki, pająki, osy, czy też najgorszy — grzyb muszy (*Empusa muscae*). Od tego bowiem pasorzyta pada olbrzymia ilość naszych dręczycieli. A są to te muchy, które znajdujemy nieżywe na ścianach, z obrzmiałym brzuchem i z rozpostartymi nogami.

Noga muchy powiększona 200 razy. U dołu widoczne baloniki, z pomocą których mucha chodzić może po szybach.

Zaledwie młoda muszka ujrzy światło dzienne, już rozpoczyna nam dokuczać. Karmi się prawie wszystkim, co może zjeść w stanie rozpuszczonym. Dlatego właśnie, że stałym pokarmem nie może się żywić z powodu odrębnej budowy narządów pyszczkowych.

Ma bowiem osobny aparat, który pozwala jej rozpuszczać dany pokarm, a tym aparatem jest jej dolna warga

wraz z większymi i mniejszymi kanalikami ślinowemi. Kanaly te działają jak pompka ssąca. To też z łatwością wchłaniają rozpuszczony pokarm.

Gdy się przyglądamy musze, biegającej na szybko, to przypuszczamy musimy, że posiada na nogach coś, co ją trzyma. I rzeczywiście tak jest. Między bowiem ostatnimi segmentami nóg posiada dwa małe lepkie baloniki, które szczelnie podczas biegu przylegają do danej płaszczyzny i musze nie pozwalają spaść.

Ponieważ muchy skaczą z jednego

pokarmu na inny (w tem wypadku i na ekskrementy), bogaty w rozmaite mikroby i bakterje, mogą szybko zarazić nas niebezpieczną dla nas chorobą. A tem więcej, że mikroorganizmy te z łatwością przylepiają się do wspomnianych lepkich baloników. A więc strzeżmy się much!

Prócz jednak swych ujemnych stron posiadają i dobre. Służą przecież naszym skrzydłom za pokarm, a larwa zjada szybko gnilne odpadki żywnościowe i dlatego uwalnia nas od zaturawiania powietrza.

W każdym razie — lepiej tępić muchy i to kategorycznie.
Dr. W. R a k.

Stulecie rewolweru

Jak pokrywka podskakująca na rondlu z gotującą się wodą nasunęła Stephensonowi ideę trakcji parowej, podobnie obrót koła sterowego statku naprowadził piętnastoletniego Amerykanina, Samuela Colta, na myśl zastosowania systemu obrotowego w broni palnej o jednej lufie, mogącej oddać kilka kolejnych strzałów bez ponownego nabijania.

Prosto ze statku Samuel Colt pobiegł do stolarza i wyjaśniwszy mu zasady podsuwania się szprych obracającego się koła sterowego pod flok, narysował mu odpowiedni model, według którego został sporządzony pierwszy drewniany „rewolwer”. Broń ta miała bęben z otworami, obracający się w ten sposób, że za każdym obrotem, wywołanym naciśnięciem cyngla otwory bębna kolejno odsuwały się przed otwór lufy.

Model ten nie był pierwszym wynalazkiem krótkiej broni palnej, istniała już przedtem broń podobnego typu, t. zw. pistolety, te jednak działały mniej pewnie i bezpiecznie i składały się z sześciu luf, obracających się po dokonaniu wystrzału. Za każdym wystrzałem trzeba było przekręcać lufę, która wystrzeliła i nastawiać na kurek następną, przyczem wszystkich tych manipulacji dokonywano ręcznie.

Młodzieńcki wynalazca, uszczęśliwiony ze swego modelu, pokazał go ojcu, który nie tylko że nie wyraził zachwytu, ale go uznał za bzdurę i, by wybić synowi z głowy niepotrzebne „glupstwa”, wysłał go jako majtka na okręt handlowy. I tak wyruszył Samuel Colt w świat ze swym drewnianym rewolwerem, zamkniętym w kuferku.

Pewnego dnia 1836 r. — Colt miał wtedy 22 lata — przybył do Londynu, gdzie kazał sobie sporządzić u rufniarza

prawdziwy egzemplarz swego wynalazku. Model funkcjonował doskonale. Nową broń ręczną nazwał Colt „rewolwerem” od angielskiego „to revolve” — (obracać, przekręcać, repetować). Przez długi okres pierwsze rewolwery zwano również „coltami” od nazwiska wynalazcy.

Powróciwszy do Ameryki, zaczął Colt poszukiwać finansistów. Udało mu się zdobyć niewielki kapitał, na rynku ukazała się pewna ilość rewolwerów, które kosztowały, z powodu dużych kosztów produkcji, bardzo drogo — 28 dolarów — w stosunku do ówczesnych cen. Mimo to i mimo nieprzychylnych opinii wojskowych którzy orzekli, że rewolwery Colta nie nadają się do użytku, rewolwery rozkupiono, ale Colt zaniechał dalszej ich fabrykacji.

Wojna U. S. A. z Meksykiem zdecydowała o losie wynalazku Colta. Ministerstwo wojny poleciło Coltowi wyprodukowanie tysiąca rewolwerów. Colt znalazł się w wielkim kłopotcie: ani on sam nie miał, ani na rynku nie było ani jednego egzemplarza. Colt zmuszony był zrobić poraż drugi model broni. Nie chcąc zdradzać tajemnicy, zamawiał poszczególne części w różnych warsztatach mechanicznych.

Wojna z Meksykiem dowiodła użyteczności rewolwerów Colta. Odtał zaczęły napływać zamówienia z różnych stron świata. Samuel Colt zrobił fortunę na swych rewolwerach, ale wczesna śmierć — umarł, mając 48 lat — nie pozwoliła mu długo się nią cieszyć. Fabryka broni, założona w 1834 r. przez Colta w jego rodzinnym mieście Hartford; w stanie Connecticut, istnieje do dziś dnia, przodując w wytwarzaniu rewolwerów, pistoletów i karabinów maszynowych typu Colta.

Radjo Ligi Narodów

Radjo Ligi Narodów, założone w 1931 r. przy współpracy Szwajcarskiego Towarzystwa Radjowego S. A., powstało kosztem 4.000.000 fr. szw. z których 2.400.000 fr. były pokryte przez Ligę (na 2 krótkofalowe stacje radiotelegraficzne i radiotelefoniczne, anteny kierunkowe, nadawcze i odbiorcze): 2.000.000 franków przez radjo szwajcarskie (na budynki, plac oraz średniofalową telegraficzną stację nadawczą i odbiorczą).

W normalnym czasie pracami Radja Ligi Narodów zawiaduje Szwajcarskie Towarzystwo Radja i Telegrafu i Telefonu, które zapewniło najbardziej ekonomiczne prowadzenie stacji; program prac krótkofalowej stacji jest opracowany przez Sekretariat Generalny Ligi Narodów w porozumieniu z Radjo Szwajcarskiem. Sekretariat Generalny wychodzi bowiem z założenia, że stacja ta jest przeznaczona głównie do nadawania w normalnym czasie wiadomości Ligi Narodów oraz do zapewnienia jej możności swobodnego posługiwania się nią w wypadkach nagłej potrzeby.

Sekcji Komunikacji i Tranzytu przy Lidze Narodów został powierzony techniczny i administracyjny nadzór nad krótkofalową stacją.

W razie nagłej potrzeby Liga Narodów jest upoważniona do wyłączonego kierowania radjem Ligi Narodów i w tym wypadku Liga przyjmuje na własne ryzyko posiadanie całości instalacji, łącznie ze średniofalową stacją nadawczą.

Oficjalne audycje Ligi są przygotowywane przez Wydział Informacji pod kontrolą Komisji Programowej, której sekretarzem jest M. Gallarati, jemu też powierzona jest sprawa wykonania programu przed mikrofonem.

UWAGA. POWSTANCY WIELKOPOLSCY!

Już się ukazał pierwszy numer Waszego dwutygodnika publikacyjnego.

POWSTANIEC WIELKOPOLSKI

to organ najstarszych i największych organizacji towarzystw uczestników Powstania Wlkp. 18/19 oraz powstańców i wojaków.

Egzemplarz 20 gr
miesięcznie 40 gr
kwartalnie 1.20 zł

Administracja i ekspedycja: Drukarnia Łazarska
Poznań, Kanałowa 17.

„POWSTANIEC WIELKOPOLSKI” szuka najstarszego wiekiem powstańca wielkopolskiego. Szczegóły w najbliższym numerze, 2-gim, który będzie w sprzedaży w dniu 1 sierpnia. Zgłoszenia i informacje w Redakcji: ulica Poczтовая 31, I.

Biblioteka najnudniejszych autorów

Zapalony bibliofil, Rio Casello, dyrektor pewnego towarzystwa filmowego w Rzymie, postanowił stworzyć najorginalniejszą bibliotekę na świecie.

W ciągu 25 lat zdołał on zebrać 8600 tomów... najnudniejszych powieści autorów z całego świata. Orginalny zapał kolekcjonerski pana Coselli naraził go ostatnio na ostry konflikt z jednym z najslawniejszych włoskich autorów, którego nazwisko prasa włoska, podając ten wypadek, dyskretnie przemilcza.

Autor dowiedziawszy się, że w bibliotece Coselli znajduje się aż 11 tomów jego utworów, wyzwał kolekcjonera na pojedynek. Coselli wyszedł z przegrody cało i postanowił podobno z większą jeszcze uwagą czytać dzieła owego autora, by móc do swej kolekcji wcielić jeszcze kilkanaście jego tomów.

Oryginalny wynalazek z dziedziny lokomocji

Do Urzędu Patentowego zgłoszony został dowcipnie skonstruowany model wycieczkowego pojazdu trójkołowego dla 3 do 4 osób. Konstrukcja tego pojazdu oparta jest zasadniczo na elementach składowych, zwykłych roweru. Pojazd ten ma wiele różnych zalet, z których jednak najważniejszą jest ta, iż może być użyty przez każdego, chociażby nawet nie umiejącego jeździć na rowerze. Na trójkołowcu tym mogą jeździć zarówno dzieci, jak i osoby w wieku starszym, bez względu na płeć. Wysiłek przy poruszaniu pojazdu przy pomocy nóg jest minimalny, gdyż rozłożony jest na 3 osoby, przyczem zastosowanie do kół piast wolnoobrotowych umożliwia co pewien czas jadącym odpoczynek. Poza tem względu na pewność równowagi trójkołowca są wzięte tak daleko pod uwagę, iż równowagi nie umniejsza ani znaczniejsza pochylność drogi, ani rozkład ciężaru osób jadących. Celem wynalazcy tego pojazdu było umożliwienie jak najszerszym warstwom ludności miast, które nie rozporządzają funduszami potrzebnymi na przejazd koleją lub autobusami, spędzenie dni świątecznych na świeżem powietrzu poza miastem. Poza tem trójkołowiec ten nadaje się również do użytku mieszkańców okolic podmiejskich, dojeżdżających do zajęć w mieście oraz ich dzieci do szkół, niezależnie od ich tem samem od kolei czy też autobusu. W ten sposób koszt nabycia trójkołowca szybko się amortyzuje. Jak zdołaliśmy ustalić,

to NAJIDEALNIEJSZY PROWIANT
zupy w kostkach
sos grzybowy w kostkach
kostki buljonowe
grochówki w rolkach

Knorr

Pg 6074-K.2287

wynalazcą trójkołowca, który już ukazał się na ulicach stolicy, jest urzędnik państwowy.

Biblioteki stowarzyszeniowe

W racjonalnie prowadzonych organizacjach oświatowych okres lata zawsze bywa przeznaczony na porządkowanie i uzupełnianie księgozbiorów, by z początkiem jesieni były już gotowe do usług zgłaszających się czytelników.

W czasach dzisiejszych, gdy nie wszyscy mogą sobie pozwolić na kupno tylu książek, ileby pragnęli, dobre zaopatrzenie bibliotek stowarzyszeniowych nabiera doniosłego znaczenia.

Już jesteśmy w połowie lata, czas więc największy, aby ci bibliotekarze w tych stowarzyszeniach, którzy jeszcze nie zabrali się do dokonywania księgozbiorów, będących w ich zarządzie i opiece, nie odkładali tej pracy, lecz natychmiast żywo zakrzętnęli się koło zmobilizowania niezbędnych środków finansowych na zakupy nowych partyj odpowiednich książek.

Nie pora bowiem zabierać się do robienia porządków w księgozbiorach, gdy już nastaną dłuższe wieczory, gdy czytelnicy liczniej zaczęną zgłaszać się po książki i dopytwać o nowe nabytki. Wtenczas już biblioteki stowarzyszeniowe winny być dopelnione, pomnożone, zaopatrzone w nowości, interesujące członków danej organizacji.

Czynny bibliotekarz doskonale się orientuje, jakie dzieła najwięcej są pożądane wśród członków stowarzyszenia, i właśnie w porze letniej ma możność zakrzętnięcia się koło sprowadzenia ich do powierzonych pieczy biblioteki.

Bo przecież, jeżeli w stowarzyszeniu została założona biblioteka, to z celem służenia członkom, a biblioteka wtedy dobrze swą służbę pełni, gdy zawiera książki dobre, pożyteczne, chętne brane do czytania przez członków i ich rodziny.

Dla zachowania swej atrakcyjności każda biblioteka musi być co pewien czas uzupełniana nowymi dziełami. Wypoczytalnie zawodowe czynią to stale z miesiąca na miesiąc, w bibliotekach stowarzyszeniowych nie zawsze to jest możliwe, tembardziej więc dla odświeżenia i uzupełnienia tego rodzaju bibliotek konieczne jest należyte wyszkolenie lata, kiedy bez uszczerbku dla członków może być biblioteka stowarzyszeniowa zamknięta nawet w okresie wakacyjnym na parę tygodni dla tem lepszego uporządkowania i dodania niezbędnych nowości z odpowiednich dziedzin piśmiennictwa.

A więc bacność bibliotekarze w stowarzyszeniach — niech do jesieni biblioteki, które kierujecie, zostaną zaopatrzone należycie w nowości ku pożytkowi i zadowoleniu członków organizacji!

U wróżki

Wróżka: — Jakiś mężczyzna znajdzie się na drodze pani.

Dama: — Boże, znowu! Dopiero wczoraj przejechałam jednego mojem autem!

niezskurno — Polska, który ostatnio zdobył w Berlinie mistrzostwa świata w strzelaniu do rzutków (golębi).

Otwarcie kongresu „Pax Romana”

Dnia 28 b. m. w Salzburgu pod protektoratem episkopatu austriackiego został otwarty XV kongres „Pax Romana”. Z tej okazji arcybiskup wiedeński kardynał Innitzer wygłosił wobec członków kongresu i przedstawicieli prasy przemówienie, ilustrujące genezę powstania tej organizacji.

Po wojnie — oznajmił książę księża — dała się odczuć konieczność zjednoczenia sił, reprezentujących sprawę ducha. W czasach, gdy antagonizmy międzynarodowe wzrosły, wynikała potrzeba porozumienia się na płaszczyźnie duchowej ponad chaosem sprzecznych interesów doczesnych i przemijających. Zamiast mdłego i nieszczerą polityką zaprawionego pacyfizmu, ludzkość odczuła potrzebę wysunięcia idei pokoju opartego o odwieczną prawdę Chrystusa. I oto młodzi przedstawiciele inteligencji z różnych krajów owiani szlachetnym idealizmem, postanowili stworzyć organizację, która by tę ideę pokoju Chrystusowego zaniósł wszędzie. W ten sposób w r. 1920 we Fryburgu w Szwajcarii powstał związek Pax Romana — międzynarodowa organizacja studentów katolickich. Odtąd stowarzyszenie to zaczęło promieniować na cały świat, tak, że na obecnym kongresie reprezentuje już 30 różnych krajów.

Przemówienie swe zakończył ks. kardynał Innitzer gorącymi życzeniami pod adresem Kongresu „Pax Romana”,

Wszyscy na Wentę Sw.-Jańską

którą urządza Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia à Paulo parafii św. Jana Jerozolimskiego w dniu 2 sierpnia b. r. w uroczym położonym ogrodzie Kura-cyjnym p. Hamerskiego na Ratajach. Piękny widok na Poznań i Wartę. Pannie dołożyły starań, aby jak najbardziej uprzyjemnić pobyt życzliwych gości. Czysty zysk przeznaczony na potrzeby ubogich naszej biednej parafii. Będzie doborowa orkiestra, gry towarzyskie, smaczny i tani bufet. Dogodny dojazd autobusem P. K. E. z Starego Rynku o godz. 4.30 — 5.30 i t. d. w kierunku Starołąki, do ogrodu Kuracyjnego.

RADJO

Mikrofony Polskiego Radia na stadionach XI Olimpiady

Dnia 31 lipca t. j. w piątek, o godz. 22.25 nadany będzie dla radiosłuchaczy reportaż z Berlina, Stanisława Olkuszniaka, który mówić będzie o mikrofonach Polskiego Radia na stadionach XI Olimpiady w Berlinie. O godz. 22.40 usłyszą radiosłuchacze z Berlina wiadomości olimpijskie.

prosząc równocześnie przedstawicieli prasy o rozszerzenie wzniesłej idei pokoju, która tej organizacji przyswieca. Po przemówieniu kardynała zabrał głos p. Theodor Veiter z Wiednia, naczelny prezes „Pax Romana”. Następnie przemawiał p. Aleksander Nowotny, sekretarz generalny kongresu, i p.

Gród Lecha w sprawie Gdańska

W historycznej stolicy Polski odbyła się w ub. tygodniu na Rynku po- tężna manifestacja w sprawie Gdańska. Przemawiali pp.: dr. Lauterer i sędzia Krych. Ostatni mówca szeroko omówił sprawę gdańską. Poczem uchwalono następującą rezolucję:

Że rozwój dziejowy Rzeczypospolitej wymaga rozszerzenia naszych uprawnień w Gdańsku, w zakresie potrzeb gospodarczych i obrony państwa; że rozwój Gdańska z racji swego po- łożenia geograficznego warunkowany był zawsze związkiem z Polską; że skutkiem połowicznego zadośćuczynienia odwiecznym życiowym konieczno- ściom i przyrodzonym prawom państwa polskiego Gdańsk nie osiągnął dotychczas

Hans Jilek, organizator międzynaro- dowej wystawy prasy uczącej się mło- dzieży katolickiej. Wszyscy ci mówcy przedstawiali program akcji „Pax Ro- mana”, która posiada znaczenie świa- towe, kojarząc młode pokolenie ludz- kości na opoce najpewniejszej, jaką jest pokój Chrystusowy.

Oprócz przedstawicieli Austrii w kongresie bierze udział ponad 500 re- prezentantów innych krajów. (KAP)

wszystkich korzyści, wynikających z po- łożenia przy ujściu Wisły. —

Zadamy ostatecznego utrwalenia od- wiecznych historycznych praw Rzeczy- politej w Gdańsku i porcie gdańskim.

Utrwalenia gwarancji bezpieczeństwa i ugruntowania niczem nie krepowanego handlu przez port gdański.

Oświadczamy: wszelka rewizja obec- nego statutu gdańskiego może pójść tylko w kierunku rozszerzenia w Gdańsku u- prawnień Rzeczypospolitej, która jedynie może zabezpieczyć całej ludności warun- ki swobodnego kulturalnego, polityczne- go i gospodarczego rozwoju, a ludności polskiej zagwarantować równorzędny roz- wój, jako współgospodarzom terenu.

Naszych praw bronić będziemy do ostatniego tchu! Tak nam dopomóż Bóg! Na zakończenie odśpiewano „Rotę”.

IWONICZ-ZDRÓJ

3-ci sezon od 21 sierpnia
Zł 153,— ryczałt 3 tygodniowy
żądajcie prospektów.
ng 13407

Komuniści a „Wici”

Po nieudanych atakach na Stron- nictwo Ludowe, kierownictwo Polskiej Partii Komunistycznej przypuściło o- becnie szturm na organizację młodzie- ży wiejskiej „Wici”, pozostającą pod wpływami ludowców. Agitatorzy ko- munistyczni wchodzą w różnych o- środkach do organizacji, a następnie nawet do władz i prowadzą tam swoją robotę.

Najsilniejszymi wpływami między „wiciowcami” cieszą się komuniści w województwie lubelskim. Zarząd główny lubelskiej organizacji „Wici” zmuszony był nawet wykluczyć ze swego grona szereg (przeszło 30 osób) ruchliwych działaczy na terenie woje- wództwa. W związku z tem lubelskie władze „Wici” przeprowadziły nawet rozmowę z wojewodą, Różniewskim. Postulaty imieniem „Wici” przedłożył wojewodzie wojewódzki prezes Zw. M. W. „Wici”, Maj.

Również niewyraźnie przedstawia się sprawa w województwie łódzkim, gdzie wychodzi skrajnie lewicowe pi-

sno p. t. „Chłopskie Życie Gospodar- cze”, którego redaktorem jest prezes wojewódzki „Wici”, Balcerzak, zarząd zaś główny „Wici” w Warszawie stwierdził, że ani organizacyjnie, ani ideowo Związek niema nic wspólnego ze wspomnianym pismem.

Podobnie w województwie krakow- skiem tarcia na tem tle są bardzo sil- ne, tak, że tamtejszy zarząd zmuszony był wykluczyć z „Wici” radykalizują- cych działaczy, jak np. znanego poetę Marjana Czurowskiego, J. Olechow- skiego i Burdego. Wykluczeni jednak stwierdzają w swym organie „Nowej Wsi”, że „padał dla dobra związku i zwycięstwa idei frontu ludowego pracować będą”.

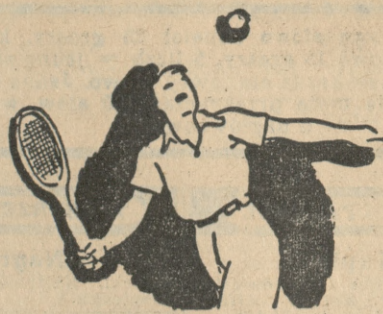
Ostatnio zaś Komunistyczna Partja Polski wydała do swych jacejek okólnik z bezwzględnym rozkazem wstępo- wania do kół „Wici”.

Puder Djachylowy „Motor”

PRZYJACIEL TURYSTY

przebiegu odepchnięciem

ng 15 073

cukierek owocowy
SPORT-KOLA

Kanold

ORZEŹWIA I WZMACNIA!

Pg 5754-30.23

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro świetna komedia wiedeńska „Moja kochana głupia mama”, na której publiczność bawi się znakomicie, gromkie- mi oklaskami nagradzając wykonawców.

Najbliższą premierą naszego teatru bę- dzie lekka komedia pt. „Medor” w reżyse- rji M. Bogusławskiego.

Z Teatru Nowego

Dziś w czwartek i jutro w piątek dwa ostatnie przedstawienia, po cenach do po- łowy niższych, cieszącej się wielkiem po- wodzeniem komedji - farsy Hennequin'a i Veber'a „Codziennie o 5-tej...”, z kapital- nym odtwórcą głównej roli Władysławem Walterem. Po piątkowym przedstawieniu komedja ta schodzi z repertuaru.

W sobotę premiera doskonałej kome- dji popularnie znanego w Poznaniu pol- skiego autora Mieczysława Fijałkowskie- go „Gorąca krew” z nową popisową głów- ną rolą utworu w interpretacji Władysła- wa Waltera, w dalszej obsadzie pp.: Ko- ronkiewiczówna, Michalska, Koczanowicz i inni.

Autor komedji znany jest w Poznaniu z granej w swoim czasie z największym po- wodzeniem komedji „Pan poseł”.

Scena Letnia w ogrodzie „Adrii”

Ostatnie 3 dni ciesząca się niebywałem powodzeniem rewja „Elektryczna miłość”, kapitalne skecze — świetne parodie Ordo- nówny w wykonaniu Hanki Runowieckiej, Migawka „Dowidzenia Panie Kwiatkow- ski”, z Ewą Osten, Laskowskim, Iżykow- skim. Obrazek filmowy w ciemnej uliczce w pięknej oprawie dekoracyjnej Wita Ga- weckiego wywołują huragany braw przy otwartej kurtynie. Zapowiada Zygmun- t Mąkowski. W przygotowaniu nowa rewja „Licytujemy świat”.

Za ogłoszenia i reklamy odpo- wiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Jastrzębie Zdrój

Perła Uzdrowisk Śląskich

Tg 1207

Nadzwyczajne wyniki leczenia: gośćca stawowego i mięśniowego, ischiasu, dny, artretyzmu, skrofulozy, chorób kobiecych i chorób sercowych, bardzo dostępne kuracje ryczałtowe. Wszel- kich informacji udziela Dyrekcja Zakładu Kąpielowego oraz Biura Podróży „Orbis” i „Francopol”.

Dom

piętrowy, przy tramwaju, cena 17.000 — wpłaty 10 tysięcy — dochód 2.500.— Błoch, Poznań Aleje Marcinkowskiego 15, zd 71 884

W pierwszą rocznicę zgonu mego męża, s. p.

Konrada Chołacieńskiego

odprawi się 1. VIII. br.

msza św.

w kościele św. Marcina, o godz. 8, a u Najśw. Serca Jezu- sowego na Jeżycach 3. VIII. br., o godz. 9-tej. Żona.

z 13 981

Odciski usuwa

Cornoplast Chemexgor.

Narzędziem tortury są **ODCISKI.**

Poco się męczysz?

Kup zaraz dzisiaj

CORNOPLAST

a pewny ten środek

usunie odciski

z korzeniem

Pg 4026-23.46

Skład

przy Rynku Jeżyckim do wy- najęcia. Zgłoszenia Fredry 2, m. 16 Kancelarja Adwokacka zg 13 984

APTEKA

w większym mieście Poznańskiego poszukuje natychmiast na zastęp- stwo lub stałą posadę poleconego

asystenta (tki)

znającego język niemiecki. Oferty pod dg 2 605 do Kurjera Pozn.

ng 15 452

WRÓCIŁEM
Dr. St. Okoniewski
lekarz specjalista w chorobach skóry i moczopłciowych
Poznań, Br. Pierackiego 19 m. 7
Przyjmuje 10—13 oraz 16—19 Telefon 53-99

Sok wiśniowy la

tegorocznego zbioru większą ilość sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod ng 15 572

„Haftoplis”

wykonuje mierzki, okretki, — dziurki, wykończenie szali, fal- ban, plisowanie, dekatyzowanie, haft, monogramy, tarozie gimna- zjalne, obciążanie guzików, nad- rabianie stóp, podnoszenie oczek, terminowo najtaniej

Stary Rynek 6, tel. 28-10. wejście Wiankowa. Pg 4938-24.95

Przyjmę zaraz posadę

sekretarki

wzgl. ksiązkowej

Oferty Kurjer Pozn. zg 13983.

Wywołanie

1. Maks Jouanne w Kłęce. 2. Wilhelm Pieper w Przy- lepkach jako wykonawcy testamentu po śp. Jadwidze Jouanne z d. Kennemann postawił wniosek na wywołanie właściciela nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej Strze- szynek karta 4 na rzecz Wiktorji Gądkowskiej z d. Przy- luskiej. Właściciela tejże nieruchomości wzywa się by najpóźniej na terminie w dniu 16 września 1936 r., o godz. 12 w podpisany Sądzie pokój 74 odbyć się mającym swoje prawa zgłosił w przeciwnym bowiem razie nastąpi jego wykluczenie.

Poznań, dnia 13 czerwca 1936 r.

ng 15 452

Sąd Grodzki.

Dnia 29 lipca 1936 r., zasnął w Bogu, zaopatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy ojciec, brat, dziadek, teść i wujek, s. p.

Ludwik Białek

emerytowany naczelnik b. Wydziału Wypadkowego przy Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w piątek 31 lipca o godz. 5.30 po południu, z kaplicy na cmentarzu farnym przy ul. Bukowskiej.

Pg 6 075-56,173

W ciężkim smutku pograżona Rodzina.

Dnia 29 lipca 1936 r., zasnął w Bogu opa- trzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, tatuś, nasz syn, brat i kuzyn, s. p.

Edward Bamber

zegarmistrz

Pogrzeb odbędzie się w piątek 31 bm., o go- dzinie, 17-ej z domu żałoby.

Strapieni

żona, syn i rodzina.

Poznań, Przemysłowa 27 a. zg 13 985

Dnia 25 bm., zmarł członek Towarzystwa na- szego, s. p.

Marja Zakrzewska

Pogrzeb odbył się we wtorek, dnia 28 lipca 1936 r., we Wrześni.

Towarzystwo „Pięłgrzym” pod wezw. M. Boskiej

Wypadek 409 w Poznaniu. zg 13 982

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY - PARCELE

Kupię
dom w Poznaniu za gotówkę 60 do 80 tysięcy złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 446

Kamienie
masywna centrum (Poznańskie) z dwoma składami i hurtownie sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 71 615

Sprzedam
dom 8 ubikacji z ogrodem. Informacje Galwano Metal. Dąbrowskiego 52. zdg 72 098

Parcele
na sprzedaż przy Winogradach. Grobla 28 — 2. zdg 72 030

Domek ze składem
5 pokoi kuchnia, zabudowania gospodarcze, ogródek w Swarzędzu. Cena 12 000, wpłaty 9 000, reszta dogodna hipoteka. Oferty Kurjer Poznański zdg 70 957

Dom
dochodowy Poznaniu kupię przy wpłacie 50 tys. bez pośredników. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 469

Willę
2x3 pokoje korzystnie. Osiedle Warszawskie, Kolska 21, m. 3. zdg 72 258

Dom
5 mieszkaniowy z ogrodem sprzedam za gotówkę. Słoneczna 20. zdg 72 297

Dom
piętrowy Luboń Pierackiego. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 72 243

Szukam
domu w pobliżu Poznania od 4-6.000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 388

Dom
budynkiem gospodarczym, czynsz 2.550, ogrodem czteromorgowym, przy tramwaju sprzedam 25.000. Krzesiński, Piekary 8. zdg 71 993

Dom
nowy, dwupiętrowy, dochód 2800 cena 26000 wpłaty 20000. „Rekomendacja”, Podgórna 6. zdg 72 272

2. PIENIĄDZ

Poszukuję
3 000-5 000 zł na I. hipotekę na nowy dom w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 378

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Księdzu
pobyt na wsi, wolnym utrzymaniem 12 — 25 sierpnia, wzmianka Msza św. domowej kaplicy. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 121

Letnisko
urocze z cisem na sierpniu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 081

Chodzież
las, jeziora — przyjmie 2-3 osoby z utrzymaniem, cena niska. Feder, Leśna 29. zdg 72 286

Letnisko
blisko Poznania, las i woda. Powózka na życzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 285

Letnisko Boszkowo
wśród lasów nad jeziorem, stacja w miejscu, pokoje utrzymania od 3.50 ng 15 571

Przy Miłowodach
elektr., woda, las, rybołówstwo, z utrzymaniem lub bez. — bardzo korzystnie, Poznań, telefon 18-83 zdg 72 314

Wieś
przy jeziorze, lesie, obfita kuchnia, tania. Strzelecka 26 — 3. zdg 72 211

Wykorzystaj sierpień
ostatni miesiąc lata. Dokąd wyjechać poradzi bezpłatnie „Erest”

„Erest”
Biuro Propagandy Letniak Polskich. Mielżyńskiego 22. zdg 72 437

Letnisko
w „Polskiej Szwajcarii”. Pomieszczenie z wyżywieniem 3.50 zł dziennie od osoby. Zgłoszenia przyjmują kierownictwo Szkoły Brzostków, poczta Żerków, powiat Jarocin, Wielkopolska. zdg 72 413

4. OSOBISTE

Znacznie obniżone ceny w składzie

obuwia Elka
św. Marcin 62. Przyjmuje asystantki Kredyt. zdg 69 450

Na urlopy
dobre książki pożyteczna Czytelnia Dypła. Dogodne warunki. Plac Wolności 11. zdg 72 280

6. OZENKI

Młody
zjemianin - młodym pozna w celu matrymonialnym szlachetna domatorka, niekoniecznie mająca. Poważne oferty możliwie fotografiami (zawodowych pośredników wkluczam) proszę do Kurjera Poznańskiego zdg 72 400

7. SPRZEDAŻE

Nagrody
podarki, najtaniej. Lamus, ul. Strzelecka 1. Pg 5 461-56.145

Kryształy
za bezcen. Lamus, Strzelecka 1. Pg 5 470-56 146

Hokey
sprzedam tania. Oferty Poznański. Maleckiego 17. zdg 72 017

Drogerja
dobrze prosperująca spowodu choroby na sprzedaż w mieście 3 000 mieszkańcówn. jedyna na miejscu. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 71 853

Chevrolet
6 cyl. 6-osobowy jak nowy, ewtl. na 1/2 tonnowe sprzedam. Szubczyński, Pniewy. zdg 71 851

Kolonjalke
maglem, mieszkaniem zaraz wyjazd. Adres Kurjer Poznański zdg 71 408

Meble kuchenne
jako specjalność poleca Skład Fabryczny, Wrocławska 19. dg 2 400

Meble kuchenne
wprost wytwórni najkorzystniej Piaskowa 3, Konięcki. zdg 70 524

Wilk
ostry, tresowany, 1 1/2 roku i buldog na sprzedaż. — Jeżycka 8, Rybak. zdg 72 136

Motocykl
F. N. 1930 i. 350 cm³ górnio-zaworowy kompletnym światłem, na chodzie. Zgłoszenia Gostyński, pl. Bernardyński 3, m. 11. zdg 72 076

Stolarnię
sprzedam całkowicie urządzoną, zapiet elektryczny zaraz. Zgłoszenia Focha 58, Jagsz. zdg 72 094

Samochód
4 osobowy „Opel” sprzedam. — Wroniecka 17, m. 6. zdg 72 103

Okna i drzwi
z rozbiórki korzystnie sprzedamy. Aleje Marcinkowskiego 3. zdg 72 072

Maszynę
walizkowa Royal. Szolc, Poznańska 27 a. zdg 72 053

Psa
ostrego czujnego, czystego. Rybaki 29, m. 1. zdg 72 050

Motor
8 KM. na oryginalnym podwoziu, fabrykat niemiecki okazynie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 046

2 bilardy
amerykańskie, używane tania. — Fr. Ratajczaka 28, m. 8. zdg 72 039

Okazyjne
kupno części do inst. wodnej, gazowej, inne podobne przedmioty oraz narzędzia. Poplińskich 11, m. 21. zdg 72 202

Skład kolonialny
z mieszkaniem 2 pokoje kuchnia, roczny obrót 5 000. Adres Kurjer Poznański zdg 72 478

Piec
żelazny emalowany. Adres Kurjer Poznański zdg 72 466

Dom
wolny od podatków 5 ubikacji, blisko Poznania, dogodna komunikacja. 15 500 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 461

Meble
najtaniej poleca **Baranowski** Poznań, Podgórna 13. Pg 5428/9

700 samochodów
rozebranych używane części, podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autoskład Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 74. dg 2336/7

Po sezonie
Materiały bielskie najtaniej

Bolesław Wiese,
Stary Rynek 40. Pg 5468-30.26

Tanio
maszyna do pisania marki „Underwood”. Skarbowa 18, m. 4. zdg 72 288

Sypialnia
nowa, cała polerowana, okazynie, wszelkie urządzenia domowe poleca tania. Woźna 16, Centralny Dom Komisowy. zdg 72 336

Powóz
elegancki, amatorski sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 326

Tokarnię
sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 72 325

Fortepiany
fisharmonje okazynie. Marcin 22, podwórze. zdg 72 319

Polowczyka
bardzo dobrze kury i wode 100 zł. Oferty Kurjer Poznański, zdg 72 374

Meble
kilka nowoczesnych pokoi jak nowych kupisz tania
tylko na Woźnej 12:
zdg 72 173

Przed zakupem

Mebli
oraz wszelkich urządzeń domowych wstap w własnym interesie na

Jezuicka 10,
(obecnie Swietoslawska) „Dom Okazyjnego Kupna” Pg 5892-31.20

Sprezyny
szpiralowe na dwa łózka jak nowe sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 72 358

Pianino
Ecke. 3 Maja 3 a — 13, parter. zdg 72 481

Kawiarnia
mieszkaniem. — Wskaże Kurjer Poznański zdg 72 444

Ubranie
popielate, spodnie kremowe i waski, piżame, płaszcz zabardynowy, szalik z białego sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 412

Leica
amerykańska i aparat kinomatograficzny tania sprzedam Mielżyńskiego 25 a — 7. zdg 72 353

Sprzedaj
samochód reklamówka cukiernicza na chodzie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 312

Słoje Zabkowice
1 1/2 i 2 ltr. po cenie fabrycznej póki zapas starczy. Pa „Serwis” Wrocławska 15. zdg 72 311

Słoje
gwarantowane

Słoje
niezmiernie trwale sprzedaje

Hurt
Porcelany Wroniecka 24 zdg 72 405

10. MAJĄTKI

Majątek
600 mórg przy mieście gimnazjalnym sprzedam lub zamienie na dom, cena 80 000, wpłaty — 50 000. —

Majątek
567 mórg, 3 marki bonitacja, zabudowania, inwentarze pierwszorzędne, wysokiej kulturze sprzedam lub zamienie na większy z dopłatą. Zgłoszenia „Rekomendacja”, Poznań, Podgórna 6, tel. 49-76. zdg 72 273

11. KUPNA

Kwity
lombardowe, srebro, złoto, brylanty kupuje Lamus, Strzelecka nr. 1. Pg 5 471-56.147

Motor
12-18 KM gaz ssany, benzynowy, ropę kupuje Wejman, Poznań, Kościelna 17. zdg 71 481

Samochód
ciężarowy półtora do dwóch ton używany, lecz w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 71 648

Kupiny
psa połowego wyża. Cegielnia Parowa, R-cia Laska, Miasteczko, pow. Wyrzysk. zdg 71 849

Wyżła
młodego. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 040

Trak
przewoźny lub stacjonarny kupię. Podać szerokość (przejeżdża) fabrykat, rok budowy i cenę. Oferty Par pod 31.45. Pg 6078-31.45

Pianino
czarne krzyżowe tania kupię. — Oferty do 31. bm. godz. 12 Kurjera Poznańskiego zdg 72 488

Kupię
około 200 m² desek używanych. Oferty wraz z ceną Kurjer Pozn. zdg 72 452

12. DO WYNAJĘCIA

5
pokoje z przynależnościami. — Długa 11. — 130 zł. Pg 5 894-56.171

Czteropokojowe
parkiet, centralne, Chelmońskiego 9, wysoki parter. zdg 70 985

Pokój
kuchnia od 1. 9. Górczyn. Podchorążych, narożnik Raclawickiej zdg 72 118

Mieszkania
2 pokojowe, kuchnie, przynależnościami, nowy dom, zdrowe piękne położenie, granica Poznania, komunikacja autobusowa tania, 1 września. Pałuch, Piątkowo — poczta Poznań. zdg 72 124

4 pokojowe
komfortowe, słoneczne III. Niegolewskich 10, właściciel. zdg 72 079

Dwupokojowe
kuchnia zaraz willa. Kowalska 12 (Winiary). zdg 72 097

Dwupokojowe
słoneczne, komfort. Nagórski. — Lanowa 15, m. 158. zdg 72 069

Trzypokojowe
przynależnościami. Grodziska 21. zdg 72 062

Pięciopokojowe
śródmieście do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 049

6
pokoi komfort 130.—. Marynar-ska 15. zdg 72 042

4 pokoje
komfortowe, willi przy Grunwaldzkiej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 034

2
pokoje, lokal handlowy, składnica zaraz do wynajęcia, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 141

Dwupokojowe
z kuchnią, w nowym domu Kórnicka 44. Rataje naprzeciw willi Wolności. zdg 71 834-5

3, 4,
pokoje korzystnie. Nad Wierzbakiem 26, Sołacz. zdg 72 460

Pięciopokojowe
mieszkanie z ogrodem. Staszica nr. 19, m. 1. zdg 72 254

Czteropokojowe
z meblami tysiącdość, śródmieściu, czynsz 90. Strzelecka 2, mieszkanie 2. zdg 72 252

7
pokoi. Ogrodowa 10. I ptr., komfort, zaraz do wynajęcia. Informacje u stróża. zdg 72 251

Próżne
używanie kuchni. Nowomiejski 9, Lewandowska. zdg 72 334

Mieszkanie
4 pokojowe, komfortowe, willi — parkiet, łazienka, gaz, elektr., balkon — ul. Saperska — Wilda, natychmiast od gospodarza. Dogodny dojazd tramwajem 8 — do ul. Traugutta. Zgłoszenia ul. Saperska 31, part. telefon 39-36 lub 71-31. zdg 72 315

5
pokoi komfort, pierwsze piętro, zadane dla lekarza itp. Szewska 19, gospodarz. zdg 72 225

Dwupokojowe
kuchnia, gospodarza zaraz. Św. Szezepana 4 — 1, Dobiec. zdg 72 224

Pokój
wydzierżawie. Górna Wilda 48 m. 5. zdg 72 502

Trzypokojowe
zwrot kosztów 400.—. Adres Kurjer Poznański zdg 72 495

Trzypokojowe
Dwupokojowe Marcina 74. — 18, I. front. zdg 72 492

Jednopokojowe
kuchnia blisko centrum, czynsz 20 złotych, obficie mebli 500 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 377

7-pokojowe
mieszkanie komfortowe, słoneczne II-gie piętro do wynajęcia. — Zgłaszać się ul. Wielka 7, m. 7, tel. 16-34. zdg 72 424

Próżne
2 pokoje kuchnia, łazienka, 1 pokój umeblowany. Plac Działowy 6 — 2. zdg 72 242

Trzypokojowe
komfortowe Grodziska 20. zdg 72 352

Trzypokojowe
słoneczne, łazienka, 1 piętro. Chociszewskiego 37a, zgłoszenia gospodarz. Poplińskich 9, m. 8. zdg 72 303

13. SZUKA MIESZK.

2
pokoje próżne, używaniem kuchni, centrum, pewny płatnik zaraz Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 72 128

Pokoju
kuchnia, śródmieściu, emerytka, 1/2 zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 71 730

Czteropokojowe
urzędnik blisko centrum wprost gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 071

Trzypokojowego
willi okolicy Starościńskiej, wysoki urzędnik, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 041

15. POKOJE UMEBL.

Przyjezdny
najtaniej. Kolegiacki 5 — 3 (Nowy Rynek). zdg 70 987

Matejki
5 — 1. zdg 71 591

Mielżyńskiego
22, I., m. 7, utrzymaniem — bez. zdg 71 716

Wierzbicice
35 — 6 komfortowe, jedno-dwuosobowe, ewtl. małżeństwu. zdg 71 318

Pokój
Słowackiego 37 — 2. zdg 71 967

Komfortowe
utrzymaniem, jedno-dwuosobowy. Ogrodowa 18, m. 4. zdg 72 011

Niekrepujący
Wały Kościuski 5 — 4. zdg 71 891

Cieszkowskiego
6 — 7, słoneczny, inteligentnym. zdg 71 869

Pokój
Kantaka 5, m. 16. Pg 5844-31.13

Niekrepujący
pianinem. Stroma 1-6. zdg 71 508

Pocztowa
21 — 4, dwuosobowy, utrzymaniem, telefonem. zdg 72 112

Dwuosobowy
Pierackiego 10-8. zdg 72 116

Utrzymaniem
Grobla 1b — 8 narożnik Garbar. zdg 72 119

Pokój
Plac Kolegiacki 13, m. 4. zdg 72 127

Dąbrowskiego
36 — 15, obiadaniami — bez. zdg 72 130

Niekrepujący
balkonowy. Al. Marcinkowskiego 25, m. 5. 3-6. zdg 72 133

Śniadeckich
20-5. zdg 72 134

Próżny
klatki, samotnym, Wielkie Garbary 18-11. zdg 72 135

Pokój
Skrzyta 14 — 3. zdg 72 138

Most Teatralny
frontowy, słoneczny solidnym. — Dąbrowskiego 15, m. 3. zdg 71 653

Lepszemu
panu, pokój słoneczny, niekrepujący, kapiel. Raczyńskich 2, m. 4. zdg 71 798

Spokojna
25 a — 7. zdg 71 913

Centrum
Kreta 6 — 1, I. kulturalnym. zdg 71 994

Pokój
Poznańska 27 a, I. prawo. zdg 72 074

Jednoosobowy
dwuosobowy. Dąbrowskiego 41, m. 6. zdg 72 077

Zamkowa
5 — 9. zdg 72 080

Marcinkowskiego
16 — 18. zdg 72 088

Na ogłoszenia szyfrowane

wymagające złożenia „zgłoszeń” lub „ofert” do „Kurjera Poznańskiego” pod nr. ..., prosimy kierować listy do nas oddzielnie na każde ogłoszenie, nigdy zbiorowo w jednym liście na kilka ogłoszeń. W narożniku dolnym, lewym koperty lub pocztówki prosimy umieścić czytelnie numer ogłoszenia, abyśmy korespondencję, nie otwierając jej, doręczyć mogli inserentowi.

Przykład:

Kurjer Poznański

Poznań,
św. Marcin 70

zdg 57 675

Przestrzegamy zgłaszających się przed dołączaniem do ofert dokumentów oryginalnych, świadectw i t. p., gdyż administracja nasza nie przyjmuje odpowiedzialności za ich zwrot, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta wskazujemy (zamiejscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko w tym wypadku, jeżeli inserent upoważnia nas do tego, podając w ogłoszeniu „Wiadomość” lub „Adres” wskaże „Kurjer Poznański” nr. ....

Administracja.

Zamek
Skońska 16 — 8. zdg 72 281

Ladny
czysty pokój umeblowany dla inteligentnej pani. Działyńskich 7, mieszkanie 8. zdg 72 230

Śniadeckich
21 — 5. zdg 72 226

Wspólny
urzędnik. Ogrodowa 4 — 8. zdg 72 222

Pokój
Mostowa 32 — 4. zdg 72 221

Pokój
czysty, komfort. telefon. Trzeciego Maja 6, m. 11. zdg 72 333

Niekrepujący
ładny, lepszymu panu. Plac Działyńskich 6 — 1. zdg 72 331

Małżeństwo
Jeżycka 45, m. 1. zdg 72 332

Niekrepujący
ładny. Wojciecha 14/15 — 9. zdg 72 330

Balkonowy
niekrepujący. Piłsudskiego 5 — 8. zdg 72 328

Pokój
elektryczność 1. 8. Żydowska 2/3. zdg 72 327

Próżny
Kochanowskiego 5 — 1. zdg 72 324

Wojciech
28 — 4. zdg 72 323

20,—
Jednospobowy, elektryczność — Grobla 17 — 6. zdg 72 322

Dwuosobowy
Wielkie Garbary 45 — 10. zdg 72 321

Pokój
umeblowany do wynajęcia. — Woźna 13, m. 5. zdg 72 320

Pokój
Słowackiego 42 — 5. zdg 72 318

Pokój
Łakowa 20, m. 11. zdg 72 298

Skarbowa
20 — 4. zdg 72 180

Pokój
Wierzbicice 51 — 2. zdg 72 179

Pokój
Sieroca 5/6 — 7. zdg 72 178

Pokój
tanio. Poznańska 20 — 2. zdg 72 177

Śniadeckich
3 — 7. zdg 72 176

Małżeństwu
Strzelecka 20, m. 7. zdg 72 174

Świętokrzyski
3—12 dwuosobowy, duży, solidnym. zdg 72 172

Mickiewicza
13 — 9. zdg 72 171

Pokoik
Szkołna 13 — 7. zdg 72 170

Pokój
umeblowany. Wielka 23, m. 21. zdg 72 223

Panom
niekrepujący. Romana Szymańskiego 3 — 5. zdg 72 210

Niekrepujący
utrzymaniem. Ratajczaka 9—8. zdg 72 208

Pokój
śniadeckich 23 — 6. zdg 72 209

Frontowy
elektr. Woźna 13 — 9. zdg 72 207

Pokój
Skryta 9, m. 8. zdg 72 393

Balkonowy
Poznańska 44 — 7. zdg 72 392

Czysty
wygodami. telefon. Strzelecka, 14 — 3. zdg 72 398

Działyńskich
6—3. zdg 72 391

Próżny
czysty. Umińskiego 20 — 2. zdg 72 389

Grunwaldzka
13—8. zdg 72 389

Pokój
Szamarzewskiego 19a — 18. zdg 72 435

Pokój
z utrzymaniem 70,— lub bez. — Graniczna 14, m. 12. zdg 72 376

Pokój
Dąbrowskiego 36 — 7. zdg 72 431

Pokój
Skryta 10 — 1. zdg 72 433

Pokój
pokoik, także trójjezdny. Kreta 4. II. prawo. zdg 72 453

Pokoik
dla pani. Wierzbicice 31a, m. 11. zdg 72 167

Lepszy
pokój panu. Fredry 4 II. zdg 72 168

Plac
Bernardyński 3. I. prawo. zdg 72 166

Jeden-
dwuosobowy. Szkołna 13 — 5. zdg 72 165

Frontowy
balkonowy, niekrepujący od 1. — Stroma 6, mieszka. 14. zdg 72 162

Dwuosobowy
kuchinka gazowa, fortepianem, obiadam. Ratajczaka 9 — 10. zdg 72 161

Zacisze
4, mieszkanie 6, elegancki. zdg 72 160

Dwuosobowy
Mostowa 4 — 4. zdg 72 158

Utrzymaniem
tel. Działyńskich 2 — 2. zdg 72 157

Ratajczaka
19 — 10. zdg 72 156

Pokój
utrzymaniem. Wielkie Garbary 18, mieszkanie 4. zdg 72 467

Pokój
czysty niekrepujący. Wielkie Garbary 50 — 10. zdg 72 472

Pokój
frontowy, słoneczny, dobre utrzymanie. Marcin 66 — 10. zdg 72 451

Pokój
dobrze umeblowany, niekrepujący, telefonem. Piekary 12 a — m. 11, piętrowy III. zdg 72 480

Pokój
św. Wojciech 2, m. 4. zdg 72 487

15,—
pokoik. Polna 1 — 16. zdg 72 361

Matejki
2 — 2. zdg 72 504

Niekrepujący
pokój zaraz wynajme. Mielżyńskiego 25a — 7. zdg 72 503

Słoneczne
(utrzymaniem). Półwiejska 2 — m. 6. zdg 72 496

Jedno-
dwuosobowy, czysty, niekrepujący. Dąbrowskiego 23 — 7. zdg 72 494

Ladny
inteligentnym. Chelmońskiego 21 m. 2. zdg 72 490

Przyjeźdnym
stałe. Plac Wolności 14 a — 10. zdg 72 489

Nobliwy
Aleje Marcinkowskiego 27, m. 13 Przybyłowicz. zdg 72 200

Nowa
5, m. 4, panu, klatki. zdg 72 199

Pokój
dla inteligentnego. Wroniecka 6/8, m. 12. zdg 72 196

Ratajczaka
11a — 97. zdg 72 197

Matejki
52, m. 9. zdg 72 195

Pokój
frontowy, II pnt., Młyńska 5, m. 6. zdg 72 194

Pokój
tanio Woźna 11, m. 14. zdg 72 192

Elegancki
1—2 panom. Pocztowa 11 — 11. zdg 72 191

Piłsudskiego
1 — 9, front, niekrepujący, utrzymaniem, bez. zdg 72 364

Skarbowa
17 — 7. zdg 72 363

Klatki
słoneczny panu. Łakowa 21, III pnt. zdg 72 362

Pokój
Dąbrowskiego 49, m. 9. zdg 72 428

15,—
Poznańska 59 — 3. zdg 72 429

Pokój
mniejszy, telefon. Dąbrowskiego 36, m. 6. zdg 72 427

Kulturalnemu
Grudnia 18 — 6, telefon, lazienka, utrzymanie. zdg 72 426

Pokój
duży Plac Wolności 9 — 5. zdg 72 425

Ratajczaka
11a, I wejście, II. pnt. prawo, niekrepujący, elektryczność. zdg 72 419

Słoneczny
willa, I. piętro, wszelkie wygody, fortepian, lazienka, Orzeszkowej 1 nar. Matejki, zdg 72 415

Inteligentnym
tanio. Strzałowa 6 — 2. zdg 72 414

Dwuosobowy
Garncarska 3 — 2. zdg 72 411

Dwuosobowy
Woźna 14b, m. 19. zdg 72 401

Frontowy
Aleje Marcinkowskiego 3a, m. 9a. zdg 72 402

Czysty
także na biuro. Podgórna 5 — 5. zdg 72 486

Łakowa
13 — 5. zdg 72 485

Romana
Szymańskiego 2 — 6. zdg 72 484

1
frontowy. Łazarz, Strusia 10 — m. 8. zdg 72 483

Jedno-
dwuosobowy. Ratajczaka 11a, m. 110, wejście 8. zdg 72 170

2
niekrepujące frontowe elektryczność kuchnia. Bukowska 7 — 9. zdg 72 169

Balkonowy
małżeństwu — kuchni. Zielona 3 — 5. zdg 72 454

Panience
Woźna 10 — 14. zdg 72 455

Słoneczny
Kwiatowa 4 — 11. zdg 72 448

Garncarska
3 — 5. zdg 72 449

Niekrepujący
Półwiejska 11, mieszkanie 19. zdg 71 832

Dwuosobowy
Łakowa 19 — 4. zdg 72 440

Kulturalnemu
utrzymaniem — bez. Łakowa 14 — 22. zdg 72 433

Dąbrowskiego
36 — 5. zdg 72 434

Oficerowi
urzędnikowi. Jackowskiego 9 — 10. zdg 72 432

Dwuosobowy
balkonowy. Staszica 25 — 6. zdg 72 430

Miły
komfortowy balkonem. Skarbową 3, m. 4. zdg 72 373

Dwuosobowy
jednospobowy, elegancki, solidnym. Szkołna 3 — 17. zdg 72 371

Pani
zaraz pokój odnajme. Przeczni-ca 6, m. 6. zdg 72 370

Pokój
elektryczność, telefon. Masz-larska 1/2 m. 6. zdg 72 399

Dwuosobowy
zaraz Kreta 22 m. 4. Pg 6 076-31.44

Pokój
niekrepujący Szymańskiego 4 — 5. zdg 72 357

Panu
Wrocławska 1 II pięt. zdg 72 356

Dwuosobowy
Marcin 22 skład papieru. zdg 72 349

Panu
utrzymaniem, bez. Józefa 3 — 5. zdg 72 346

Osobne
wejście niekrepujący Szwajcar-ska 19 — 9. zdg 72 345

Wielka
18 — 12 a. zdg 72 344

Niekrepujący
Wodna 15 — 2. zdg 72 339

Pokoje
ładne czyste utrzymanie bez. — Młyńska 3 — 8. zdg 72 310

Umeblowany
próżny — Marcin 15 — 7. zdg 72 308

Tani
elektrycznością, Strusia 3 — 7. zdg 72 306

Niekrepujący
panom, małżeństwu Szewska 11 — 4. zdg 72 305

Niekrepujący
Wierzbicice 37a m. 9. zdg 72 408

Lepszy
Ratajczaka 11 m. 45. zdg 72 406

Wrocławska
19 — 4, dwuosobowy. zdg 72 382

Solidnemu
Małeckiego 33 — 1. zdg 72 331

Ogrodowa
2 — 8. zdg 72 379

Utrzymaniem
bez. Strzelecka 3 a, m. 8. zdg 72 279

Telefonem
Jackowskiego 11 — 3. zdg 72 275

16. SZUKA POKOJU

Niekrepującego
eleganckiego, pianinem, bez, śródmieście szuka bankowiec. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 117

Starsza
pani małego pokoiku 1 sierpnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 107

Sapieżyński
okolica na biuro. Zgłoszenia Kur-rier Poznański zdg 72 027

Niekrepujący
czysty z pościelą, śródmieściu poszukuje urzędniczka. Oferty Kur-rier Poznański zdg 72 477

Bezdzietne
pokoiku, podaniem czynszu. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 227

Próżnego
pokoju poszukuje starsze małżeństwo. Cena Kurjer Poznański zdg 72 372

17. LOKALE

Skład
Focha 158, wynajmie właściciel. zdg 72 432

Składnica
ładna, natychmiast do wynajęcia gospodarz Kraszewskiego 11. zdg 72 404

18. DZIERŻAWY

Piekarnię
do wydzierżawienia poleca Gozi-mirski, Inowrocław, Mikołaja 30. zdg 72 231

22. ZGUBY

Zaginął
pies Setter Irlandzki. Znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem Jeżycka 9. zdg 72 123

Zgubiłam
zegarek 28. 7. godzinie 8.30 wieczorem, ul. Ratajczaka, Różana, Górna Włda, stemplowany 333, srebrnej bransoletce. Łaskawe oddanie za wynagrodzeniem, ul. Traugutta 23, m. 1. zdg 72 475

Teke
brązowa zagubiono wtorek wieczorem. Znalazcę proszę o zwrot przynajmniej papierów za wynagrodzeniem, Szwajcarska 14, m. 5. zdg 72 299

23. ROZMAITE

Fabryki branży metalowej lub pokrewnej
przyjme zastępstwo lub skład konsygnacyjny za zabezpieczeniem gotówkowym, na teren województw centralnych. Oferty „Emzet” — Biuro Ogłoszeń — Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 15 152

Koncesja
na sprzedaż kieliszkowa i butelkowa wyrobów wódczanych potrzebna. Oferty z podaniem wymagań Kurjer Poznański pod zdr 71 715

Również Pan
winien się przekonać, że materiały na ubrania, płaszcze, najkorzystniej w fabryce konfekcji męskiej Edmund Grzeskowiak, Stary Rynek 83. Pg 5425/6-14.1/2

Adarelli przepowiada
z kart Braminów — reki przyjmuje tylko Poznaniu. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. zdg 72 164

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość! Mówię tylko prawdę. Al. Marsz. Piłsudskiego 5, m. 8. — wróżka. zdg 71 298

24. NAUKA

Kto
udzieli lekcji francuskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 082

Tanio
szybko wyuczam języków obcych. — Tłumaczenia. Piekary 18 — 23. zdg 72 245

Nauczycielka
do dwójki dzieci w wieku 10 i 7 lat z lekcjami muzyki potrzebna z nowym rokiem szkolnym. H. Hillarowa, Piesienica, pta Pinczyn, pow. starogardzki. zdg 72 235

25. MUZYKA

Kto
wyuczy w krótkim czasie muzyki lekkiej na fortepianie. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 073

Trio
dobrze zgrane, podwójne instrumenty, wolne Hotel Polonia, Chojnice, Pomorze. zdg 72 233

23. SZUKA POSADY

Głoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenie drobnych

a) Służba domowa

Dziewczyna
początkująca ze wsi, uczciwa i czysta, cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady od 1. do małej rodziny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 111

Panienska
z gotowaniem do wszelkich prac szuka posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 096

Uczciwa
szuka posady długoletnie świadectwa od 1. 8. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 038

Uczciwa
dziewczyna szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 140

Gospośnia
młoda, dobrem gotowaniem, poszukuje posady lepszego domu 2—3 osób tylko miesięc. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 248

Kucharka
starsza, wiejska, rzetelna, pracowita, polecona szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 291

Dziewczyna
wiejska, polecona poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 290

Polecam
gospodynię, służącą. Krauzowa, Ratajczaka 2. zdg 72 228

Panienska
szuka posady do dzieci i lekkich prac domowych. Szamarzewskiego 47 — 30. zdg 72 193

Poszukuję
posługi lub pokoiku za posługę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 72 307

Starsza
dziewczyna szuka posady. 1. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 71 881

Posługaczka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 923

Szukam
posługi 1. 8. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 921

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 917

WARSZAWA

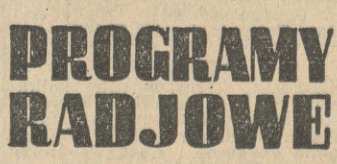
Piatek, 31 lipca.

Warszawa — 12.03 „Zbiór, opakowanie i przewóz owoców” — pogadanka; 17.00 najnowsze nagrania słynnych zespołów salono-nych (płyty); 18.00 pogadanka aktualna; 25.00 muzyka taneczna (płyty).

OGÓLNOPOLSKIE

Piatek, 31 lipca.

6.30 audycje poranne: — 11.57 sygnał czasu; 12.13 dziennik południowy; 12.23 zespół kameralny Niny Mańskiej. W programie pieśni i tańce regionalne; 15.30 wiadomości gospodarcze; 15.45 rozmowa z chorymi (ze Lwowa); 16.00 koncert muzyki lekkiej w wykonaniu Małej Orkiestry P. R.; 16.45 „O wyborze zawodu” — odczyt dla maturzystów; — 17.50 poradnik sportowy; 18.45 „Jeszcze tylko cztery tygodnie”; — 18.50 biuro studiów rozmawia ze słuchaczami P. R.; 19.05 „Falstaff” — opera w 3 aktach Giuseppe Verdiego pod dyr. Artura Toscaniniego. Transmisja z festiwalu w Salzburgu, Falstaff — Mariano Stabile, Ford — Pierre Bianini, Fenton — Dino Borgioli, Pisto — Virgilio Lazzari. „Mrs. Quickley — Angelica Crovencio, Akt 1-zy 19.05—19.40, Akt 2-ży 20.05—20.50, Akt 3-ci 21.20—22.10. W przerwie 1-iej o godz. 19.40 „O ciele sportu” — dyskusja z zawodników z greckich z kłaski Jana Parandowskiego p. t. „Dysk

PROGRAMY RADJOWE

OLIMPIJSKI. W przerwie 2-iej: o godz. 20.50 dziennik wieczorny. Pogadanka aktualna i wiadomości sportowe ogólne; 22.10 muzyka lekka (płyty); 22.25 „Mikrofony Polskiego Radia na stadionach XI Olimpiady w Berlinie” i t. d. 22.40 wiadomości olimpijskie z Berlina; 22.50 muzyka taneczna z kawiarni „Ziemiańska” (z Łodzi).

POZNAŃ

Piatek, 31 lipca.

Poznań — 12.03 „Walce” — (płyty); 13.15 „Miłość i szczyście” (płyty); 15.30 przegląd gieldowy; 17.00 muzyka operowa — (płyty); 17.20 „Pieśni bez słów i tańce” w wyk. Marii Szczerbińskiej; 18.00 pogadanka aktualna (z Warszawy); 18.05 solo wionczelowe (płyty); 18.10 „Nasze wycieczki”; 18.15 „O Kazku co sie bawił w piaseku” — pogadanka Jerzego Gerzabka dla dzieci.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

na piątek:

17.00 Paris P. T. T. Koncert orkiestrowy. — 17.15 Bukareszt. Koncert rozrywkowy. 17.30 Anglia (Nat. Progr.). Muzyka lekka. Berlin. Utwory fort. Liszta. Wiedeń. Recital fort.

18.00 Leningrad. „Cyganeria” — opera Pucciniego. Berlin. Muzyka fińska. Koenigsw. Muzyka rozrywkowa; 18.10 Bratislava. Utwory fort. Liszta. 18.15 Moskwa

(WCSPS.) Utwory Rimszkiej Korsakowa. 18.30 Anglia (Nat. Progr.) Koncert radioork.

19.05 Ryga. Melodie operetkowe. Budapeszt. Muzyka salonowa. 19.20 Praga. Koncert popularny. Bukareszt. Wesołość, a muzyka dwufort. 19.45 Anglia (Reg. Progr.) Muzyka taneczna. Oslo. Koncert kameralny. 19.50 Stockholm. Koncert ork. kameralnej.

20.00 Wiedeń. „W 50-ta rocznica śmierci Liszta”. 20.10 Berlin. „Słuchajcie muzyki” — koncert. Koenigsw. Wiończor Wagnerowski. 20.30 Anglia (Reg. Progr.) Koncert symf. pod dyr. Coatesa. — Wiedeń. Muzyka kameralna. Budapeszt. Muzyka cyszańska. Anglia (Nat. Progr.) Radiorewia. 20.40 Rzym. „Rozwódka” — operetka Falla. 20.45 Radio Paris. „Madame Favart” — opera kom. Offenbacha.

21.00 Strasburg. Koncert orkiestrowy. 21.15 Mediolan. Recital fort. — 21.30 Budapeszt. Recital fort.

22.10 Wiedeń. Muzyka organowa. Luksemburg. Muzyka kameralna. 22.15 Mediolan. Koncert orkiestrowy. 22.20 Anglia (Nat. Progr.). Koncert radioork. 22.30 Anglia (Reg. Progr.). Muzyka taneczna. Budapeszt. Festiwal Liszta. 22.35 Koenigsw. Wesoły wieczór muzyczny. 22.45 Radio Paris. Muzyka lekka.

23.10 Wiedeń. Muzyka rozrywkowa. 23.15 Mediolan. Muzyka taneczna. 23.45 Bukareszt. Muzyka taneczna Wiedeń. „Wiedeń w nocy” — koncert.

0.15 Koenigsw. Muzyka kameralna. 1.00 Berlin. Utwory Liszta.

b) Inni

Absolwentka
Szkoly Wydz. poszukuje jakiejkolwiek pracy. Moze pielegnowac chorych. Wanda Karasińska. Skierszewko 56, pow. Gniezno. Zdg 71 309

Wychowawczyni
z ukończonym Państw. Seminarjum Ochroniarskim oraz dwuletnia praktyka w przedszkolu, szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia: Marja Czabańska, Dolsk, Rynek 14. Zdg 72 122

Krawcowa
pierwszorzedna, bieglą szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 015

Panna
lat 17 poszukuje pracy, najchętniej do piekarni, cukierni, restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 078

Rządca
trzydziestoceteroletni, kawaler, — znający całokształt gospodarstwa intensywnych poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 104

Magister
praw szuka aplikacji adwokackiej. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 066

Młoda
magister phil. szuka posady prywatnej nauczycielki kulturalnym domu — wieś najchętniej. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 065

Konserwista
specjalista na nowoczesne konserwowanie szynki, ciecierzyny i wszystkie inne konserwy miesne jak krajowe tak eksportowe z dobrą produkcją i receptami, również na wyrób suchotrywa, poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 72 035

Robotnik
własnym rowerem prosi o jakakolwiek posade. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 139

Szukam
posady woźnego lub magazynowego, złoże kaucji 300.— Oferty Kurjer Poznański zdg 72 151

Urządnic gospodarczy
obecnie 17 lat na jednej posadzie, prowadzący obore zarodowa — i obeznany z hodowlą koni z doświadczeniem w rym. — kat. kawaler, zmienia posade na stała od 1. 9. br. lub później. O referencje proszę się zwrócić do p. radcy Z. Chlapowskiego. Zgłoszenia A. Nowak, Stawiany, — poczta Rejowice, pow. Wągrowiec. Zdg 71 815

TEATRY

TEATR POLSKI: Czwartek 30. 7. godz. 20. „Moja kochana głupia mama”.
Piątek 31. 7. godz. 20. — „Moja kochana głupia mama”.
Sobota 1. 8. godz. 20-tej „Moja kochana głupia mama”.
TEATR NOWY: Czwartek 30. 7. „Codziennie o 5-tej” Występ Waltera. Ceny do połowy niższe.
Piątek 31. 7. „Codziennie o 5-tej”. Występ Waltera. Ceny do połowy niższe.
ADRJA: Dziś „Elektryczna miłość”.

KINA

Poznań, Czwartek, 30. 7.
APOLLO: „Rece zawiniły”.
CORSO: „Tajemnica zamkniętego kufra”.
GLORIA: „Miraż szczęścia”.
GWIAZDA: „Ostatnia serenada”.
OSWIATOWE T. C. L.: — „Uciekinierzy”.
METROPOLIS: — „Hrabina Marica”.
RENAISSANCE: „Amok” oraz „Zaczarowana studnia”.
SŁONCE: „Zbieg z Jawy”.
SPINKS: „Mała mateczka”.
SWIT: „8 godz. Dr. Morgana”.
TECZA-LAZARZ: „Pilmuj swego męża”.
TECZA - WILDA: „Bał w Savoyu”.
WILSONA: „Frasquita”.

Fryzjerka
kursistka poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 799

Ekspedjentka
dla mej siostry szukam posady najchętniej składzie rzeźniczkim. Dam pewną gwarancję. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 896

Ogrodnik
dobrze obeznany wszystkich gałęziach zawodu swego, szuka posady samodzielnej. Miejscowość obojętna. Wycieczony na majątku. Dotychczasowa praktyka zakładach handlowych. Obecnie na posadzie pierwszego pomocnika w dużym zakładzie handlowym. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 71 649

Maszynistka
bieglą z praktyką zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 70 822

Młodsza
uczciwa dziewczyna poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 70 836

Ekspedjentka
do kolonijki — piekarni szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 70 715

Stenotypistka
szuka popołudniowej posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 70 373

Sierota
dobrze polecona szuka posady pokojowej lub do wszystkiego do mniejszej rodziny. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 70 632

1 000.—
kaucji poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 918

Inteligentna
z dobrej rodziny poszukuje posady elwki na probostwie lub majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 996

Reemigrantka
znająca język francuski, niemiecki szuka jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 981

Panna
młoda, bieglą, językiem polskim, niemieckim, zna wszelką pracę domową i szycie szuka posady jako wyrobicy lub do samotnej pani lub pana. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdg 71 085

Panienska
inteligentna szuka posady jako uczennica do biura. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 017

Panienska
dwa lata po wycuczeniu szycia, zdolna, szuka pracy do pomocy krawcowej, najchętniej konfekcji. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 060

Nauczycielka
4-letnia praktyka zakres gimn., muzyka, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 013

Maszynistka
biuralistka młodsza szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 448

Stenotypistka
polsko-niemiecka szuka godzinowego zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 325

Praktykę
względnie posade, najchętniej biurze budowlanym przyjmie uczeń IV. kl. Szkoły Budownictwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 285

Sierota
uczciwa znająca robotki szuka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 264

Krawcowa
domowa dobrym krojem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 304

Inteligentna
panienka z szyciem poszukuje posady do dzieci lub pomocy pani od 1-szego sierpnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 503

Księgowy
bilansista, korespondent, kalkulator, 7-letnia praktyka biurowa poszukuje odpowiedniego stanowiska, wzgl. zastępstwa. Wymagania skromne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 69 894

Krawcowa
pierwszorzedna szuka pracy po domach, również dziecięce, bardzo dobry krój, także na wieś do dworu. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 609

Panienska
z ukończoną Szkołą Wydziałową poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 569

Ekspedjentka
blawatów i tow. krótkich z kilkuletnią praktyką, dzielna, sumienna, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 494

Inteligentna
panna, sierota, szuka posady — zajmie się gospodarstwem domowym u samotnej osoby, smacznie odcznie gotuje. Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 208

Kelner
młody poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 054

Panna
inteligentna z samodzielnym gotowaniem oraz prowadzeniem domu szuka posady od 15-go sierpnia. Chętnie do samotnych osób. Dobre świadectwa. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 72 239

Inwalida
wojenny cieśla wykonuje samodzielnie wszelkie prace w zakresie wchodzące. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Kolo Poznań, ul. Kozia 8, tel. 29-94. Zdg 72 238

Córka
inwalidy wojennego, lat 17. — z ukończoną Szkołą Handlową szuka posady biuralistki, względnie maszynistki. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Kolo Poznań, ul. Kozia 8, tel. 29-94. Zdg 72 237

Rządca gospodarczy
lat 41, z długoletnią praktyką w najlepszych gospodarstwach majątkach w Poznaniu oraz z ukończoną szkołą rolniczą. Energetyczny, rzutki i obowiązkowy, ostatnio pracował przez 3 lata na dużym znanym majątku. Długoletnie świadectwa, prima referencje. Przejmie stała posade od 1. 8. lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznański zdg 72 085

Gorzelnik - urzédnik
posiadający długoletnią praktykę w większych majątkach, pracował bez zaniżków — przyjmie etatowo wisko od zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 462

Krawcowa
akuratna dziennie 1,25 szuka posady w dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 255

Chłopiec
do posyłek szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 175

Do wydania niedzielnego
przyjmujemy ogłoszenia
„drobne“ do godz. 10⁴⁵
większe do godz. 11⁰⁰
Szanownych Inserentów prosimy o łaskawe wczesne nadawanie ogłoszeń możliwe już w piątek.
Administracja.

Młoda
inteligentna panienska szuka jakiegokolwiek zajęcia ewentualnie początkująca bufetowa. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 72 249

Wykształcona
panna, znajomość korespondencji niemieckiej, angielskiej, francuskiej, włoskiej, pisanie maszyną, poszukuje posady biurowej. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 72 246

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem i zaprawianiem od 1. 8. szuka posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 72 284

Maszynistka
ksiązkowa poszukuje posady. — Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 182

Kelnerka
dzielna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 447

Uczeń
drogerji, jednoroczna praktyka poszukuje posady w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 409

Podróżujący
obiecdzający regularnie motocyklem Wielkopolskę i Pomorze szuka posady, branża obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 354

Zbożowiec - książkowy
5 lat praktyki władający językiem polskim i niemieckim szuka posady od 15. VIII. br. w kupiectwie lub na majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 342

Dypl. drogerzista
posiadający świadectwa z trzuczn lat 23 poszukuje posady, wymagania skromne. Władysław Ziętek, Września ul. Dzieci Wrzesińskich 6. Zdg 72 341

Bufetowa
branży cukierniczej szuka posady ewentualnie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 313

27. WOLNE POSADY
Bednarski
czeladnik młodszy niezony zaraz potrzebny. Zgłoszenia R. Bruck, Międzychód, ng 15 017/18

Panny
do szycia kuśnierskiego, mogą się od zaraz zgłosić. R. Lehmann, Wrocławska 18. Zdg 71 801

Poszukuje ekspedjentki
do oddziału konfekcji damskiej starszych oraz młodszych ekspedjentów o oddz. konfekcji męskiej, jedwabi, materiałów damskich i bawelnianych. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 856

Pokojuwa
dobrze polecona do pierwszorzednego hotelu potrzebna od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 71 866

Pracznka
potrzebna. Kraszewskiego 17—15 zdg 72 114

Nauczycielka-wychowawczyni
młoda, z językami, muzyką potrzebna zaraz na wieś do dwójki dzieci. — Zgłoszenia Majetność Kurnatowice, poczta Kwilcz. Zdg 72 129

Młodsza
służąca z dobrem gotowaniem do restauracji od zaraz. M. Focha 55. Zdg 72 075

Czeladnik
młynarski potrzebny zaraz. Zgłoszenia Młyn Kiszkowo, pow. Gniezno. Zdg 72 108

Fryzjerka
na stałą posade na prowincje, podać warunki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 72 031

Dziewczyna
do lat 20 do pomocy pani domu, potrzebna. Lodowa 43a — 3. Zdg 72 144

Dziewczyna
do dzieci, Traugutta 29, willa. Zdg 72 154

Retuszer (ka)
pilna, drobny szybki retusz. Zgłoszenia tylko z warunkami. Posada stała. Foto-Welkowna, Grudziądz. ng 15 451

Młodsza biuralistka
bieglą w pisaniu na maszynie, z znajomością księgowości potrzebna od zaraz. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem warunków do Kurjera Poznański pod nr. zdg 72 205

Służąca
potrzebna. Rybaki 29 — 4. Zdg 72 473

Fryzjerka
potrzebna zaraz. Stary Rynek 91, wejście Wronecka. Zdg 72 463

Bufetowa
sympatyczna przystojna potrzebna. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 72 270

Chłopaka
z kaucją 150 złotych. Ładownia Akumulatorów, Aleje Marcinkowskiego 19, w podwórzu. Zdg 72 265

Fryzjer
młodszy. Karwowskiego 1. Zdg 72 253

Szklarz
specjalista na obrazy, posiadający karte rzemieślnicza na stałą pracę potrzebny zaraz. „Polonia” Bydgoszcz, Farna 6. ng 15 824

Służąca
lat 18 — 21 potrzebna. Strzałowa 3—6. Zdg 72 317

Pomocnik
obuwniczy potrzebny. Krzyżowa 2 zdg 72 316

Uczeń
dentystyczny od zaraz potrzebny. Oplata nauki niska. Oferty z życiorysem do Kurjera Poznański zdg 72 295

Lekarka
dentystka (początkująca) potrzebna w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 72 294

Mulatka
IDEALNY OLEJEK DO OPALANIA
R. Barcikowski S. A. Poznań
n 13 553/5

Technik
dentystyczny (młodszy) pracujący samodzielnie w pracach metalowych (lanych) i kauczuku od zaraz potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 296

Nauczycielkę
dobrze polecona, religijna poszukuje do opieki nad dziećmi 14 i 12 lat — prowadzeniem domu w Łomży — nadzór nad zadaniami pożądana, francuska konwersacja — wiek średni — pensja 50 złotych, kopje świadectw, ewtl. osobiste porozumienie do 7 sierpnia. Zaskocz, poczta Książki, powiat Wąbrzeski, Pomorze, Aniela Trennerowa. Zdg 72 234

Służąca
polecona do wszystkiego. Trzebiego Maja 3, m. 7. Zdg 72 206

Woźny
gotówka 250.— potrzebny. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 72 201

Dobrze polecony inteligentny drogerzista
z ładnym charakterem pisma, z znajomością języka niemieckiego, wolny od wojskowskiej, może się zgłosić na stałą posade. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 183

Służąca
potrzebna. Szwajcarska 25 — 2. Zdg 72 501

Radjomonter
potrzebny. Św. Marcin 52/53. Zdg 72 500

Służąca
potrzebna. Dąbrowskiego 23 — m. 7. Zdg 72 493

Hafciarki
szteandary. Adres Kurjer Poznański zdg 72 491

Fryzjerka
W. Garbar 14. Zdg 72 450

Dziewczyna
gotowaniem świadectwa potrzebna. P. Wawrzynińska 45 — 1 zdg 72 446

Kucharka
i służąca potrzebna. Restauracja Półwiejska 5. Zdg 72 443

Uczciwa
łagodna, szyciem, gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 436

Dziewczyna
do dzieci i lekkich prac domowych Müller, Stawna 6. Zdg 72 375

Kucharka
potrzebna. Restauracja „Bribania”. Al. Piłsudskiego 2. Zdg 72 369

Fryzjer
wodna trwała, dobre warunki. Wrocławska 30. Zdg 72 368

Dziewczyna
potrzebna. Stroma 22. Łacińska. Zdg 72 423

Pomocnik
fryzjerski posade stała potrzebny. Skowroński, Wspólna 37. Zdg 72 422

Służąca
z gotowaniem potrzebna. Woźna 16. m. 5. Zdg 72 410

Przychodząca
do dzieci Matejki 68 — 3. Zdg 72 407

Humor zagraniczny

Złotliwa
— Podoba ci się sukienka, którą otrzymałam w prezencie z okazji 20 rocznicy moich urodzin?
— To wówczas taka panowała moda?

Aptekarski współpracownik (czka)
z językiem niemieckim potrzebny(a) od 1. VIII. 36. Referencje i warunki uprasza do 15. VIII. 36. Apteka Miejska i Radziecka w Rawiczu. dg 2 609

Ekspedjentka
młodsza potrzebna Kanałowa 15 rzeźnictwo. Zdg 72 355

Panienska
do sprzedaży ciast potrzebna. Oukiernia Wielka 15. Zdg 72 304

Fryzjer
Rynek Śródecki 9. Zdg 72 059

Dziewczyna
bez gotowania zaraz potrzebna. Wielkie Garbary 9 — 24. Zdg 72 380

Poszukuje
pielęgniarki, inteligentną lub osobę do towarzystwa na wyjazd do uzdrowiska. Oferty Kurjer Poznański zdg 72 269

28. POZRYWKA
„Mała mateczka”
Wesołość sentyment
Franciszka Gaal
Kinoteatr „Sfinks”. Zdg 71 736

Kinoteatr „Gwiazda”
od piatku, 31 lipca polski film
Dzień Wielkiej Przygody
Przygody

Jedyny
wiedosłgimiony odbiornik uniwersalny o zasięgu wszystkich stacji europejskich i zamorskich. — Wieloobwodowy! Trzy zakresowy! z najnowszym urządzeniem przeciwzakłóceniom! O pięknym tonie dla najwybredniejszych, to:
Premis
„Gabinetowy 2 U 59”
Dla nieposiadających prądu. Aparat baterijny z najmniejszymi lampami oszczędnościowymi Serji „K”. o naturalnym tonie dynamicznego głośnika i niezrównanej selektywności, to:
Premis
„Popularny B 35”
Aparat ten wyposażony jest w najnowsze zdobycze radiotechniki i stanowi przewrót w dotychczasowych aparatach baterijnych!!!
Służymy na każde żądanie bezpłatną demonstracją aparatu, nieobowiązująca do kupna. — Długoterminowe raty. Na wpłatę przyjmujemy Pożyczki Państwowe. Wpłata nieobowiązkowa! Informacje i prospekty wysyłamy bezpłatnie i odwrotnie!
Dom Radjowy
Strzelecka 12. Tel.: 16-97 ng 12 910
„Kapelusz”
modnie przefasonowany odświętowany, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytwórnia kapeluszy męskich, damskich 27-go Grudnia 2. podwórze. Zdg 62 840

Co futro — to Edmund Rychter — co palto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata
na miesiąc sierpień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych krajach zł 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeskód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie cawartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 11.00, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówki): słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72 P. K. O. Poznań nr. 200.149.